

శ్రీరస్తు. S/n o. 139

Acc. no. 3364

శ్రీమదఖిలభూపాలచూడామణీయగు

శ్రీ భోజమహారాజు

జవితరణకీర్తిపరిహసితకల్పద్రుముఁడౌటవలన

సకలకవిజనచిత్తకేళిమనఘనాయమానుండై

విఖిలరాజ్యమలనుబాలించుచుండెను.

అట్టిమహారాజుయొక్కచరిత్రమైనయీకావ్యరత్నము

సరసకవితాధురీణశ్రీకాళిదాసభవభూతత్యాది

మహాకవిప్రోక్తశృంగారాదిరసప్రధానశ్లోకమనోజ్ఞం

బౌటవలన.

సకలవిద్యజ్ఞనానందకరంబునతలంచి

ఆసూరి.

సరస్వతీ, తిరువేంకటాచార్యులవారిచే

జెన్నపురితండియాల్పేటయందుబ్రతిష్ఠింపఁ

బడియుండెను

స్వకీయసరస్వతీనిలయముద్రాక్షరశాలయం

దచ్చువేయించిప్రచురింపఁబడియె.

౧౮౮౬ సం || పి. బ్ర. వరి నెల.

శ్రీకృష్ణాయపరబ్రహ్మణేనమః.

భో జ చ రి త్ర ప్రా రం భః -

శుక్లాంబరధరంవిష్ణుంశశివణాంచతుర్భుజం । *

ప్రసన్నవదనంధ్యామేతస్సర్వవిఘ్నోపశాంతయే ॥

స్వప్తిశ్రీమన్మహారాజాధిరాజస్య భోజరాజస్య ప్రబంధఃకథ్యతే-
 ఆదౌధారారాజ్యేసింధులసంజ్ఞో రాజాచిరంప్రజాఃపర్యపాలయత్ - తస్య
 పృథత్యేభోజితపుత్రస్సమజని - నయదాపఞ్చవాషికస్తదాపితాహ్య
 త్సనోజరాంజ్ఞాత్వామఖ్యామాత్యానాహూయ అనుజంముంజంపహాబ
 లమాలోక్యపుత్రంచబాలంవీక్ష్యవీచారయామాస- యదాహంరాజ్యలక్ష్మీ
 భారభారణసమర్థంసోదరమపహాయరాజ్యంపుత్రాయప్రయచ్ఛామి తదా
 లోకాపవాదః - అథవాబాలంమేపుత్రంముండోరాజ్యలోభాద్విషాదినా
 మారయివ్యతి-తదాదత్తమపిరాజ్యంపుథాపుత్రహానిర్వంశోచ్ఛేదశ్చ॥జ్ఞో
 లోభఃప్రతిష్ఠాపాపస్యప్రసూతిర్లోభఏవచ । ద్వేషకోధాదిజనకోలోభః
 పాపస్యకారణం ॥ లోభాతోక్రీడఃప్రభవతిక్రీడాద్దోహఃప్రవర్తతే ।
 దోహాననరకంయాతిశాస్త్రజ్ఞోపిచక్షణః॥మాతరంపితరంపుత్రంభ్రా
 తరంవాసుహృత్తమం । లోభావిప్రోసరోహన్త్రిస్సామినంవాసహేవాదర
 మితి॥ గ ॥ విచార్యరాజ్యంముంజాయదత్వాతదుత్సంగేభోజమాత్మజంము
 మోచ- తతఃక్రమాదాజనిదివంగతేసంపాప్రరాజ్యనంపత్తిర్ముంజోము
 ఖ్యామాత్యంబుద్ధిపాగరనామానంవ్యాపారముద్రయా దూరీకృత్యతత్పదే
 అన్యంనివేశయామాస-తతోగురుభ్యః క్షితిపాలపుత్రం వాచయత్పృణో
 తిచశాస్త్రాణి-తతఃక్రమేణసభాయాంకోపిజ్యోతిశ్శాస్త్రప్రారంగతః ' సక
 లవిద్యాచాతుర్యవాగ్దాతాహ్మణస్సమాగమత్ - రాజ్ఞేస్వస్తీత్యుక్తౌరా
 జాజ్ఞాయాడపవిష్టః-సచాహ॥హేదేవ - లోకోయింమాంసర్వజ్ఞంవక్తీత
 త్కమపిపుష్ప ॥ * ॥ కంఠస్థాయాభవేద్విద్యాపాప్రకాశ్యసదాబుధైః ।
 యాగురోపుస్తకే విద్యాతయామూఢఃప్రతాన్యతే ॥ ఇతిరాజానంపా
 హ ॥ గ ॥ తతోరాజాపివిప్రప్యాహంభావముద్రయాచమత్కృతాంతద్వా
 త్కంశు)త్వాఅష్టాకంజన్మారభ్యైతత్క్షణపర్యంతం యద్యన్తయాచరి

శ్రీకృష్ణయైకానాంశంకితానాంపదేపదే । పరావవాదభీరూణాంమారతో
 యావైసప్నదః ॥ కించ ॥ అదానస్యప్రదానస్యకతావ్యస్యచకమకణః । శ్రీ
 ప్రమక్రియమాణస్యకాలఃపిబతినంపః ॥ అవమానంపురసశ్చాస్యయానం
 కృత్వావప్యతతః ॥ పాపభాగంసమర్థరేత్సాన్జ్ఞాస్సాన్జ్ఞాభింశోహిమూ
 ర్థతా ॥ నస్యల్పస్యకృతేభూరినాశయేన్యతమాన్నరః । ఏతదేవాశ్రపాఽడి
 త్యంయస్యల్పాద్భూరినాశనం ॥ జాతమాత్రంసయశ్చశ్చుంప్యానివాప్ర
 శమనయేత్ ॥ అతిపుష్టాంగయుక్తౌపిపశశ్చాత్మైసహస్యతే ॥ ప్రజాగుప్తశ
 రీరస్యకింకరివ్యన్ద్రినంపతాః । హస్తస్యస్తాతపశ్రస్యవారిధారాశ్చవార
 యః ॥ అఫలానిదురన్తానిపమవ్యయఫలానిచ । ఆశక్యానిచపస్తూనిగారభే
 తవిచక్షణః ॥ ౧॥ తతశ్చైవ్వంబిచివయన్నభక్తవచనస్యగృతీయయామే
 వీకవీచమంత్రయిత్యాచంగదేశాధీశ్వరస్య మహాబలస్యవత్సరాజస్యఆకా
 రణాయవికంస్వమంగరక్షకంప్రాహిణోత్ ॥ సచాంగరక్షకోవశ్చరాజము
 పేశ్యప్రాహ-రాజాత్వామాకారయతీతి-తతస్సరథమారుహ్యపరివారేణ
 పరివృతస్సమాగతోరధాదవతార్యరాజభవనమాపాద్య రాజానమవలో
 క్యప్రణివతోపవిష్టః-రాజాచసాధంనిర్జనంబిధాయవశ్చరాజంప్రాహ ॥
 శ్లో ॥ రాజాతుష్టోపిభృత్యానాంమూనమాత్రంప్రయచ్ఛతి । తేతుసమ్మాని
 తాస్తస్యప్రాశైరపుష్పపశుర్వతే ॥ ౧॥ వశ్యతతస్త్యయాభోజోభవనేశ్వ
 రీవిపినేహంతవ్యః - ప్రథమయామేనిశాయాశ్శీరశ్చాంతఃపురమానేతవ్య
 మితి-సచోత్థాయన్నపంనత్వాహ - దేవాదేశా ప్రమాణంతథావిభవల్లా
 లనాతి-హపివక్తుకామోస్తితతస్సాపరాధహపిమేవచఃక్షంతవ్యం ॥ శ్లో ॥
 భోజేద్రవ్యంనసేనానాపరివారోబలాన్వతః । సరంపోతఇవాస్తేద్యసహం
 తవ్యఃకథంప్రభా ॥ పారంపర్యఇవాసక్తస్త్యత్వాదఉదరంభరిః । తద్వధే
 కారణంనైవపశ్యామిన్నపపుంగవ ॥ ౧ ॥ తతోరాజాసర్వంప్రాతస్సభా
 యాంప్రవృత్తం నృత్రమకథయత్ । సచశ్శ్రుత్వాహసన్నాహదేవాకర్ణ
 యః ॥ ॥ త్రైలోక్యనాథోరామోస్తివసిష్ఠోబ్రహ్మపుత్రకః । తేనరాజ్యా
 భిషేకేతుముహూతఃకథితోభవత్ ॥ తన్నుహూతేశనరామోపివసంనీ
 తోవసంవిగా । సీతాపహారోవ్యభవద్వైరించివచనంవృధా ॥ జాతఃకో
 యంస్యవశేష్ఠ కింక్షుద్రఉదరంభరిః । యదుక్త్యామన్తధాకారంకుమారం
 హస్తమిచ్ఛసి ॥ కించ ॥ కిన్నుమేస్యానిద్దంకృత్వాకిన్నుమేస్యాదకుర్వతః ॥

అగ్రామ్యసమత్రద్యయమాదాయ ఏకేన పుటికృత్య జంభాంఘరికయాభి
 త్వాత్రపుటకేరక్షచారోఽప్యన్యజేన అన్యస్త్రిక ప్రతేకంచనశ్లోకంలిఖ
 త్వావత్సంపాహ- మహాభాగవతస్మత్ప్రసన్నపాయదాతస్యంస్వమపిరా
 జాజ్ఞాంవిధేహీతి - తతోవత్సరాజాప్యానుజోభాగితాభోజస్యపాగిణపరి
 త్యాగసమయే దీప్యమానముఖశ్రియంనయనాభిరామంభోజరాజంసకరు
 నిమవలోక్యఅగ్రిజంపాహ॥*॥ ఏకఏవమహ్నాధర్మోనిదనేప్యమయాతియః
 శరీరేణవసుంపాశంసర్వమన్యచ్చగచ్ఛతి॥ సతితోహిసహాయార్థేమాతా
 భార్యాచతిష్ఠతి॥ నమిత్రపుత్రానజ్ఞాతిర్ధర్మస్తిష్ఠితేవలః ॥ బలవానప్యశే
 క్తౌసాధనవానపినిర్ధనః । శ్రుతవానపిమూర్ఖశ్చయోధమావిముఖోజనః॥
 ఇహైవస్వజరావ్యాభిశ్చికిత్సంసకరోతియః । గత్వానరాషఃస్థానంసరో
 గీకింకరివ్యతి॥ జరాంమృత్యుంభయంవ్యాధింయోజానాతినపండితః । స్వ
 ధృష్టిష్ఠేన్నిషీదేద్వాస్వపేద్వాకేనచిద్దశేత్ ॥ తుల్యజాతివయోరూపా
 స్త్వౌతాన్మశ్యతిమృత్యవా । సహితత్యాగితేత్యాసోవజ్రవద్ధృదయంతవే
 తి॥ గ॥ తతోవైరాగ్యమావన్నోవత్సరాజః భోజంతమస్తేత్యుత్తాప్రణ
 మ్యతంచరథేనవేశ్యనగరాన్భూమిః శుభానేతమసి గృహమాగమ్యభూమిగృ
 హంతరేనిషీవ్యభోజంరరక్ష - స్వయంశేఘ్రమేవకృత్రిమవిద్యాబద్ధిఃసు
 కుండలంస్ఫురద్వక్త్రంనిమీలితనేత్రంభోజకుమారమస్తకం కారయత్వా
 తచ్చాదాయ సకలస్థోవత్సరాజోరాజభవనంగత్వారాజానంసత్వాప్రా
 హ- శ్రీమతాయదాదిప్రంతత్సాధితమితి-తతోరాజాచపుత్రవధంజ్ఞాత్వా
 తమాహ - వత్సరాజఖడ్గప్రహారసమయేతేనపుత్రేణకిముక్తమితి వత్సః-
 దేవతవక్షసిపిపత్రేలిఖతమస్తితగ్మహాణశిరచ్చవశ్య - తతోరాజాతథా
 విధంభోజశిరోవిలోక్యనుండంరురోద - వత్సరాజఇదంశిరఃక్వాపిభూమా
 గక్షిప- తతోవత్సోనిషాగ్రస్తఃరాజాపిస్వభార్యాకరేణదీపమానయత్వా
 తానివత్రాక్షరాణివాచయతి॥ శ్లో॥ మాన్ధాతాచమహీవతిఃకృతయుగా
 లంకారభూతోగతస్సేతుర్యేనమహేహదధౌవిరచితః క్వాసౌదశాప్యాం
 తకః । అన్యేచాపియధిష్ఠిరవభృతయోయాతాదివంభూపతేనైకేనాపి
 సమంగతావసుకుటీమానంత్యయాయాస్యతి॥గ॥ రాజాచతదర్థంజ్ఞాత్వా
 శయ్యాతోభూమావపాత - తతశ్చదేవీకరకమలచాలితచేలాంచలానిలేన
 తుణాత్ససంజ్ఞోభూత్వాఅహ- దేవిమాంమాన్ప్రశహహాపుత్రమాతీచం
 దాలోమామితకురరణవనిలపః రాజాద్వారపాలానానాయ్య బాహ్యః

కాశీపుమానయతేత్యాహ - తతఃస్వాజ్ఞయాసమాగతాబ్రాహ్మ
 కాస్తత్వా రాజాప్రచ్ఛనుయాపుత్రాహతః తస్యపాయశ్చిత్తంవద
 ధ్యమితివదంతేతమూచుః-రాజాసహసావహ్నిమావశేః- తతస్సమే
 త్యబుద్ధిపాగరఃప్రాహ - దేవయథాత్వంరాజాధమస్తథైవలమాత్యాధ
 మోవత్సరాజః - తవకిలరాజ్యందత్వాసంఘలన్యపేణత్వదుత్సంకేభోజ
 స్థాపితః-తచ్చత్వయాపిత్యవ్యేకాన్యత్కృతం॥ * ॥ కతిపయదివసస్థాయి
 నిమదకారిణియావనేమరాత్మానః । విదధతితథాపరాధంజన్తైనయథా
 స్యవృథాభవతి ॥ సంతప్త్యనోత్సారణముత్తమాంగాత్సవణకోట్టగ్న
 జమామనంతి । పాణివ్యయేనాపి కృతోపకారాః ఖిలాః పరేనైరమి
 వోద్వహన్తి ॥ ఉపకారశ్వాపహరోయస్యవ్రజతివిస్తృతిం । పామాణ
 మృదయస్యాస్యజీవతీత్యభిధాముథా ॥ యథావీజాంకురసూక్తిఃప్రయ
 త్నేనాభిరక్షితః । ఫలప్రదోభవేతాగ్రలేతథాలోకస్పరక్షితః ॥ హిరణ్య
 ధాన్యగత్వానిధనానివివిధానిచ । తథాన్యదపియత్కించస్వ్రజాభ్యమ్య
 మహిభ్యతాం ॥ రాజ్విధర్మిణిభర్త్యైఃపాపేపాపరాస్పదా । రాజాన
 మనువర్తనైయథారాజానథాప్రజాః ॥ ౧ ॥ తతోరాత్రావేవహ్నిప్రవే
 శనిశ్చితేరాజ్ఞిసర్వేసామంతాఃపారాశ్చమిథితాపురే - పుత్రంహత్వా
 పాపభయాన్భ్రాంత్యవతిర్వహ్నింప్రవిశతికింవదన్తీసర్వతాజిని - తతః
 బుద్ధిపాగరః ద్వారపాలమాహూయ సకేనాపి భువాలభవనంప్రవేష్ట
 వ్యమిత్యక్త్వాస్వపనుస్తఃపురేసేవేశ్యసఖాయామేకాకీసా ఉపవిస్తఃతతో
 రాజమరణపారాంభోభిత్వా వత్సరాజోరాజగృహమాగత్యబుద్ధిపాగరం
 నత్వాశవైఃప్రాహ-తాతమయాభోజరాజోరక్షితఇతి - బుద్ధిపాగరశ్చ
 కర్ణైతస్యకినుప్యకథయత్ । తచ్చృత్వావత్సరాజశ్చనిష్కాగ్రీవః । తతోము
 షూరైః కోపికరకలితదన్తీన్ద్రదన్తదండోవిరచిత పృత్యగజటాకిలాపః
 కర్పూరకరంబిత భసితానూద్వర్జితనికలశనుద్వర్జిన్తన్తథ ఇవస్ఫటిక
 కుండలమండితకరయుగళఃకాశేయకాపీనోమూర్తిమాంశ్చంద్రమాడభవ
 సఖాంకాపాలికస్సమాగతః- తంవీక్ష్యబుద్ధిపాగరఃప్రాహ- యోగీంద్రీకు
 తలగమ్యతేకుత్రతేనవేశశ్చకాపాలికేన్ద్రయియచ్చమతాగరకారికభావి
 శేవదోషధవిశేషోన్యస్తి-యోగీప్రాహ॥ శ్లో॥ దేశేదేశేభవసంభవనేభవ
 నెతథైవభిత్తాన్నం । సరసిచనద్యాంసలిలంశివశితత్వార్థవేదినాంపుంసా
 మ్॥ గామేగామేకుటీరహ్యున్యరేన్యరేజలంభిత్తాయాంసులభంచా

స్వంవిభవైః కింప్రయోజనం॥ గ॥ దేవతస్మాకం నైకోదేశః సకలభూమంధ
 లంభమామః - గురూవదే శేతిష్ఠామః నిఖలంభవనతలంకరతలామలకవత్స
 శ్యామః - సర్వదత్తం వివవ్యాకులం రోగగ్రస్తం శత్రుభిన్నశిరస్కంకాలశి
 థితం - తాతతత్త తాదేవవిగతసకలదారుణవ్యాధిసంచయంకుర్త ఇతి-
 రాజాపి - కుడ్యాంతహితపవతుతసకలస్పృతాస్తేసభామాగతః కాపా
 లికందండువత్ప్రిణమ్యయోగింద్రద్రకల్పవరోపకారపరాయణ మహాపా
 పినామయామాతస్య పుత్రస్యప్రాణదాసేనమాంరక్షరక్షత్యాహ- అథ
 కాపాతికోపిరాజా మాభైః పుత్రస్తేనచరివ్యతిశయప్రసాదేన స్వకంగృ
 హమేవ్యతి - పరంశ్శశానభూమాబుద్ధిసాగరేణసహ హేమామద్రవ్యాణి
 పేవయేశ్యవోచత తతారాజా కాపాలికేన యదుక్తంతత్సర్వంతథాకు
 ర్వితిబుద్ధిసాగరః ప్రేషితి - తతారాత్రాగూఢరూపేణభోజోపితప్రసాదీ
 పులిసేనీతః - యోగినాభాజోజీవితఇతిప్రధావనమభూత్ - తతాగజేంద్రా
 రూఢావనిభిః స్త్రూయమానోభేరీపుదంగాదిఘోషైర్జగద్భ్రువీరీకుర్వాపా
 రామాత్యవరివృతాభోజరాజోరాజభవనముగాత్ - రాజాచతమాలింగ్య
 రోదితిభోజోపిరుదంతంముంజం నివార్యలస్తాపీత్ - తతస్సంతుష్టారాజా
 జసింహాననేరస్త్రికానవేశయిత్వా ఛత్రచామరాభ్యాంచ భూషయిత్వా
 తస్మైరాజ్యందదౌ । నిజపుత్రేభ్యఃప్రత్యేకమేకైకంగ్రామందత్వాపరమ
 ప్రేమాన్వదంజయంతంభోజనికాశేవేశయామాన - తతఃపరలోకపరి
 త్రాణవరోముంజోపిః జపప్రరాజ్ఞేభిస్సహతపోవసభూమింగత్వాపరంతవ
 సైపి తతాభోజభూపాలశ్చదేవబ్రాహ్మణప్రసాదాద్రాజ్యంపాలయా
 మాస ఇతిభోజరాజస్యరాజ్యప్రాప్తిప్రబంధః॥ గ॥ తతాముంజేతపోవనం
 యాతేబుద్ధిసాగరంముఖ్యామాత్యంవిధాయస్వరాజ్యంబుభుజే భోజరా
 జభూషతిః - ఎవమితక్రాంతికాలేకదాచిద్రాజ్ఞాకీర్షదాద్యానం గచ్ఛతా
 కోవిధారానగరవాసీలక్ష్మితః - పవరాజానంవీత్యనేత్రేనిమీల్యలగ
 చ్చరాజ్ఞావృష్టః - ద్విజ-త్వంమాంధృష్టాస్వస్తీతినజల్పసి - విశేషేణ
 లోచనేనిమీలయసి - తత్రకోహేతుతి-విప్రలహ- దేవ- త్వంవైష్ణవోసి
 విప్రాణాంనోపద్రవంకరివ్యసి - తతస్త్యత్రానమేభీతిః - కింతుకస్త్యచితిగ
 మపినప్రియచ్ఛసి - తేనతవదాక్షిణ్యమపినాస్తిఅతస్తేకిమాశీర్వచసా॥ కిం
 పాత్రరేవకృపణముఖావలోకనాత్పరతాపిలాభహానిస్సాన్యత్ ఇతిలోకో
 క్షాలోచనేనిమీలితే ॥ అపిచః * ॥ ప్రిసాదోన్మయస్యకోపశ్చాపి

కరణకః | నతం రాజానమిచ్చన్తివ్రజాః | వండమివ (స్త్రీ)యః || అపగల్భస్య
 యావిద్యాకృతజన్యవయస్థనం | యచ్చ బాహుబలంభీరోర్వ్యర్థమేతత్త్రీ
 యంభువి || దేవమద్వితావృద్ధః కాశీంప్రతిగచ్ఛకమయాశిత్రూంపృష్టః - తా
 మయాకింకరతవ్యమితి-పితృచేష్టమభ్యధాయ || * || యదితవహ్యదంఢం
 వీద్యన్యచ్చేచ్ఛేస్వపేషిమాస్త్రసేవిష్టాః | సచివజితంషిగ్గజితంయువతజితం
 వైవరాజానం || పాతకానాంసమస్తానాం ద్వేపరేతాతపాతకే | ఏకంకుస్మ
 చివోరాజాద్వితీయంచతదాశ్రయః || అవివేకమతిర్నువతిః | మంత్రిమగుణ
 వత్సునక్రితగ్రీవః | యత్రఖలాశ్చప్రబలాస్త్రతక్తథంసజ్జనావసరః || రాజా
 నంపత్నిహీనోపసేవ్యః సేవ్యగుణాశ్రయః - భవత్యాజీవనంతస్త్వాస్థలంకా
 లాంతరాదపి | అదాతుద్వాక్ష్విగ్ధంసహిభవతి - దేవపురాకర్ణదధీచిశివివిక్ర
 మస్రముఖాః క్షితిపతయోయథాపరలోకమలంకుర్వాణాః నిజదానసము
 ద్భూతదివ్యనవగుణైర్నివసన్తిమహీసుండలే - తథాకిమపరేరాజానః || * ||
 దేహిపాతినికారత్వాయశోరత్వమపాతవత్ | నరఃసతితకాయోపియ
 శఃకాయోనజీవతి || పండితేవైవమూర్ఖేచబలవత్సపిమర్శ్యతే | శ్శశ్వరేచదరిద్రే
 చమృత్యోస్సర్వత్రతుల్యతా || నిమేషమాత్రమపి తేవయోగచ్ఛన్నతిష్ఠతి - త
 స్మాదైహేవ్యస్సనిత్యేషుకీర్తిమేకాముపార్జయేత్ || జీవితంతదపిజీవితమధ్య
 గణ్యతేసుకృతిభిఃకిముపుంసాం | జ్ఞానవిక్రమకళాకులలజ్జాత్యాగభాగర
 హితంవిఫలంయత్ || రాజాపితేనవాక్యేనపియువ్యపూరస్మాతత్తవపర
 బ్రహ్మణీనీనఇవలోచనాభ్యాంహద్వాత్కూలేముమోచ - పాపాదద్విజం
 విప్రవరశ్శ్రు || శ్లో || మలభాఃపురుషాలోకేనతతంప్రియవాదినః | అప్రియ
 స్యవవధ్యస్యవక్తాశ్చోతాచమర్లభః || సునీషిణస్సన్తితేహితైషిణోహితై
 షిణస్సన్తిసతేమనీషిణః | సుహృచ్చవిద్వాంసపిమర్లభోన్యకాంయథౌషధం
 స్వామహితంచదుర్లభం || ఇతివిపారియలక్ష్యందత్వాద్విశకింతేనామే
 త్యాహ-విప్రఃస్వనామభూమాలిఖతిగోవిందత్తవి - రాజావాచయిత్వావిప్ర
 ప్రత్యహంరాజభవనమగన్తస్యంనతేకశ్చిన్నిషేధః-విద్వాంసఃకవయశ్చ
 కౌతుకాత్సభామానేతవ్యాః - కోపివిద్వాకనదుఃఖభాగస్తువనమగకారం
 పరిపాలయిత్వాహ- ఏవంగచ్ఛక్సుకటవయదివసేషురాజావిద్యద్వియః
 దానవితైశ్చరగతిప్రధానుగాత్ - ఇతోరాజానందిదృక్పక్షఃకవయోనానా
 దిగ్భ్యోననూగతాః - ఏవంవిత్తాదివ్యయంకుర్వాణంరాజానంప్రతికదా
 చిన్దుభ్యామాత్యేకేష్ఠమభ్యధాయ - దేవరాజానఃకోశబలావవవిజయిన్

నాశ్చోసజయీరమాతంగాయస్యకప్యాస్త్రీమేదినీ । కోశోయస్యన
 దుర్ధమోవర్ధంయస్యసమర్థయః ॥ దేవలోకంపశ్యశ్లో ॥ పూర్వాయోధనవతా
 మేవధనేతృష్ణాగరియసీ ॥ వశ్యకోటిద్వయాసక్తంలత్రాయప్రవణంధనః ॥ ఇ
 తి-రాజాచరమాహ - దానోపభోగవంధ్యాయాసుహృద్భిర్యాభుజ్య
 తే ॥ పుంసాంసమాహితాఃక్షీరలక్ష్మీశ్రమశోభవేత్ ॥ ఇత్యుక్త్వా రాజాతం
 మంత్రణంనిజవదాన్దూరీకృత్యతత్పదేన్యందిదేశ-ఆహవతం ॥ శ్లో ॥ లక్ష్మంమ
 హాకపేరైయంతదర్శం విబుధస్యచ - దేయంగామైకమర్థస్యతప్యాప్యర్థం
 తదర్థిణి ॥ యశ్చమేఅమాత్యానిమితరణనిషేధమనాః సహస్రస్యః- ఉ
 క్తంచ ॥ శ్లో ॥ యద్దదాతియదశ్చాతితదేవధనినాంధనం ॥ అన్యేన్మతస్యక్రీడ
 నిదాతైరపిధనైరపి ॥ ప్రియఃప్రజానాందాతైవనపునర్గ్రహణేశ్వరః ॥ ఆగచ్ఛ
 నా-జ్ఞ్యతేలోకైర్వారిదోనతువారిధిః ॥ సంగ్రహైకపరప్రాయఃసము
 ద్రోపిరసాతతే ॥ దాతారంజలదంపశ్యగర్జస్తంభవనోవరి ॥ ఏవంవితరణ
 శాలినంభోజరాజం శుభ్రత్వాకశ్చిత్రలింగదేశీయః కవిరుపేత్యమాసమా
 త్రంతస్థానచక్షోణేంద్రదర్శనంభవతిఅహారార్థంపాశేయమపినాస్తి - త
 తఃకదాదిద్రావామృగయాభిలాషీబహిర్నిగతః - సకవిర్దృష్ట్వా రాజా
 సమాహ ॥ శ్లో ॥ దృష్టేభోజన్తాజేంద్రేగళంత్రీణితస్త్వణాత్ ॥ శత్రోశ్చ
 శ్రుంకవేకప్తంబీబిబంధోమృగీశృణాం ॥ రాజాలక్షుండదా ॥ తతస్తస్మిన్పు
 గయారసికేరాజనికశ్చసపుల్లన్తపుత్రోగాయతి- తేనగీతమాధుర్యేణతప్తో
 రాజాతస్సైపుల్లన్తపుత్రాయపశ్చులక్షుండదా- తదాకవిఃతద్దాసమతున్మ
 తంకిరాతిపోతంచదృష్ట్వాసరేన్త్రపాణికమలస్థపంకజమిషేణరాజానం
 వదతి ॥ ఏతేగుణాఃపంకజసంతోషినతేప్రకాశమాయాని ॥ యిల్లక్షీవనతేస్త
 వమధుపైరుఫభుజ్యతేకోశః ॥ భోజస్తదభిప్రాయంజ్ఞాత్వాపునర్లక్షమేకం
 దదా-తతోరాజాబాహ్మణమాహ ॥ శ్లో ॥ ప్రభుభిః పూజ్యతేవిప్రకలైవసమ
 లీనతాకలావాన్మాస్యతేమూర్ధ్నిసత్సుదేవేషుశచ్ఛానా ॥ ఏవంవదతిభా
 జైకుతోపివంచమాః కవయస్సమాగతాః- తాన్దృష్ట్వా రాజావిలక్షణఇవా
 సీత్-అద్యైవమయావతావద్విత్తందత్తమితి- తతఃకవిస్తమభిప్రాయంజ్ఞా
 త్వాన్మతంపర్వమిషేణపునఃప్రహా ॥ * ॥ కింతువ్యసకస్తైవానవసారభనా
 రాయహినిజమధునే ॥ యస్యశతపత్రతేద్యప్రతిపత్రంమృగ్యతేభ్రమరైః ॥
 తతఃప్రభుంప్రసన్నవదనమవలోక్యప్రకాశేనప్రహా ॥ * ॥ సదాతుంనోపభో
 క్తుంభవకోటికృపణశ్శ్రియం ॥ కింతుస్పృశతిహస్తేననపుంసకఇన(స్త్రీ)యం

యాచితోయఃప్రహృష్టేతదత్వాచక్రితిమాకభజేత్ - తందృష్ట్యావ్యవహా
 శుత్వానరస్సృగళమవాపుయాత్ - తతస్తుష్టరాజాపునరపిశంకదేశ
 వాసికవయలక్షందదౌ - తతఃపూర్వకవిఃపురిస్థితాకావటరవీద్రాగదృష్ట్యా
 హ - హేకవయోత్రమహానరస్సేతుభూమావాసీరాజాయదాభవనంగమి
 వ్యతితదాకిమపిబూతేతియేచసర్వేషహకవయోపినర్వంరాజ్ఞః ప్రథమ
 జేష్ఠితంజ్ఞాత్వావర్తంతతేష్వేకస్సరోమిషేణసృపంపాహ॥*॥ అగతా
 నామపూర్ణానాంపూర్ణానామవ్యగచ్ఛతాం॥ యదధ్వజనసంఘట్టోఘటా
 నాంతస్సరోవరమితి॥ తస్యరాజాలక్షందదౌ - తతోగోవిందపండితప్రానరవీ
 ద్రాగ్దృష్ట్యాచకోపతస్యకోపాభిఛాయంజ్ఞాత్వాద్వితీయః కవిరాహ॥
 *॥ కస్యత్యపంనాక్షివసేచపిబతినకస్తవపయఃప్రవిశ్యేన్ద్రః॥ యదసన్న్యాగ
 సరోవరనక్రోనక్రోధమధివసతిచవరం॥ రాజాతస్మైలక్షద్వయందదౌ - తం
 చగోవిందపండితం వ్యాపారవదాద్ధూరీకృత్యస్వయాపి సభాయామాగస్త
 వ్యంవరంతుకేనాపిదౌప్యంనకతావ్యం - ఇత్యుక్త్యాతతస్మైభ్యఃప్రత్యేకంల
 క్షందత్వాస్వనగరమాగతః - తేచయథాయధంగతాః - తతఃకదాచిద్రాజ్ఞా
 ముఖ్యామాత్య ప్రాహ - విప్రోపియోభవేన్ముఖఃసపురాద్భహిరస్తుమే-
 కంభకారోపియోవిద్యాన్యతిష్ఠతుపురేమమేతి - అతఃకోపినమూర్ఖోభూ
 ధారానగరే తతఃక్రమేణవజ్ఞుశతానివిషాంవరరుచిబాణమయూరరే
 ఘణహరిశంకరకల్పింగపూరవిసాయకమదనవిద్యా వినోదకోకిలతారేంద్ర
 ప్రముఖాఃసర్వశాస్త్రవిచక్షణాఃసర్వేసర్వజ్ఞాఃశ్రీభోజరాజసభామలంచ
 క్రుః - ఏవంస్థితేకదాచిద్విద్భృందపండితేసంహాసనాసీనేకవిశిరోమణౌ
 కవిత్వప్రియవిప్రప్రియబాంధవేభోజనరేశ్వరే - ద్వారిపాలవిత్యప్రణమ్య
 వ్యజ్ఞపతే - దేవకోపవిద్యాకాద్వారిష్ఠతీతి - అథరాజాప్రవేశయతమితిఅజ్ఞ
 ప్రేసాపిదక్షిణేనపాణినాసమున్నతేనవిరాజమానోవిప్రఃపాహ॥*॥ రాజ
 న్నభ్యుదయూస్తుశంకరకపేకింవక్రికాయామిదంపద్యం కస్యతవైవభోజన్య
 పతేపావత్యతాంపత్యతే । ఏతాసామరవిందసుందరదృశాంధాగ్చ్ఛామ
 రాందోశనామద్యేల్లద్భుజవల్లికంకణరుణఞ్జైరీక్షణంవార్యతాం॥ య
 థాయథాభోజయశోవివర్ధతేసితాంత్రిలోకీమివకతుకముద్యతం - తథాత
 థామేహృదయంవిదూయతేప్రియాలకాళీధవళత్వశంకయా॥ తతోరాజా
 శంకరపకయేద్వానశలక్షందదౌ - సర్వేవిద్యాంసశ్చవిచ్ఛాయవదనాబభూ
 వుః - పరింకోపిరాజభయాన్నావదత్ - రాజాచకార్యవశాద్దహంగతః

తతోపిభూపాలాంసభాంద్యప్యవిబుధగణ ప్రనినిందఅహూన్మవతేర
జ్జతా- కిమస్యసేవయావేదశాస్త్రవిచక్షణభ్యఃపావ్యశ్రయకవిభ్యఃలక్షమ
దాత్ కిమసేవవితుష్టేనాపి. అసౌచకేవలంగామ్యుకవిశ్వంకరః - కిమస్య
పాగిగల్భ్యం- ఇత్యేవంకోలాహలరవేజాతేకశ్చిదభ్యగాత్ కనకమణికుం
డలశాలీదవ్యాం శుకపావరణా నృపకుమారభవవ్యాగవాదపంకకళంకిత
గాతోనవకుసుమసమభ్యర్చితశిరాశ్చందనాంగరాగేణ విలోభయన్ వి
లాసభవమూర్తిమాన్- వితే వితనుమాశ్రితః శృంగారరసస్యస్యందభవస
స్పందోమహేంద్రభవమహివలయంపాస్త్రవిద్య- తంద్యప్యసావిద్య
త్పరివత్ భయకాతుఃయోఃపాత్రమాసీత్ - సచసర్వాప్రణిపత్యపా
మాకుత్రభోజనృపభృతి- తేతమూచురిదానీమేవసౌధాంతరంగత్యతి- తతో
సాప్రత్యేకం తేభ్యస్తాంబూలందత్వా గజేంద్రకులగతః మృగేంద్రభ
వాసీత్ - తతస్సుచచాపురుషఃశంకరకవిప్రదానేనకుపితాతాబుధ్యా
పాహిభవన్మఃశంకరకవియేద్వాదశలక్షణప్రదత్తానీతినమంతశ్చ- అభి
ప్రాయస్తురాజ్ఞోవైవబుద్ధః- యతఃశంకరపూజనేపారిరధ్యశంకరకవిస్యై
కేవైవలక్షణపూజితః - కింతుతస్మిన్పూతస్మామ్నావిభాజితాసేకాద
శరుదాగిశంకరానపరామాన్తూప్రత్యక్షాజ్ఞాత్వాతేమాం ప్రత్యే
కమేతైకంలక్షంతస్సుశంకరకవియేవపశంకరమూర్తయేప్రదత్తమివరా
జ్ఞోభిప్రాయభృత- సర్వేపిచమత్కృతాస్తేన - తతఃకోపిరాజపురుషఃతద్వి
ద్యున్నరూపందాగ్రాజ్ఞేనివేదయామాస- రాజాచన్యమభిప్రాయంసా
క్షాద్విదితవంతంమహేశమిషమహాపురుషంమన్యమానఃసఖామభ్యగా
త్ - సచస్వప్రీత్యాహరాజానం- రాజాచతమాలింగ్యప్రణమ్యనిజకరకమ
లెనతత్కరకమలమవలంబ్యసౌధాంతరంగత్వాప్రోత్తంగవాక్షుజపవప్తః
ప్రహ- విప్రభవస్మామ్నాకాన్యక్షరాణిసౌఖ్యాగ్యాంలంబితానికస్యవాదే
శఃభవద్విరహస్సుజనాబాధత్యతి- తతఃకిన్లిఖితరాజ్ఞోహస్తేకాళిదాస
భృతిరాజావాచయిత్వాపదయోఃపతతి . తతస్తత్రాసినయోఃకాళిదాస
భౌజరాజయోరాసీన్సంధ్యా- రాజాసఖాసంధ్యాంవర్ణయేత్యవాదీత్ ||*||
వ్యసననభవవిద్యా క్షీయతేపంకజశ్రీః గుణిసభవవిదేశేదైన్యమాయాంతి
భృంగాః | కున్యపతరివలోకంపీడయత్వంధకారోధనమివకృపణస్యవ్యర్థ
తామేతిచతుఃపునశ్చరాజానంస్తాతికవిః||*|| ఉపచారఃతప్రవోయావ
దనుత్పన్నసౌహృదాఃపురుషః| ఉత్పన్నసౌహృదానామఃపచారఃకైతవం

భవతి || దత్తాత్రేయకవిభ్యః పృథ్వీనకలాపికనకసంపూర్ణాః | దివ్యాంశుకా
వ్యరచనాంక్రమంకవీనాం చయోవిజానాతి || మకవేశ్వబ్రహ్మభాగ్యంసఖా
శ్చిర్యేత్తి నాపరః - వంధ్యానహివిజానాతి పరాంధాహృనసంపదమితి || త
తఃక్రమేణభోజకాళిదానయోప్రీతిరజాయత - కతఃకాళిదానంవేశ్య
లంపటంజ్ఞాత్వాతస్మిన్సర్వేద్యేషంచక్రః - కకోపితంస్ఫుశతి - అథక
దాచిన్సభామధ్యేకాళిదానమాలోక్యభోజేనమనసాచింతితం - కథమన్య
ప్రాజ్ఞస్యాపిస్తరపీడావ్రమాదత్తితి - సోపితదభిప్రాయంజ్ఞాత్వాప్రాహ ||
* || దేవోభవశ్చృపలతాప్రసంగేకావాకథామానుషలోకభాజాం | య
ద్దాహశీలస్య పురాంవిజేతుఃతథావిధంపౌరుషషథమాసీత్ || తతస్తు
ప్రోభోజరాజఃప్రత్యక్షరలక్షుండదౌ || తతఃకాళిదానఃభోజంస్త్రాతి || మహా
రాజశ్రీమద్రాజగతియశసాతేధవళితేవయః పారావారం పరమపురుషా
యంన్యగయతే | కపదీకైలాసంకరివరమభామంకులిశభ్యతాళానా
థంరాహుఃకమలభవనోహంసమధునా || సీరక్షిరేగృహీత్వానఖిలఖగత
తీర్థాతినాళీకజన్మాతక్రంధృత్వాతుసర్వానటతిజలఃధీశ్చక్రపాణిము
కుందః - సర్వానత్తుంగతైలాదహతిఃశువతిః ఫాలనేత్రేణచశ్యక్వా
ప్రాత్యతీర్ణితకాంతాత్రిజగతిన్యవతేభోజరాజక్షింత్రవిద్యదాజశిఖా
మణేకులయిశుంధాతాత్వదీయంయశః కైలాసంచగర్భితత్రలఘుతాం
నిక్షిప్తవాఘ్రూతయో ఉత్తూణంతకుపర్యుమాసహచరంతన్మగ్నర్షి
గంగాజలంతస్యాగ్రేఫణిపుంగవంతదువరిస్ఫారంసుధాదీధితి || స్వగా
గ్లోపాలకుత్ర ప్రజసిసురమునేభూతలేకామధేనో వత్సస్యానేతుకామ
స్త్రైశ్చయమధునాముగ్ధదుగ్ధంనతస్యః | శుత్రాత్ప్రోభోజరాజప్రచురవి
తరణంవీడశుమగ్రస్తనీసా వ్యభోహస్యాస్యైయానస్తదపితదరిభిశ్చ
ర్వితంసర్వముర్వాంతుష్టోరాజాప్రత్యక్షరలక్షుండదౌ - తతఃకదాచిత్
శుతీస్తృతిపారంగతాః కేచిద్రాజానంకవిత్వప్రియంజ్ఞాత్వాక్వచిన్నగ
రాద్యహింభవనేశ్వరీప్రసాదేనకవిత్వంకరిష్యామిత్వవవిష్టాః - తేష్యేకే
నపండితంమనోనైకశ్చరణాపారి - భాజనందేహిరాజేంద్రేతి - అన్యే
నాపారి - ఘృతసూపనమన్విలిమితి - ఉత్తరార్ధంనస్ఫుగతి - తతోదేవతా
భవనంకాళిదానఃప్రణామార్థమగాత్ - తంవీత్యద్విజాడుమః - అష్టాకం
సమగ్రవేదవిదామపిభోజః కమపినార్పయతి - భవాద్యశాంహియథేష్టం
దత్తై - తతోస్తాభిఃకవిత్వవిధానధియాతాగతం - చిరంవిచార్యపూర్వా

ధనుభ్యధాయ - ఉత్తరాధాంత్యత్వాదేహితోష్ణభ్యంకిమపి వ్రయన్తు
 త్యక్తాతత్పురస్తాదధామభాణి సచతచ్ఛ్రీత్యా - మాహివంచశరచ్ఛ్రీ
 ద్రచంద్రికాధవళందధీత్యాహ- తేదరాజభవసంగత్వాదౌవారికాన్యాయః
 వయంకవసంకృత్యానమాగతాఃరాజానందర్యయతేతి - తేచకాతుకాతే
 హసంతోగత్వారాజానం వ్రణమ్యపాహుః || * || రాజమావనైదాం
 త్రైకటివిన్యస్తపాణయః-ద్వారతిష్ఠంతిరాజేంద్రఘాందహఃశ్లోకశత్రవభి
 తి || రాజ్ఞాప్రవేశితాస్తే వ్రదృష్టరాజసంసదోమిళితా స్సహైవకవిత్వం
 వరంతిస్త - రాజాతచ్ఛ్రీత్వాఉత్తరాధాంతకాలిదాసేనకృతమిజ్ఞాత్వా
 విప్రానాహ - యేనపూర్వార్థంకారితంతన్ముఖాత్కవిత్వంకదావిదపినక
 రణీయం-ఉత్తరాధాంత్యకించిద్దీయతేనపూర్వాధాంత్యేత్యక్త్యా వ్రత్యక్ష
 రలక్షందదౌ - తేషుచదక్షిణామాదాయగతేషు కాలిదాసంవీత్యరాజా
 పాహ - కవేఉత్తరాధాంత్యయావతితమితి- కవిరాహ||*|| అధరస్యమ
 ధురిమాణంకుచకాతిన్యందృశోశ్చత్రైక్ష్యంచ - కవితాయాంపరిపాకంవ్యా
 నుభవరసికోవిజానాతి-రాజాచమకవేసత్యంవదసి || * || అపూర్వౌభాతి
 భారత్యాకావ్యాన్పురఫలైరనః- చర్వణేసర్వపామాన్యేస్వాదువిలేఖ
 లంకవిః || సంచింత్యసంచింత్యజగత్సమస్తంప్రయః పదాధాఃహృదయం
 ప్రవిష్టాః - ఇత్తోర్వికారామతయఃకవీనాంముద్గాంగనాపాంగతరంగితా
 ని || తతఃకదాచిద్వారపాలకఃప్రణమ్యభోజంప్రాహరాజద్రవిడదేశా
 త్కోపిలక్షీధరనామా కవిద్వారమధ్యాప్రభితి - రాజాప్రవేశయేత్యా
 హ- ప్రవిష్టమేవసూర్యమివవిభ్రాజమానంచరాదన్యవిదితవృత్తాంతంప్రే
 త్యరాజావిచారయామాస- ఆహ|| * || ఆకారమాత్రవిజ్ఞానసంపాదితమ
 నోరథాః-ధన్యాస్తయేనశృణ్వంతిదీనాఃక్వావ్యధిశాంఘిరః || సచాగత్య
 తత్రరాజానంస్వస్తీత్యక్త్యాతదాజ్ఞయోపవిష్టఃప్రాహ- దేవభయంతేవం
 డితమండితాసభా-త్వంచపాత్రాద్విష్ణురసి - అతికింనామపాండిత్యంమ
 ను-తథాపికించిద్వచ్చి||*|| భోజప్రతాపంతువిధాయధాత్రాశేషైర్నిర
 స్తైఃపరమాణుభిఃకిం - హరేకరేభూత్వవిరంబరేచభానుఃపయోధేరుదరే
 కృశానుః||ఇతితతస్తేనపరివచ్చనుత్కృతా- రాజాచతస్యవ్రత్యక్షరలక్షం
 దదౌ- పునఃకవిరాహ - దేవమయాసకుటుంబేనాత్రనివాసశయాసమా
 గతం||*|| క్రమేదాతాగుణగాహిస్వామీపుణ్యైరలభ్యతే-అనుకూలశుచిర్
 క్షఃకవివిద్యాకసుదులభః|| ఇతి|| తతోరాజాముఖ్యామాత్యంప్రాహ

తస్య గృహం దీయతామితి-తతోనిఖలమపినగరంవిలోక్యకమపిమూర్ఖ మమా
 త్యోనాపశ్యత్-యంనిరస్యవిదుషేగృహం దీయతే - తత్రవర్వగ్రహిణా
 కన్యచితుగ్విందస్యగృహంవీత్యకువిందంప్రాహ - కువిందస్యహాన్నిస్సర
 తవగృహంవిద్వానేవ్యతీతి - తతఃకువిందోరాజభవనమాపాద్యరాజానం
 ప్రణమ్యుప్రాహ- దేవభవదమాత్యోహంమూర్ఖంకృత్వాగృహేన్నిస్సాస్సర
 యతీతి త్వంతువశ్యమూఖఃపండితోవేతి॥కావ్యంకరోమినహిచారుత
 రంకరోమియత్నాత్కరోమియదిచారుతరంకరోమి- భూపాలమూర్ఖినుని
 మండితపాదపీఠహేసాహసాంకకవయామివయామియామి॥ తతోరాజా
 త్వంకారవాదేనవదంతంకువిందంప్రాహ॥*॥ లలితాతేపదశంక్తిఃకవితా
 మాధుర్యంచశోభనంపరంతుకవిత్వంచచార్యవక్ష్యమితి - తతఃకుపితఃకు
 విందఃప్రాహదేవఅత్రాంతరంభాతికింతునవదామిరాజధర్మఃపృథక్విద్య
 ధర్మాదితి-రాజాప్రాహ- అస్తిచేదుత్తరంబ్రాహ్మీతి- దేవకాలిదాసా
 ద్యతేన్యంకవింశమస్త్యేకోస్తితేసభాయాం కాలిదాసాద్యతేకవితాతత్వవి
 ద్విద్వాన్॥*॥ యత్సరస్వతవైభవంగురుక్మపాపియ్యౌషపాకోద్భవంత
 ల్లభ్యంకవినైవనైవహతతఃపాతప్రతిష్ఠాజుషా - కాసారేదినసంవసన్నపిష
 యఃపూరంవరంపంకిలం కుర్వాణఃకమలాకరస్య లభతేకింసారఖంసైరి
 భః ॥ అయంమేవాగ్గంభోవిశదపదవైదగ్ధ్యమధురః స్ఫురద్భంధావంధ్యః
 పరహృదికృతాథఃకవిహృదికటాక్షోవామాత్ర్యాదరదలితనేత్రాంతగ
 లితఃకుమారేస్సార్ఘః సతుకింపియూనస్సఖయతీతి ॥ విద్యజ్జనవందితాసీ
 తాప్రాహ॥*॥విపులహృదయాభియోగేభద్యతికావ్యేజడోనమాఖాన్సే
 నిందతికంచుకమేవప్రాయశ్శుక్లస్తనీనారీ తతఃకువిందఃప్రాహ॥*॥
 బాల్యేసుతానాంసురతేంగనానాంస్తుతౌకవీనాంసమరేభటానాం- త్వం
 కారయక్తాహిగిరఃప్రశస్తాఃకస్తైప్రభూమోహతరఃస్ఫురత్సం॥ తతోరాజా
 పాధుభావవిందేత్యుక్త్యుతస్యాత్మరలత్రుందదౌ - మాభైషీరితిపునఃకువిం
 దంప్రాహ - ఏవంక్రిమేణాతికాంతేకియస్యపికాలేబాణఃపండితవరఃప
 రంరాజ్ఞామాన్యమానోపిప్రాక్తనకమతోదారిద్ర్యమనుభవతి- ఏవంస్థి
 తేనృపతిఃకదాచిద్రావెకాకీప్రచ్ఛన్నవేషస్సప్తురేవరకబాగ్యహా
 మేత్యాతిష్ఠత్ - తదానిశీధేబాణోదారిద్ర్యాద్వ్యాకులతయాకాంతాం
 వక్షి-దేవిరాజాకియద్వారంమమమనోరథమపూరయత్ - ఆద్యాపిపు
 నఃప్రాధికతోదదాత్యేవ పరంతునిరంతరప్రాధికనారసేమూఖాప్యాపి

జిహ్వజడీభవతీక్తుక్తుముమూతార్థంమానేనస్థితఃపునఃసతతి॥ *॥ హ
రహరపురహరమగుమకహాలాహలఫలుయాచనాచనసోః । ఏతైవతవరస
జ్ఞాతమభయరసతారతమ్యజ్ఞా ॥ జేవీ ॥ దారిద్ర్యస్యపరామూర్తియా
చ్ఛానద్రవిణపుః॥ అపికాపీనవాశంభుస్తధాపివరమేశ్వరః ॥ సేవాను
భానాంవ్యసనంభనానాంయాచ్ఛాగుణానాంకుస్మవఃప్రజానాం । ప్రణవ
శీలశ్చమరికులానాంమూలావహూతఃకరిసింకుతారః । తత్సత్సపిదారిద్ర్య
రాజ్ఞోవక్తుంమయాస్వయమశక్యం ॥ *॥ గచ్ఛత్తుణమపిజలదోవల్లభతా
మేతినర్వలోకస్య । సత్యప్రసారితకరఃకరోతిసూర్యోపిసంతాపం । కించ
దేవివైశ్వదేవాపసరేప్రాప్తాః శుభార్తాఃపశ్చాద్యంతీతథేవమేహృద
యంధునోతి-దారిద్ర్యలసంతాపఃశాంతస్సంతోషపారిణా । యాచకా
శావిభూతాంతదాహఃకేనోపశ్యామ్యతే । రాజాచైతత్సర్వంశ్చిత్తా
వేదానీంకిమపిదాతుమశక్యం ప్రాతరేవబాణంపూర్ణామనోరథం కరి
ష్యామీతిషా-గ్రింతఃరాజా॥ *॥ కృతోయైర్నుచవాగ్నిచవ్యసనీశంనయైవ
దంయైగాత్తసదృశోనాథీకింతైఃకావ్యైబత్తైర్ధనైః॥ ఎవంపురేపరిభ్రమ
మాణేరాజనవత్కానిచోరద్వయంగచ్ఛతి । తయారేకః ప్రాహశకుంతః
సఖెస్సారాంభకారవితలేపిజగత్సంజనవశాత్ సర్వంపరమాణుప్రాయ
మపివసుసర్వత్రవశ్యామివరంతు సంభారగృహోతర సకజాతమపి నమేచ
భాయెతి - ద్వితీయోమరాళనామాచోరఅహ - ఆహృతంసంభారగృహో
తర సకజాతమపిహితమితి స్వాధైత్యోరుచ్యతెతితతః॥ శకుంతఃప్రాహ-
స్వత్రోనగరరక్షకాః పరిభ్రమంతసర్వోపిజాగరివ్యత్యేహంభేరీపటహాదీ
నాంనినాదేనతస్మాదాహృతంవిభజ్యస్వస్వభాగగతంభనమదాయశీఘ్ర
మేవగంతవ్యమితి॥ మరాళఃప్రాహ । సఖెత్వమసేనకోటిద్వయంపరిమిత
మణికనకజాతేనకీంకరివ్యసీతి- శకుంతః - ఎతద్ధనంకస్మైచిద్ద్విజన్మనేదా
స్యామియథాయంవేదవేదాంగపారగోఅన్యంనప్రాప్నోతి ॥ మరాళః
సఖెచారు॥ *॥ దదతోయ్యమనస్యరతఃపులకోధచేత్ - ఆత్మనశ్చవరే
మాంచతద్దానంపాపమస్త్యతం॥ మరాళః- అనేనదానేనతవకథంపుణ్య
భుంభవివ్యతీతి అస్మాకంపిగృహైతామహూయంధమః యచ్చార్థ్య
పితృమానీయతేమరాళః॥ *॥ శిరశ్చేదమంగీకృత్యాజితంద్రవ్యంభుల
మపికథందీయతేశకుంతః॥ *॥ మూఘోనహిదదాత్మగ్ధంనరోదారిద్ర్య
శంకయా॥ ప్రాజ్ఞస్త్రువితరత్యథాంనరోదారిద్ర్యశంకయా॥ కించిద్యేనమ

యంపాత్రంకించిత్పాత్రంతపోమయం । పాత్రాణామత్రమంపాత్రం
 కూదాన్మంయస్యనోదరే ॥ శకుంతః ॥ అనేనవిత్తైనకింకరివ్యతిభవాః ।
 మలాభః - సఖకాశీవాసీకోపిప్రవటురత్రాగాత్ - తేనాస్తత్పితుఃపురః
 కాశీవాసఫలంభ్యావనితం - తతోస్తత్తతః బాల్యాదారభ్యచార్యంకు
 ర్వాణోదైవవశాత్ స్వపాపాన్నివృత్తోవైరాగ్యాత్సకుటుంబః కాశీమే
 వ్యతి-తదథకామిదంద్రవిజాతం - శకుంతః - మహద్భాగ్యంతపితుఃత
 థాహే ॥ * ॥ వారాణసీపురీవానవాననావాసితాత్తనా । కింతునాసమ
 తాంయాతివరాకఃపాకశాసనః ॥ ఊషరంకర్మసస్యానాంక్షేత్రంవారా
 ణసీపురీ । యత్రసంలభ్యతేమోక్షఃసమంచండావపండితైః ॥ మరణంమం
 గళంయత్రవిభూతిశ్చవిభూషణం । కాపీనంయత్రకాశేయం సాకాశీకేన
 మీయతే ॥ ఎవముభయోః సంవాదంశ్రుత్వారాజాతుతోవలచింతయ
 చ్చ-ననసికర్మణాంగతిస్సర్వధైవవిచిత్రా- ఉభయోరపిపవిత్రామతిరితి
 తతోరాజావిసిృత్యభవనాంతరేపితృపుత్రావపశ్యత్ - తత్రపితాపుత్రం
 పాహ - ఇదాసీంపరిజ్ఞాతశాస్త్రుతతోపిన్యవతిః కార్పణ్యేనకిమపిసప్ర
 యచ్ఛతి ॥ కింతు ॥ * ॥ అధీనికవయతికవయతివతతిచవతతిస్తవోన్ముఖ
 స్తాతి । వశ్పద్యామీత్యుక్తైమానీదృష్టింఃమీలయతి ॥ రాజాశ్చేతచ్ఛ్రు
 త్వాతత్సమీపం ప్రాప్యమైవంవదేతి స్వగాత్రాత్సర్వాభరణామ్యత్తార్య
 దత్వాతస్మైతతోగృహమాపాద్యకాలాంతరేసఖాముపవిష్టః కాలిదాసం
 పాహ - సఖే ॥ * ॥ కవీనాంమానసంనౌమితరత్నిప్రతిభాంభసా ॥ తతఃక
 విరాహయతోతేనవయాంసీవభవనానిచతుదశ ॥ తతోరాజాప్రత్య
 త్కరంముక్తాఫలలతుందదౌ - తతఃప్రవిశతిద్వారపాలః - దేవకోపికాపీనా
 వశేషోవిద్వాద్వారితిష్ఠతీతి ॥ రాజాప్రవేశయ ॥ తతఃప్రవేశితః ॥ కవిరా
 గత్యస్వప్రీత్యుక్త్వామక్తవోపవిష్టఃపాహ ॥ * ॥ ఇహనివసతిమేరుశ్శేఖ
 రోభూధరాణామిహహిహితభారాస్సగరాస్సప్తచైవ । ఇదమతుల్య
 సంతంభూతలంఘూరిభూతోద్భవధరణసమథం స్థానమస్తద్విధానాం ॥
 రాజా-మహాకవేకింతేనామ- అభిధత్స్వకవిః - నామద్రహణంనోచితం
 పండితానాంతథాపివదామోయదిజానాసి ॥ * ॥ సహిస్తనంధయూబుద్ధి
 గణంభీరం గామాతేవచః । తలంతోయః కథేద్రీఘం యష్టిరస్తిని
 వైణవీ ॥ దేవాకణాయ ॥ శ్లో ॥ చ్యుతామిందోలేఖాంతరికలహభగ్నంచ
 వలయంసమంచక్రీకృత్యప్రహసితముఖైలతనయా । అవోచన్యంపశ్యేత్స

వతు నిరిశస్సాచనిజాసచక్రీడాచంద్రోదశనకిరణాపూరితతనుః । కా
 ల్లిదాసః॥ సఖక్రీడాచంద్రచిరాద్వజ్రోపి- కథమీదృశీతేదశామండలేమం
 డలేవిరాజన్యపిరాజనిబహుధనవతి - క్రీడాచంద్రః ॥ * ॥ ధనినోవ్యదాన
 విభవాగణ్యం తేధురిమహాదరిద్రాణాం । వాంతనయితఃపిపాపామతస్స
 ముద్ధోపిచురురేవ ॥ కించ ॥ ఉపభోగకాలరాణాం పురుషాణామర్థసంచ
 యపరాణాం । కన్యామణిరివసదనేతిష్ఠత్యర్థపరస్యాథే ॥ సువణామణి
 కేయూరాడంబరైరన్యభూభృతః । కలయైవవదంభోజస్తేషామాప్నోతిపా
 రవిత ॥ సుధామయానీవసుధాంగళంతివిదగ్ధసంయోజనమంతరేణ । కా
 వ్యానినిర్వాణమహాహరాణివారాంగసానామివయావసాని ॥ జ్ఞాన్
 తేజాగునామాపినరాజ్ఞఃకవితాంవినా । కవేస్తద్వ్యతిరేకేణనకీర్తిఃస్ఫు
 రతిక్షితౌ ॥ మయూరః ॥ తేవంద్యాస్రైమహాత్మానస్రైమాంలకేస్థిరంయ
 శః । యైనిబద్ధాకావ్యానియేచకావ్యేప్రకీర్తితాః ॥ వరరుచిః ॥ వదన్య
 క్రిన్యక్రీకృతసహృదయాబంధులితే కవీనాం మాగేన్ద్రికస్ఫురతిబుధ
 మాత్రన్యధిపణా । నచక్రీడాలేశవ్యసన పిశునోయంకులవధూకటాత్మా
 ణాంపంథాః సఖిలుగణీకానామవిషయః ॥ రాజాక్రీడాచంద్రాయవింశ
 తిగజేంద్రాగ్రామవంచకంనదదౌ-తతోరాజానంకవిస్తౌతి ॥ * ॥ కంక
 ణంనయనద్వంద్వేతిలకంకరపల్లవే । అహలూఘాపణమైచిత్ర్యంభోజప్ర
 త్యథియోషితాం॥ తుష్టోరాజాపునరక్షరలతుందదౌ॥ తతిఃకదాచితోపి
 జరాజీణానర్వాంగసంధిఃపండితోరామేశ్వరనామాసఖావభ్యుగాత్ -
 సచాహ॥ * ॥ పంచాననస్యసుకవేగజమాంపైస్సృజశ్రియా । పారణాజా
 యతేక్వాపిసర్వత్రై వోపవాసినః ॥ వాహానాంపండితానాంచపరేషా
 మపరోజనఃకవీంద్రాణాగ్రజేంద్రాణాంగ్రాహకోన్యపతివరిః ॥ ఏవంహి
 సువక్షైఃపట్టచేతైశ్చకోభాస్యాద్వారయోషితాం - పరాక్రమేణదానే
 సరాజంతేరాజనందనాః - త్తత్యాకీర్ణరాజారామేశ్వరపండితాయన
 ర్వాభరణాన్యత్రీర్వలక్ష్మద్యయంప్రాయచ్చుత్ ప్రాతికవిః ॥ * ॥ భోజత్వ
 త్క్రితికాంతాయః సభఃఫాలస్థితంపమాత్ । కస్తూరీతిలకంరాజాగు
 ణాకరవిరాజతే - బుభాగేనగుణాబూయాత్ సాధువేత్రియతఃస్వ
 యం-మూఖాగేపిచనబూయాత్ బుభఃప్రొక్తనవేత్రిః ॥ తేనచమ
 త్కృతాస్సర్వే- రామేశ్వరకవిః॥ * ॥ ఖ్యాతింగమయతిసుజనస్సుకవికా
 దధాతికేవలంకావ్యం । పుష్టాతికమలమంభోలత్క్రూతరవినియోజయ

తిరతస్తుప్తో రాజావ్రత్యక్షరంబక్షందదా - రాజేంద్రంకవిపాహా || * ||
 కవిత్వం నశుగీనా త్యేవక్యవణికితవర్జితః । నపుంసకఃకింబరు లేపురస్థిత
 మ్మగీద్యతా || సీతాపాహా || హతాదైవేనకవయోవరా కాస్తేగజాలపి
 శోభానజాయ తేయేషాంమండలేంద్రగృహంవిహా || కాలిదాసః || అదా
 త్పమానసంకాపినస్పృశంతిక వేగిరః । దుఃఖాయైవాతివృద్ధస్యవిలాపా
 స్తరుణీకృతాః || రాజావ్రతిపండితంబక్షంద త్తవా - తథఃకదాచిద్రా
 జానమస్తాదపికవిమండలాదధికం కాలిదాసమవలోక్య ఆయాంతంపరం
 వేశ్యలాల త్యేనచేతసిభదలవంచకే - తదాసీతావిద్వద్భృందవందితా
 తదభిప్రాయంజ్ఞాత్వాపాహా - దేవ || * || దోషమపిగుణవతిజనేదృష్ట్వా
 గుణరాగిణోనభిద్యంతే । ప్రీత్యైవశశేవతితంపశ్యతిలోకఃకళంకమపి ||
 తుప్తోరాజాసీతాయైలక్షందదా - తథాపికాలిదాసంయథాపూర్వంనమా
 నయతియదా - తదాసచకాలిదాసోరాజ్ఞోభిప్రాయం విదిత్వాతులామి
 షేణపాహా || * || పాశ్యప్రమాణపదవీంకోనామాస్తేతులేవలేవస్త్రానయ
 సీగరితమధస్తాత్తదితరముచ్చైస్త్రరాంకురుషే || పునరాహ - యస్యాస్త్రిన
 ర్వ్రతగతిస్సకస్తాత్స్వదేశరాగేణహియాతిభేదం | తాతస్యకూపోయమితి
 బ్రువాణాఃత్రారంజలంకేపురుషాఃపిబంతి || తతోరాజాకృతామజ్ఞాంమ
 నసీవిదిత్వాకాలిదాసోదుర్మనాఃనిజవేత్తయయా || * || అవజ్ఞాస్ఫుటితం
 ప్రేమసమీకర్తుంక ఈశ్వరః । సంధింనయాతిస్ఫుటితంలాత్రాలేపేనమా
 క్తీకం || తతోరాజాపిఘన్నస్థితః - తతోలీలావతిఘన్నందృష్ట్వా రాజానం
 విషాదకారణమప్యచ్ఛత్ - రాజాచరమాససర్వంతస్యైపాహా - సాచ
 రాజముఖేనకాలిదాసావజ్ఞాంజ్ఞాత్వాపునఃపాహా దేవపాహానాథసర్వ
 జ్ఞోసి || * || స్నేహూహివరమఘటితోనవరంసంజాతేమఘటితస్నేహః -
 హృతనయనోహివిషాదీనఃవిషాదీభవతిసఖిజాత్యంధః || పరంతుకాలిదా
 సఃకోపిభారత్యాఃపురుషావతారః - తత్సర్వభావేనసమ్మానయేనంవిద్య
 ద్భ్యః || పశ్య || * || దోషాకరోపిఘటిలోపికళంకితోపిమిత్రావసానసమ
 యేవిహితోచ్చయోపిచంద్రస్తథాపిహరవల్లభతాముచ్చైతినై వాశ్రితేషు
 గుణదోషవిచారణాస్యాత్ || రాజాపిప్రియేనర్వ మేతత్సత్యమేవేత్యంగీ
 కృత్యత్వఃకాలిదాసంపాతరేవసంతోషయిష్యామీశ్యవోచత్ - అశ్యేష్యా
 రాజాదంతథావనాదివిధివిధాయుర్వ ర్తితస్యకృత్యస్సభాంపాశ-పం
 డితాఃకవయశ్చ గాయకాఅశ్వేప్రకృతయశ్చసర్వేనమాజన్తుః - కాలిదా

నమకమనాగతంవీక్ష్వరాజాస్యసేవకమేకం తదాకారణాయవేశ్యాన్
హంప్రేక్షయామాన- సచగత్వాకాళిదాసంనత్వాప్రాహకవీంద్రత్వా
మాకారయతిభోజనరేంద్రగతి - తతఃకవిర్యచింతయత్ - గతేహిన్స
పేణావమానతోహమద్యప్రాతరేవాకానణేకింకారణమితి॥*॥ యంయం
నృపోసురాగేణసంమానయతినంసది - తస్యతస్యేత్సారణాయయతంతే
రాజవల్లభాః॥ కింతువిశేషాద్రాజ్ఞానస్వహంమాన్యమానేమయిమాయా
వినోమత్సరాద్వైరంబోధయంతి॥ *॥ అవివేకమతిర్నృపతిర్నంత్రిమగు
ణవత్సువక్రితగ్రీవః- యత్రఖిలాశ్చప్రబలాస్త్రకథంసజ్జనావసరః॥ ఇతి
విచారయన్సభామాగచ్ఛత్ - తతోదూరేనమాయాంతంవీక్ష్వపానంద
మాసనాదుత్థాయసుకవేమద్వియతమాద్యకథంవిలంబఃక్రియతఇతిభావ
మాణః వంచపట్నదానిసన్తుభోగచ్ఛతి - తతోనిఖిలాపసభాస్వాసనాదు
త్థితా- సర్వేసభాసదశ్చచమత్కృతాః - వైరిణశ్చాస్యవిచ్ఛాదయవదనా
బధూవుః-తతోరాజానిజకరకమలేన అన్యకరకమలమవలంబ్యస్వాసనదే
శంప్రాప్యతంచసింహాసనేఉపవేశ్యస్వయంచతదాజ్ఞయాతతైత్రివోపవి
ష్టః - తతోరాజ్ఞఃసింహాసనాయథేకాళిదాసేబాణకవిదక్షిణంబాహు
ముద్భృత్యప్రాహ॥*॥ భోజకథావిద్దురద్రోవాకాళిదాసస్యమాననాత్
విబుధేషుకృతోరాజాయేనదోషాకరోవ్యసా॥ తతోస్యవిశేషణవిద్యద్భి
స్సహవైరానలఃప్రదీప్తః - తతఃతైశ్చిద్భుద్ధిమద్భిఃమంత్రయిత్వాసర్వైర
పివిద్యద్భిః భోజస్యతాంబూలవాహినీదాసీధనకనకాదినాసమ్మనతా-
తేవతాంప్రత్యుపాయమూఢుః - సుభగేఅస్త్యతీర్తిమసాకాళిదాసోగ
ళయతి- అప్రామకోపినైతేనకథాసామ్యంప్రవహతే- వత్సేయధైరంరా
జాదేశాంతరంనిస్సారయతితథాభవత్యాకతావ్యమితి-దాసీప్రాహ- భ
వద్భ్యోహారంప్రాప్య మయాయుష్కతార్కంక్రియతే తన్నమప్రథమం
హారోదాతవ్యఇతి-తతస్సాతాంబూలవాహినీతైదక్షంతంహరమాదాయ
వ్యచింతయత్-తథాహి॥బుధైరసాధ్యంకింవాప్తి - తతస్ససుతికామిత్సు
కతివయవాసరేషు దైవాదేశాకినిప్రసుప్తే రాజనిచరణపంచాహనాసే
వామస్యవిధాయతత్రైవకవలేనసేతేగమీల్యసుప్తా - తతశ్చరణచలనేన
పారాజానమీవజ్జాగరూకంసమ్యజ్ఞాత్వాప్రాహ॥ సఖిమదనమానినదు
రాత్మాకాళిదాసః దాసీవేషణఅంతఃపురంప్రాప్యలిలాదేవ్యాసహరమ
తఇతి - రాజాతచ్ఛ్రీత్వాఉత్థాయప్రాహ - తరంగవతికింజాగక్షిణి -

సూచనిద్రావ్యాకులేవనశృణోతి - రాజాచరపాపాపధ్వనింశ్చిత్వాప
 చింతయత్ - ఇయంతరంగవతీనిద్రాయాంస్వప్నవశంగతావాననావశా
 ద్దేవ్యామృతశ్చరితంపాహ - సచస్త్రీవేషేణాంతఃపురమాగచ్ఛతీత్యేతదపి
 సంభాష్యతే - కోనామస్త్రీచరితంవేదేతితతశ్చేథ్యంవిచార్య రాజావరే
 ద్యుః పాతరాత్తనికృత్రిమజ్వరంవిధాయశయానః కాలిదాసందాసీము
 ఖన ఆనాయ్యతదాగమనానంతరంతయైవలీలాదేవీం చానాయ్యదేవీంప్ర
 త్యవదత్ - ప్రియేశ్చదాసీమేవమయాపథ్యంభోక్తవ్యమితి - ఇక్యుక్తేపాపి
 తేధైవేతిపథ్యం గృహీత్వా రాజ్ఞోరజితపాత్రేదత్త్వా తత్రముద్గదాలీంసక్య
 వేషయత్ - తతఃరాజాపితయోరభిప్రాయంజిజ్ఞాసమాసఃశ్లోకార్థంపా
 హ । ముద్గదాలీగదవ్యాళీః వీంద్రవితుషాకథమితీ - తతఃకాలిదాసఃదేవ్యాం
 సమీపవతిన్యామపిఉత్తరార్థంపాహ । అంధోవల్లభసంయోగేజాతా
 విగతకంచుకా - దేవీతస్మృత్యాపరిజ్ఞాతాథాస్యయాపాసరస్వతీవతద
 భాంవిదిత్వా స్మరముఖీమనాగివబభూవ - రాజాప్యేతద్వృష్ట్యావిచారయా
 మాస - ఇయంపురాకాలిదాసేస్సహ్యతిఅనేనపితస్యాంసమీపవతిన్యా
 మపిఉత్తమభ్యధాయిత్యయంచ స్మరముఖీబభూవ - స్త్రీణాంచచిత్రంకోవే
 ద॥*॥ అశ్వప్లుతంవాసవగజాతంచ స్త్రీణాంచచిత్రంపురుషంచభాగ్యం - అ
 వవణంచాప్యతివవణంచదేవోనజానాతిమతోమనుష్యః । కింత్యయం
 బ్రాహ్మణః - దారుణాపరాధిత్వేపినహంతవ్యఇతి - విశేషేణసరస్వత్యాః
 పురుషావతారఇతివిచార్యకాలిదాసంపాహ - కవేసర్వభాతప్రదేశేన
 స్థాతవ్యంకింబహునోత్తై ప్రతివాక్యంకిమపనవక్తవ్యం - తతఃకాలిదాసో
 పివేగేనోద్ధాయవేశ్యాగృహమేత్యతాంప్రత్యాహ - ప్రియేఆనుజ్ఞాందేహి
 మయిభోజికుపితః - స్వదేశేనస్థాతవ్యమిత్యువాచ - అహహ ॥*॥ అఘ
 టితఘటితానిఘటయతి ఘటితఘటితానిదుఘటేకురుతే । విధిరేవతాని
 ఘటయతియానిపుమాన్నైవచింతయతి ॥ కించ॥ కిమపివిద్యద్భృందచేష్టి
 తమేవేతిప్రతిభాతి - తథాహి ॥*॥ బహునామల్పసారాణాంసమవా
 యోదురత్యయః । తృణైవిధీయతేరజ్జుఃబద్ధ్యంతేతేనదంతినః ॥ తతోవి
 లాసవతీనామవేశ్యాతంపాహ ॥*॥ తదేవాన్యవరంమిత్రంయత్రనం
 కామితిద్యయం । దృష్టైసుఖంచదుఃఖంచప్రతిచ్ఛాయేవదవణదే । దయి
 తమయివిద్యమానాయాంకింతేరాజ్ఞుః - కింవారాజదత్తేనవితైనకాత్యంసు
 భేననిశ్చంకంతిస్తమద్భృహంతఃకుమారఇతి - తతఃకాలిదాసఃతత్రైవవసన్,

కతివయదిసానిగమయామాస - తతఃకాళిదాసేగృహంనిగతౌ రాజా
 నంలీలాదేవీపాహ - దేవకాళిదాసకవినాసాకంనితాంతం విదతమా
 మైత్రీ తదిదానీమనుచితంకస్తాత్కృతం - యస్యదేశేవ్యవస్థానంపిద్యం
 * || ఇక్ష్వాకగృహమశఃపర్వణిపర్వణియధారసవిశేషః | తద్వస్సజ్జన
 మైత్రీవివరీతానాంతువివరీతా || శోకారాతివరిత్రాణంప్రీతివిసంభవాజ
 నం | కేనరత్నమిదంస్పష్టంమిత్రమిత్యత్పరద్యయం | రాజాప్యేతల్లీలాదేవీ
 వచనమాకణ్యకపాహ - దేవీకేనాపిమమేత్యభిధాయ | తత్కాళిదాసో
 దాసీవేషేణలంతః పురమాసాద్యదేవ్యాసహరమతిగతి - మయాచైత
 ద్వాప్యపారజిజ్ఞాసయాకపటజ్వరేణాయంభవతీచవీక్షితా - తతఃసమీపవ
 తిన్యాసపిత్వ య్యుత్తరాధామిథంపాహ - తచ్ఛాకణ్యకత్వయాపి
 కృతోహంసః - తతశ్చసర్వమేతద్దృష్ట్వా జాగ్రత్కణమాననభీరుణామయా
 దేశాన్నిస్సారితః-త్వాంచనదాక్షిణ్యేనమాన్వీతి - తతఃహంసపరాదేవీచ
 మత్కృతాపాహ|శృంకందేవలహమేవధన్యా- యస్యాస్త్యంపతిరదృ
 శఃయత్త్యయాభుక్తశీలాయాఃమమమనఃకథమన్యత్రగచ్ఛతి- యతఃసర్వ
 కామినీభిరపికాంతోవభోగేన్ద్రతవ్యోసి-అహహ- దేవత్యంయదిమాం
 సతీమనతీంవాలకృత్యాగమివ్యసితహ్యాహంసర్వధామరివ్యగతి- తతో
 రాజాపిప్రియేసత్యంవదసీతిమానయామాస-తప్తంలోహగోళకంకారయా
 మాస-ధమశ్చసజ్జంచకైతతోదేవీస్నాత్వానిజపాతివ్రత్యానలేనదేవీవ్య
 మానాసుకుమారగాత్రీసూర్యమవలోక్యపాహ || జగచ్ఛత్యుత్త్యంసర్వ
 సాక్షీనర్వంవేత్సి||శ్లో||జాగత్రిస్తవ్నకాలేచమమప్తాయదిమేపతిః | భూజ
 యేవపరంనాన్యోమచ్చిత్తై భావతోపినకత్తుక్త్వాతతోదివ్యత్రయంచక్రేత
 తశ్చుద్ధాయామంతఃపురేలీలావత్యాంలజ్జానతశిరాఃసృవతిః వశ్చాత్తాపా
 తురోదేవీక్షమస్వపాపిష్ఠంమాంకింవదామీతికథయామాస-రాజాచతదా
 ప్రభృతిననిద్రాతినచభుజైగ్రానకేనదిద్వక్తి- కేవలముద్విగ్నమనాఃస్థిత్యాది
 వాసిశంప్రవిలపతి - కింనామమమలజ్జాకిన్నామదాక్షిణ్యంక్వగాంభీర్యం
 హంహాకవేక ఏకోటిమకుటమణే కాళిదాస మమమపాగ్నిసమహామూ
 ఖానకమశ్రావ్యం శ్రావితోసిలవాచ్యముక్తోసీతి ప్రనుప్రథనగ్రహగ్రప్ర
 థవమాయావిభ్వస్తథవపపాత - తతఃప్రియాకరకమలసిక్తజలసంజాత
 సంజ్ఞఃకథమపితామేవప్రియాంవీక్ష్యస్వాత్మనిందాపరఃపరమతిష్ఠత్ - త
 తోశానాథహీనేవనిశాదినకరహీనేవదినశ్రీవిఘ్నోగినీవయోషిత్ శక్త

రహితైవమథమాన భాతిభోజభూపాలనభారహితాకాలిదాసేన - త
దావ్రభృతినకస్యచిన్మృతైకావ్యం నకోపివినోదమండరంవచోవక్త్రీ - తతో
గోత్రముకేమచిద్దినేముకదాచిద్రాకాప్రాణేందుమండలంపశ్యక్ పురశ్చ
లీలాదేవీముఖండుంవీక్ష్యపాహి || తుళుణఅణుఅణుసరత్తగ్మసోముహచ
దంసఖువదాయే || కుత్రచపూజేపించంద్రమననేత్రవిలాపాకదావాచో
విలసితంపాత్రశోభితిః - పాత్రర్విధీస్విధాయనభాంపాప్యరాజావిద్య
ద్యరాన్పాహి - అహూకవయః ఇయంసమస్యాపూర్యతాంతతఃవత
తి-తుళుణఅణుఅణుసరత్తగ్మసోముహచదంసఖువదాయేపునరాహిత్యయం
చేత్సమస్యానపూర్యతేభవద్భిఃనుద్దేశేనస్తాతవ్యమితి - తతోభీతాస్తేకవ
యఃస్వానిగృహణీజన్తుః చిరంవిచారితేష్యథేకస్యాపినార్థసంగతిస్సన్న
రతి-తతస్సర్వైర్వికళితాబాణఃపేషితః - తతస్సభాంపాప్యహరా
జానం దేవసర్వైర్వికళితాబాణఃపేషితః - అష్టావాసరానవధిమఖిధే
హినవమేహ్నాపూరయిష్యంతి తే-నచేద్దేశాన్నిగళాచ్ఛంతి - రాజాఅస్త్వి
త్యాహ - తతోబాణఃతేషాంవిజ్ఞాప్యరాజనందేశంస్వగృహమగాత్ - త
తోష్టాదివపాఃఅతీతాః-అష్టమచినరాతౌమిళితేషుతేషుకవిషుబాణఃపా
హి - అహూతారుణ్యమదేనరాజసన్తానమదేనకించిద్విద్యామదేనకాలి
దాసోనిస్సారితోభవత్ - సమేభవంతస్సర్వపవకవయః - విషమేష్టానేతుస
ఏకఏవకవిఃతంనిస్సార్యదానీంకింనామమహత్త్వమాసీత్ - స్థితేతస్త్వి
కథమియమవస్థాస్సాకం భవేత్ - తన్నిస్సారణేయాబుద్ధిఃకృతాసాభవ
ద్భిరేవఅనుభూయతే || * || సామాన్యవిప్రద్వేషచకులనాశోభవేత్రిల
ఉమారూపస్య విద్వేషేనాశఃకవికులస్యహి || తతస్సర్వేగాథంకలహః
యంతేస్తమయూరాదయశ్చతతస్తేసర్వాకలహాగ్నీవార్యనద్యఃప్రా
హుః అద్యైవావధిఃపూణః - కాలిదాసకుంతలేణనకస్యచిత్తానుభ్యు
మస్తినమస్యాపూరణే || * || సంగ్రామేముభయేంద్రాణాంకవీరాంకవి
మండలే | దీప్తివాదీప్తిహానివాముహూరైవైవజాయతే || యదిరో
చతేతతోద్వేగమధ్యరాత్రే ప్రముదితచంద్రమసిగూఢమేవగచ్ఛామః |
సంపత్రిసంభారమాదాయ యదినగమ్యతేశ్వరాజసేవకాలస్తాబలా
గ్నిస్సారయంతి - తదాదేహమాత్రేణైవాస్పాభిగంత్యం - తదధ్యమ
ధ్యరాత్రేగమిష్యామితిసర్వేనిచ్చిత్యగృహమాగత్య బలీవదగమ్యాధేమ
శకతేమసంపద్నాగమారోష్యరాత్రావేపనిష్కాంతా - తతఃకాలిదా

సుః తత్రైవరాత్రోవిలాసవతీపదనోద్వానేవసా పథిగచ్ఛతాం తేషాం
 నిరంశుత్వా వేశ్యాచేటింపేషితవాః - ప్రియవశ్యకపితేగళంతిభా
 మ్మణాశ్చ - తతస్సాసమేత్యసర్వాసవశ్యత్ - ఉపేత్యచకాలిదాసం
 హ్రీహః || * || ఎకేనరాజహంసేనయాశోభాసరసోభవత్ | నసాబకసహ
 సేరివరితస్తీరవాసినా || సర్వేచబాణమయూరప్రముఖాఃపలాయంతే
 నాత్రసంశయభృతికాలిదాసః ప్రియవేగేనవాసాంసిభవనాదానయ - య
 భాపలాయమానావిహ్రీకరత్రామి | * || కింపౌగువంరక్షయేనవా
 తాఃకింవాధనం నాధిఃజనాయయస్యాత్ | సాకింక్రియాయానహి
 తానుబద్ధాకింజీవితంసాధువిరోధియదై || తతస్సకాలిదాసశ్చారవేషంవి
 ధాయఖడ్గముద్యహా - కోశాధాముత్తరంగత్వా తేషామభిముఖమాగ
 త్యసర్వాన్నిరూప్యజయత్యాశీర్వచనముదీర్య పప్రచ్ఛచారణభాషయా-
 అహువావిద్యావారిధయో భోజనభాయాం సంహ్రీప్రమహత్వాతిశ
 యాః బృహస్పతయశ్చవసంభూయకుత్రజగమిషవోభవంతః - కచ్చితుగ్ర
 శలంవోరాజాచకుశలీఅస్మాభిఃకాశీదేశావాగమ్యతే- భోజదశనాయ
 విత్తస్పృహయాతతః - పరియాసంకుర్వంతస్సర్వేనిమాగ్రింతాఃతతస్తే
 ముకశ్చిత్తద్గిరమాకణ్డ్యోతంచచారణంమన్యమాసః- కుతూహలేనవివశ్చి
 త్వాహ - అహువాచారణశృణు- త్వయాపశ్యాదపిశోవ్యతపవలతో
 హయాఅద్యైవోచ్యతే రాజ్ఞాకిలభ్యోవిద్యభ్యుః పూరణాయసమస్యో
 క్తా - తత్పూరణాశక్తాఃకుపితారాజ్ఞాదేశాంతరేకవచిజ్జగమిషవవలతేనశ్చ
 క్రముః - చారణః- రాజ్ఞాకావాసమస్యాపోక్తాతతఃపఠతినవివశ్చిత్తు
 శ్చణఅణుఅణుసరశ్శిగ్భోసోమహచదంసఖుఎదాయె-చారణఃఏతత్సార్వే
 వగూడాధాంఎతత్పూర్ణోమమండలంవీత్యరాజ్ఞాపాతి- ఏతపోత్తరా
 ధామిదంభవితుమహతి - అణుఇదిబంబయది కహఅణుకిదితంసంపడి
 పడిచదంస-సర్వేభుత్వాచమతగ్రతాఃతతః- చారణస్సర్వాప్రణివత్య
 నిర్భయా - తతస్సర్వేవిచారయంతిస్త అహువాఇయంసాక్షాత్సరస్వతి
 పుంరూపేణసర్వేషాంఅస్మాకం పరిత్రాణాయాగతా - నాయంభవితు
 మహాతిగునువ్యః-అద్యాపికిమపితేనాపినజ్ఞాయతే - తతశ్శీమ్రమేవగృ
 హమాసాద్యతకటేభ్యాభారముత్తార్యపాతస్సర్వైరపి రాజభవనమా
 గంత్యంనచేచ్ఛారణపవనివేదయివ్యతి - తతఃర్పుడితిగచ్ఛామభృతియోజ
 యిత్యాతథాచకుః- తతోరాజసభాంగత్వారాజాసమాలోక్యస్వప్రీత్య

త్వవివిధము - రతఃబాణఃప్రాహ - దేవసర్వజ్ఞేనయత్త్వయాపత్యలేతదీ
శ్వరపవవేదకేమీవరాకాడిదరంభరణఃద్విజాః - తథాపుష్పశ్రే! తులణ
అణుఅణుసరశ్శక్నోసోముహవదంసఖువదాయ - అణుఇదిబంధయదీకహ
అణుకీడికంనంపడిపదిచదంస || తులనామన్యనుసరతిక్లాస్సఃముఖవంద్ర
స్యఖల్వేతస్యాః! అస్యతివర్ణ్యతేకథమనుకృతిస్తస్యప్రతిపదిచంద్రస్య || ధా
జాయథావ్యవసితస్వాభిప్రాయంవిదిత్వాసర్వధాకాశిదాసః - అత్యధా
దివసప్రాప్యస్థానేనివసతి - ఉపాయైశ్చసర్వంసాధ్యం - తతోబాణాయ
రుక్మాణాంపంచదశలత్రాణిప్రాదాత్ - సంతోషమిషేతైవవిద్యద్భృం
దంస్సంస్సంసదనంప్రతిప్రేషితం - గతేవవిద్యన్తండలేశవైద్వారపాలా
యాదిష్టంరాజ్ఞాయదికేచిద్విజన్తానతయాస్యంతితదాగృహమధ్యమానే
తవ్యాః - తతస్సర్వమపివిత్తమాదాయస్వగృహంగతేబాణేకేచిత్పండితా
ఆహుః - అహేలూబాణేనానుచితంవ్యవధాయ - యదపావపితస్వాభిస్సహ
నగరాన్నిష్క్రాంతోపిసర్వమేవధనంగృహీతవాః - సర్వధాభోజస్యబా
ణస్వరూపంజ్ఞాపయిష్యామః - యథాకోపినాన్యాయంపథతైవిద్యత్సు - త
తస్తేరాజానమాస్యాదదృశుః - రాజాతాకప్రాహవీతత్స్వరూపంజ్ఞాత
మేవభవద్విద్యథాథ - తయూవాచ్యం - తతస్తైస్సర్వమేవనివేతంతరిః -
రాజావిచారితవాః - సర్వధాకాశిదాసశ్చరణవేషేణమద్భయాయుత్తదీ
ణనగరచుధ్యాతై - తతశ్చాంగరక్షకానాదిదేశ - అహేలూపల్యాణ్యం
తాంతురంగాః తతఃక్రీడోద్యానప్రయాణే! టహాధ్వఃరథవత్ - అహేలూ
ఇదానీంరాజాదేవపూజావ్యగ్రభృతీశుశ్రుమః - పునరిదానీంక్రీడోద్యానంగ
మివ్యతీతివ్యాకులాస్సర్వేభటాస్సంఘాయవశ్చంద్యాంతి - తతోరాజాతై
ర్విద్యద్భృస్సహిత్యమారుహ్యరాత్రోయత్రచారణప్రసంగస్సమజనితత్ప్ర
దేశంప్రాప్తః - తతోరాజావరతాంవోరాణాంపదజ్ఞానసపుణానాహూ
యిప్రాహఅనేనవత్కనాయః కోపితాతౌనిగఃకలితశ్యవదానీఅద్యాపి
దృశ్యంతేతానవశ్యంత్వీతి - తతోరాజాప్రతిపండితంలక్షందత్వాతాకప్రే
షయిత్వాచన్యభవనమగాత్ - తేచపదజ్ఞారాజాజ్ఞయాసర్వతశ్చరంతోపి
తహనవేక్షమాణావిమూఢాభివాసః - తతశ్చలబమానేనసతిరి - కామ
పిదాసీమేకంపదత్రాణం శృటతీమాదాయచర్మకారవేత్తగచ్ఛంతీం ద్వి
ష్టాశుష్టాభివాసః - తతఃతత్పదత్రాణంతయాచర్మకారకరేన్యస్తంవీ
త్యతైశ్చతస్మాకిరన్నిషేణాదాయరేణుపూర్ణైవధియత్ - తదేవ పదం

తస్యేతిజ్ఞాత్వాతాంచదాసీం క్రమేణవేశ్యాభవనంవిశంతంవీక్యతస్యాః
మందిరంపరితోష్టయామాసుః- తతశ్చత్రింశ్చైవభౌజత్రవణపథవిషయం
అభిజ్ఞానవాతాపాప్రితా - తతోరాజాసపారస్సమాత్యఃపద్భ్యమే
వవిలాసవతీభవనసుగాత్ - తతః తద్భృత్వావిలాసవతీంప్రాహ కాలి
దాసః-ప్రియేమత్కృతేకింకప్తంతేవశ్య-విలాసవతీ-సుకవే॥ * ॥ ఉవస్థితే
విష్టవఏవపుంసాంసమస్తభావఃపరిమీయతేతః । అవతివాయానహిరూ
లరాశేర్నిరేశ్య కిశ్చిత్ప్రతిభాతిభేదః ॥ మిత్రస్వజనబంధూనాంబుధ్యై
త్తస్యచాత్మనః। అపన్నకమపామాణాజనోజానాతీసారతాం॥ అప్రాధిక
తాఃకుఃఖానియథై వాయాంతిదేహీనః । సుఖాఃచతథామన్యైదైన్యమ
తాత్రివిద్యతే ॥ సుకవేరాజ్జాత్వయిమగుజ్జిరాకృతేవచసాపిమయాన
హేదందాసీబృందంప్రదీప్తవహ్నోవతీవ్యతి - కాలిదాసః - ప్రియైనైవం
మస్తవ్యం- మాందృష్ట్వావికాసీకృతాస్యోభౌజఃపాదయోఃపతివ్యతీతి-త
తోవేశ్యాగృహంప్రవిశ్యభోజఃకాలిదాసందృష్ట్వాససంభ్రమమాశ్లేష్యపా
దయోఃపతితి- సరాజావతతిచ॥ *॥ గచ్ఛతస్త్రిష్టతోవాపిజాగ్రతస్త్వపతో
పిహ। మాభూన్ననంకదాచిన్త్యైత్వయావిరహీతంకవే । కాలిదాసస్తద్భృ
త్వాప్రీడావనతాననస్త్వతిరాజావకాలిదాసముఖమున్నమయ్యాహ, కా
లిదాసకథావాసదాసవచ్చావితోయది। రాజమాగేశ్వరజన్నత్రపరేహం
తత్రకాత్రిపా॥ధన్యాంవిలాసీంసంనున్యేకాలిదాసోయదేతయా। నిబద్ధస్వ
గుణైరేవశకుంభభవంజరే॥ వాజానేత్రయోఃహమాశుమాజాయతి
కరాభ్యాం కాలిదాసస్య - తతఃతత్ప్రాప్తిప్రసన్నరాజాబ్రాహ్మణే
భ్యఃప్రత్యేకంఃక్షందదౌ-నిజతురగేవకాలిదాసమారోప్యసపరివారఃనిజ
గృహంయయా- కియత్యపికాలేతికాగ్రితేరాజాకదాచిత్సంధ్యామాలా
కృప్రాహ॥*॥పరిపతితివయోధౌపతంగః॥ తతోబాణఃప్రాహ- పరసిరు
హముచరేషుమత్తభృంగః॥ తతోమహేశ్వరఃకవిః- ఉవసనతరుకోటరేవి
హంగః॥తతః॥ కాలిదాసఃప్రాహ-యువతజనేషుశనైశ్శనైరనంగః॥శుష్టో
రాజాలక్షంలక్షందదౌ-చతుర్థచరణస్యలక్షద్వయందదౌ- కదాచిద్రాజా
బహిరుద్యావనుధ్యేమాగంప్రత్యాగచ్ఛంతంకమసివిప్రందదశ-తస్యక
రేవమహామయంకమండలం వీక్యతంచాతిదరిద్రంజ్ఞాత్వాముఖశ్రియా వి
రాజమానంచావలోక్యతురంగంతదగ్రేధాయాహ- విప్రదమపాత్రం
కిమధంపాణోనహసీతి- సదవిప్రఃసూనంముఖశోభయామృతావ

భోజభివిచార్యాహ - దేవదాన్యశిరోమణౌభాజేప్పద్మీంశాసతిలోహ
తామ్రాభావస్సమజని - తేనచనామయంపాత్రంవహామీతి || రాజా ||
భాజేశాసతిలోహతామ్రాభావేకోహేతుఃతదా || విప్రఃపఠతి || అన్యత్ర
భాజరాజస్య ద్వయమేవమదుర్గభం | శత్రూణాంశృంఖలైర్నోహంతా
మ్రంశాసనపత్రకైః || తతస్తుష్ణోరాజావ్రత్యక్షరంలక్షందదా-కదాచిద్వా
రపాలఃప్రాహ-ధారేంద్రదూరదేశాదాగతఃశ్చిద్విద్వాద్యాద్యరితిష్ఠతి-
తస్మిన్నచతన్నత్రనపత్నీకః- అతఃఅతిపవిత్రంవిద్యతుః టుంబంద్వారితిష్ఠ
తీతి || రాజా || అహుగరియసీశారదాప్రపాదపథతిః-తస్మిన్నవసరేగ
జేంద్రపాలఆగత్యరాజానంప్రణమ్యప్రాహ - భోజేంద్రసంహృదేశాధీ
శ్వరేణసపాదశతంగజేంద్రాఃప్రేషితాఃపోదశమహామణయశ్చ - తతో
బాణఃప్రాహ || స్థితఃకవీనామివకుంజరాణాంస్వమందిరంవాన్మపమం
దిరంవా | గృహేగృహేకింభవకాశ్యవైతేభవన్తి భూపాలవిభూషితాం
గాః || తతోరాజాగజావలోకనాయబహిరగాత్ - తతస్తంవిద్యతుః టుం
బంవీత్య చోశవండితోరాజ్ఞఃపియోహమితగర్వందధార - యన్మయా
రాజభవనమధ్యంగమ్యతే - విద్యతుః టుంబంతుద్వారపాలజ్ఞాపితకుపిబ
హిరానై - తదారాజాతచ్ఛేతసగర్వం విదిత్వాచోశవండితంసాధాంగ
ణాన్నిస్సారితవాః - కాశీదేశవాసీకోపితండులదేవనామారాజైస్సస్త్రీ
త్యుక్త్వాశివతే - రాజాచతంపవ్రచ్చ-సుమతేకుత్రనివాసః | వర్తతేయ
ప్రపావాణీకృపాణీక్రశాఖనః - క్రీమన్కాశవభూపాలస్తత్రదేశేవసా
మ్యహం - తుష్టోరాజాతస్త్వేగజేంద్రసప్తకందదా - తతఃకోపిచిద్వాదాగ
త్యప్రాహ- తవసస్సంపదఃప్రాప్యఃతత్రబోపినవిద్యతే - యనత్వంభూ
జకల్పమః దృగ్గోచరమమైవ్యసి | తస్మైరాజాదశగజేద్వారోదదా - త
తఃశ్చిద్బాహిష్కాణపుత్రః భుంభారవంకుర్యాణోభ్యేతి - తతస్సర్వేసం
భ్రాంతాః - కథంభుంభారవంకరోషీతిరాజ్ఞోస్సదృగ్గోచరమాసీతఃవృష్టః
సప్రాహ-దేవత్వద్దానసాధాధౌ దారిద్ర్యస్థనిజుజ్జ్వలః | నకోపిహికరా
లంబందత్రమత్రేభదాయకః || తతస్తుష్టోరాజాతస్త్వేతింశద్గజేంద్రాప్రపా
దాత్ - తతఃప్రవిశతిపత్నీసహితఃకోపివిలోచనోచిద్వాదాస్సస్త్రీత్యుక్త్వా
ప్రాహ || నిజానపికరాభూజందదానంప్రేత్యపార్వతీ | గజేంద్ర
వదనంపుత్రంరతు త్యగ్యపునఃపునః || తతోరాజాసప్తగజాతస్మైదదా-
తతోరాజాచిద్వతుః టుంబం తదైవపురతః స్థిరంవీత్యబాహ్మణంప్రా

హ || * || క్రియాసిద్ధిస్సత్వైభవతిమహతాన్వోపకరణే || వృద్ధద్విజఃప్రా
హ || * || ఘటోజన్తస్థానమ్ముగపరిజనోభూర్జనసంవనెవాసఃకందాది
కనుశనమేవంవిధగుణః | అగస్త్యః పాథోఽప్యదకృగకరాంభోజకుహ
రేక్రియాసిద్ధిస్సత్వైభవతిమహతాన్వోపకరణే || తతోరాజాబహుమూ
ల్యానపిషోడశమణీకతస్సైదదౌ | తతస్తస్మత్ప్రీతాహరాజా - అంబత్వ
మపిపత | దేవీ | రథస్త్వైకంచక్రింభుజగనమితాస్సప్తతురగాదిరాలంబో
మార్గఃవరణవికలస్సారథిరపి | రవిర్యాత్యేవాంతంప్రతిదినమ్ పారస్యనభ
సఃక్రియాసిద్ధిస్సత్వైభవతిమహతాన్వోపకరణే || రాజాతుప్తస్సప్తదశగ
జానప్తరథాంశ్చతస్త్వైదదౌ - తతోవిప్రపుత్రంప్రాహరాజా - విప్రసు
తత్వమపిపత | విప్రసుతః || * || విజేతవ్యాలంకాచరణతరణీయోజలనిధిర్వి
పతుఃపాలస్త్యోరణభువి - సహాయాశ్చకపయః | వదాతిర్మర్త్యసౌపకలమ
వధీద్రాక్షసకులంక్రియాసిద్ధిస్సత్వైభవతిమహతాన్వోపకరణే || తుష్టో
రాజావిప్రసుతాయఅష్టాదశగజేంద్రాకాప్రాదాత్ | తతస్సుకుమారమ
నోజ్జగతిలాంగావయవాలంకృతాం - శృంగారరసోపజాతమూర్తికమివ
చంపకలతామివలావణ్యగాత్రయష్టింవిప్రస్నుహం వీక్ష్యనూనంభార
త్యాఃకాపీలీలాకృతియమితి చేతసీనమస్మృత్యరాజాప్రాహ - మూత
ప్రమప్యాశిషంవిద - విప్రస్నుహ - దేవశృణు || * || ధనఃపాప్తంమార్త్వి
వభుకరమయీచంచలదృశౌదృశాంకోణోబాణఃసుహృగపిపదాత్తా
హిమకరః | స్వయంతైకోనంగఃసకలభువనంవ్యాకులయతి - క్రియాసిద్ధి
స్సత్వైభవతిమహతాన్వోపకరణే || చమత్కృతోరాజాలీలాదేవీభూవ
ణానర్వాణ్యాదాయతస్సైదదౌ - అనన్యైశ్చమవగ్లమాక్తికవైదుర్య
ప్రవాళాంశ్చత్రదదౌ - తతఃకదాచిత్సీనుస్తవామాకవిఃప్రాహ || * || పద్మా
స్సంహరదీప్తతావ్రణజనంలేజఃకిరోరంరవే క్రీమన్వింధ్యగిరే వ్రసీ
దనదయంసన్యస్సమీపేభవ | ఇన్ధంహారవలాయనశ్రమవతీందృష్ట్వా నిజ
ప్రేయసింశ్రీమనోభజితవద్వసఃప్రీతిదినంజల్పనిమూర్ఛంతిచ || తస్మిన్నై
వక్షణేకశ్చిత్సువణకారః ప్రాంతేషుపద్మరాగమణిమండితం సువణక
భాజనమాదాయరాజ్ఞఃపురోముమోచ - తతోరాజాసీమంతకవిఃప్రా
హ - సుకవెఇదంభాజనంకామపిశ్రీయందర్శయతి - తతః కవిరాహః || ధా
రేశత్వత్ప్రీతాపేనపరాభూతస్త్విషాంపతః | సువణకపాత్రవ్యాజేనదేవ
త్యామేవసేవతే | తతఃతుష్టోరాజాతదేవపాత్రంముక్తాఫలైరాపూర్వత్ర

దాత్ - కదాచిద్రాజామృగయారసేనపురఃపలాయమానంపరాహంద్య
 ప్రాప్తస్వయమేకాకీతదామారంపనాంతమాపాదితవా - తత్రకంచనద్వి
 జవరమవలోక్యప్రాహ-ద్విజతుత్రగంతాపి-ద్విజఃధారానగరం - భోజః
 కీమథా-ద్విజః - భోజంప్రస్తుంప్రవిణేవ్యయా-సపండితాయదత్తై - అ
 నానుపిషూఖాంనయాచేభోజః - విప్రసహిత్యంబిద్వాకవిర్యాద్వి
 జః-మహాభాగకవిరమాం - భోజః - సహిత్యకీమపిపఠ-ద్విజః-భోజంవిదా
 మన్యనసరణింనకోపిజానాతి - రాజా - మమాద్యమరవాణీ పరిజ్ఞానమ
 స్తి-రాజావమయిన్నిహ్యతి - త్వద్యంబ తాస్యమ్యాచి-కిమపికిభాకా
 శలందర్శయ - విప్రః-కింవణాయామి || రాజాః కలమానేతాన్వణాయ
 విప్రః||౩|| కలమాంపాకవిసమాగ్మీమూలతలామూగేసురభిక్ష్వరాః | వవ
 నాకంపితశిరసఃప్రాణికుర్వన్విపరిమళశ్లాఘాం | రాజాతస్మైశర్వాభర
 ణాన్యస్తారదదౌ - తతఃకదాచికుంభకారవధూః - రాజగృహమేశ్వ
 ద్వారపాలంప్రాహ-ద్వారపాలరాజాద్రక్ష్యః- సతిహ- కింతెరాజ్ఞా
 కార్యం- సాచాహ - నతేభిధాస్యామిస్వపాగ్రవకథయామి- ససభా
 యామాగత్యాహ- దేవకుంభకారప్రియాకాచిద్రాజ్ఞోదర్శనాకాంక్షినీన
 వక్త్రీరుత్పరఃకార్యంశ్చుత్పరతఃకథయవ్యతిరాజా || ప్రవేశయ || సాచా
 గత్యనమసక్తాత్సవక్త్రీ | దేవమృగభననాద్భవంనిధానంవల్లభేనమే | సప
 శ్యన్నవతత్రాప్తై త్వంజ్ఞావయితుమభ్యగాం || రాజావచమత్యతో
 నిధానకలశమానయామానః | తద్వారముద్ఘాటయవశ్యశ్యతిరాజాతా
 వత్తదంతర్వర్తిద్రవ్యంమణిప్రభామండలమాలోక్యకుంభకార పత్నీతుతో
 చ|సాచప్రాహ||౩|| రాజాచంద్రంసమాలోక్యత్వాంతుఘాతలమాగతం
 రన్నశ్రేణీమిమాన్త్యశ్రేణీతుత్రాన్యభ్యుపాగమక || రాజాకుంభకారవధూ
 ముఖాన్లోకంలోకోత్తరమాకల్యణచమత్యతఃశవ్యైసర్వందదౌ | తతః
 కదాచిద్రాజారాత్రావేకాకీసర్వతోనగరచేష్టితం వశ్యకపారగిరమాక
 ణాయకచచార | తదాక్వచిద్వైశ్యగృహేవైశ్యః స్వప్రియాంప్రాహ
 ప్రయేరాజా స్వల్పదానరతోపి ఉజ్జయినీనగరాధిపతేర్వి క్రమారగస్య
 దానప్రతిష్ఠాకాంక్షతే | సాకింభోజేప్రాప్యతే | కైష్ఠితస్తోత్రపరాయ
 తైమయూరాదికవిధిమహిమానంప్రాప్యతోభోజః | వరంతుభోజో
 భోజవనప్రియేశ్వర || ౩ || ఆంధ్రకృత్రిమసతూజటిలాంసభిత్తిరారోపితో
 యదిపదంమృగవైరిణశ్శ్చ | మత్తేభకుంభతటపాటనలంపటస్యవాదంక

రిష్యతికథంపారిణాధివస్య॥ రాజాశుక్రితావిచారితవాః । అసాసన్యమే
 వవదతి॥ తతఃపునఃపునర్వదంతంశృణోతి॥ * ॥ ఆవన్నవీవపాత్రం దేహీత్యు
 చ్చారణంనవైశువ్యం । ఉవవన్నమేవదేయంత్యాగప్రవిక్రమారూకమువ
 ల్యః॥ విక్రమారూత్వయాదత్తంశ్రీమణాగ్రామతతాత్వకం॥ అగ్నిదేవజ
 పుత్రాయభోజేత్వన్నహిమాకుతః॥ పాప్రోతికుంభకారోపిహిమా
 సంప్రకాపతేః॥ యదిభాజోస్యవాప్రోతిప్రస్థాంతవవిక్రమ॥ రాజా॥ లో
 కేనర్వోపిజనఃస్వగృహేనిశ్శంకంసత్యంవదతి॥ మయావాఅన్యేనవాసర్వ
 భావిక్రమారూప్రతిస్థానతత్యాపాప్రం - తతఃకదాచిత్కవిః రాజద్వా
 రంసమాగత్యాహరాక్షాద్రప్తవ్యితి॥ తతఃప్రవేశితోరాజానంస్వస్తీత్యు
 త్పాతదాజ్ఞయోవవిప్లవతః॥ * ॥ కవిమవాదిమభాగిమదేహిమద్రవిణ
 వత్సుసతాముపకారిషు॥ ధనిమధన్యమధమధనేవ్వపిక్షితితలేనహిభాజ
 సమోన్యపః॥ రాజాతస్మైలక్ష్మంపాదాత్ ॥ తతఃకదాచిద్రాక్షాత్రి
 చ్చాసంప్రస్థితోమధ్యేమాగంకామపిమలిసాంశువససాంతీత్వకరతవనక
 రవిదగ్ధనఖారవిందాంసులోచనాంలోచనాభ్యాంఆలోక్యపద్రచ్చ॥ కా
 త్వంపుత్రి-పావతంశ్రీభోజభూపాలంముఖియావిదిత్యాతుష్టాపాహ॥
 నరేంద్రబుద్ధకవధూః । హర్షసంభృతోరాజాతస్యః వ్యప్రబంధానుబం
 ధేనాహ॥ హస్తేకిమేతత్ ॥ సాచాహపలం॥ సహవా॥ త్రామంకిం-సాచా
 హ॥ సహజంబ్రవీమిన్యవతేయద్యాదరాచ్చ్యాయతే । గాయంతిత్వదరి
 ప్రియాశ్రుతటిసీతీరేమసిద్ధాంగనా - గీతంగానత్యుచితరంఠిపారిణాస్తే
 నామివంకుర్లభం॥ రాజాతస్మైప్రత్యక్షరంలక్ష్మంపాదాత్ । సర్వాభర
 ణాన్యత్రార్యతంచతురంగందదౌ॥ తతోగృహమాగత్యగవాత్రఉవవిప్లః॥ త
 త్రచాసినంభోజందృష్ట్యైరాజవత్కానిస్థిత్యాకశ్చిదాహ॥ దేవసకలమహీ
 పాలకణయ ॥ ఇతశ్చేతశ్చాస్థిర్విఘటితతటస్సేతురుదధితోదుర్లం
 ఘ్యుత్సాబహుశహిమపవంకోగిరియం॥ ఇదాసీనిర్వృత్తకరితురగనీరా
 జనవిధౌ॥ నజానేయాతారఃతవచరివనఃకేనచవధా ॥ తుష్టోభోజివత్క
 నిస్థితస్యైవతస్య వంశ్యావంచగజాదదౌ । కదాచిద్రాక్షామృగయా
 రసవరాధీనో హయమారుహ్యప్రతస్థే ॥ * ॥ తతోనదీంసముత్తీణం
 శిరస్యారోపితేంధనం । వేషణబ్రాహ్మణం జ్ఞాత్వా రాజాప్రవచ్చసత్వ
 రం॥ కియన్తానంజలంవిప్ర । సఆహ । జానుదఘ్నంసరాధిప॥ సచమత్కృ
 తోరాజాహ॥ ఈవృశీకిమవస్థాతే॥ సఆహ॥ సహిసర్వేభవార్థకాః॥ రా

జాపాహా | కుతూహలాత్ | విద్యాయాచస్యకోశాధికారిణః | లక్షం
దాస్యతిమద్వచపాతతోవిద్యా కాన్తంభూమానిక్షిప్యకోశాధికారిణః
త్యాపాహా | మహారాజేనప్రేషితోహంలక్షంమేదీయతాం || తస్మా
సాహా | విప్రభవన్యతిః | లక్షంనాహాతి | తతోవిషాదీనరాజానమే
త్యాహా | సపునహాసతిదేవనార్పయతి | రాజాకుతూహలాదాహా | లక్ష
ద్వయంపాక్షయసదాస్యతి | పునరాగత్యవిప్రః | లక్షద్వయందేయమితి
రాజ్ఞోక్తమిత్యాహా | పునహాసతి | పునరపిభోజంపాప్యాహా | పపాపి
ష్టోమాంహానతి | నాన్యయతి | తతఃకౌతూహలీలీలానిధిమహేశాంశః
శ్రీభోజపాహా | విప్రలక్షత్రయంయాచస్వఅవశ్యంసదాస్యతి | పునరే
త్యపాహా | రాజామేలక్షత్రయందావయతి | సపునహాసతి | తతఃకు
ష్టోవిప్రఃపునరేత్యాహా | దేవసనాహాయత్యేవ || * || రాజాకనకధారా
భిస్త్యయిసర్వత్రవహతి | అభాగ్యశత్రసంఘన్నైమయినాయాంబింద
వః || త్వయివహతిపజాన్యేసర్వేపల్లవితాదుగ్రహః | అస్మాకమరగవృత్తా
ణాంపూర్వసత్రేషుసంశయః | ఏకమస్యవరమేకముద్వమంనిస్త్రుప్తమ
పరస్యవస్తునః | నిత్యముష్ణమహాపానిస్యతేనిత్యమంధతమసంప్రధావతి |
తతోరాజాపాహా || * || కోధంమాకురుకుద్వాత్యాగత్యాకోశాధికారి
ణం | లక్షత్రయంగజేంద్రాశ్చదశగ్రాహ్యస్త్యయాద్విజ || తతస్సాన్వంగర
క్షకంచప్రేషయతి | తతఃకోశాధికారిధిమహాసత్రేవిభతి || * || లక్షంలక్షం
పునలక్షంమత్తాశ్చదశదంతినః | దత్తాభాజేనతుష్టినజానుదఘ్నప్రభా
షణాత్ | తస్యస్సంహాసనమలంకుర్వాణేశ్రీభాజన్యవతేద్వారపాలఆగ
త్యపాహా | రాజాకోపిశుకదేవనామాకవిదాశ్చిదిజ్జివితోద్వారి
వతశతే | రాజాబాణంపాహా | పండితవరసుకవతస్యంజిజానాసి | బా
హుః | దేవశుకదేవపరిజ్ఞానసామధ్యాభిజ్ఞః | కాలిదాసపవనాస్యః | రాజా
సుకవేసభేకాలిదాసకింజానాసిశుకదేవకిం | ఆహాకాలిదాసః | దేవ ||
* || సుకవిద్విత్తయంజానేఖలేపిమహీతలే | భవభూతిశుకశ్చాయంవా
ల్మీకిస్త్రుతయోనయోః || తతోవిద్వద్భృందవందితాసితాపాహా | కా
కాఃకింకింకుర్వంతికోరింకారంయ్యతయత్రవా | శుకవివపరంవక్త్రన్యపహ
స్తోపలలితః | తతోమయూరఃపాహా | అపృష్టస్తునరకించిత్యోమూ
తేరాజసంసంసకేవలమసన్నానలభతేచండబనాం | దేవతథాపుష్ప
తే || * || శానభాకింకింజానంరసికాఃకవయశ్చకే | భోజకింజామతేదా

సంశుకస్తుచ్యుతియేనసః ॥ తథాపిభవనద్వారమౌగతశుకదేవఃసభాయా
 మానేశివ్యపవ తదారాజావిచారయతి । శుకదేవసావధ్యంశుక్రిత్యా
 హమణవివాదయోః పాత్రమాసీత్ । మహాకవిరవలోకితఇతిమానః । అ
 స్త్యైసత్యవికోటిమకుటమణయైకింవామదేయమితిచవిషాదః । భవతుద్వా
 రహాలప్రవేశయ । తతఃఆయాంతంశుకదేవంబృహస్పతిరాజాసంహాసనా
 మదత్తత్ । సర్వేపండితాస్తంశుకదేవంప్రణమ్యసవినయమువవేశయ
 ని । సచరాజాతంసంహాసనేఉపవేశ్యస్వయంతదాజ్ఞయోపవిష్టః । తత
 శ్శుకదేవఃప్రాహ । దేవభారానాభక్రీడికచనరేంద్రస్వయాదానలక్ష్మీః
 త్యామేవసేవతే । దేవమాళవేంద్రవిభవ్యోనాన్యేభూభుజఃయస్యతేకా
 ల్లిదాపాదయోమహాకవయఃసూత్రబద్ధాఃపక్షిణఇవనివసన్తి తతఃపఠతి ॥ *
 ప్రతాపభిత్వాభోజస్యతవసోమిత్రతామగాత్ । బౌర్వోబాదపతాంధత్వ
 తతిక్షణికతాంగతా ॥ రాజా ॥ తిష్ఠసుకవేనావరణ్లోకఃపఠనీయః ॥ * ॥
 సువణాకలశంప్రాదాత్ దివ్యమాణిక్యసంభృతం । భోజశ్శుకాయసం
 తుష్టోదంతిగచ్ఛచతుశ్శతం ॥ ఇతిపుణ్యచలేగిభిత్వాసర్వందత్వాకోశాధి
 కారీశుకం ప్రస్తాపయామాన- రాజాస్వదేశంప్రతిగతం శుకఃక్లాత్వాతు
 నోవ । సాచపరిపత్ సంతుష్టా అన్యధావమాణాశలేవామదేవోనామక
 వికిశ్చిదాగన్యరాజాసందృష్టవాః । రాజా । మకవేవజన్యంతతః
 కవిరాహ ॥ * ॥ నోవి తామణిభిన్నకల్పతరుభిర్నోకామధేన్వాదిభిర్నో
 దేవైశ్చపరోపకారకరతైఃస్థూతైర్నమాత్యైరిపి । అంభోధననంతరంజ
 లభితైస్తామర్వరాంసంచతాధౌరేయైఃఫరంత్యయా ద్యవహతామస్యే
 జగజ్జీవతి ॥ రాజాలక్ష్యందౌ ॥ కదాచిచ్రాజాననిరంజరందీయమానమా
 లోక్యముఖ్యామాత్యోక్తమశక్తోరాజశ్శయనభవనభిత్వాన్యక్రాన్యక్షరా
 న్నిభిరతవా ॥ * ॥ అపరిభాంధనంరత్నైత్ । రాజాశయనాదుత్థితోగచ్ఛ
 భిత్తాతాన్యక్షరానవీక్ష్యస్వయంద్వితీయచరణంలిలేఖ ॥ క్రిమతామావ
 దఃకుఃకః । అపరేమ్యఃఅమాత్యోన్వీతీయంలిఖతంబృహస్పతిస్వయంశ్రోతీయం
 లిలేఖ । సాచేదంగతాలక్ష్యఃపరేమ్యఃరాజాచతుర్థంలిఖతి । సంచితాథో
 విశ్వః । తతఃముఖ్యామాన్యఃరాజ్యపాదయోపవతతి । దేవతంతవ్యాయం
 మమావరాధః । అన్యదాధారాధీశ్వరమపరిసాధభూమాశయానంమత్వా
 కిశ్చిద్ద్విజువోరఃఖాతపాత్రపూర్వంరాజ్యఃకోశగృహప్రవిశ్య బహూని
 వివిధరత్నానితైహార్యాదీనిహృత్వాత్మాత్మాత్మావరణం ॥ యుక్తామత్వా

తత్రైవతై రాగ్యమావన్నోవిచారయామాసః॥ శ్లో॥ యద్వ్యంగఃకుష్మీన
 శ్వాంధాఃపంగవశ్చదరిద్రీణః॥ పూర్వోపాజితపాషన్యఫలమశ్నంతిదే
 హినః॥ తతోరాజానిద్రాక్షయేదివ్యశయసంస్థితోవివిధమణికంకణాలంకృ
 తందయితవగృహదర్శనీయమాలోక్య గజతురగరథవదాతిహామగ్నీచచిం
 తయరాజ్యసుఖసంతుప్తఃప్రమోదభరాదోహ॥ *॥ చేతోహరాయువ
 తయఃసుహృదోసుకూలాః సద్బాంధవాఃప్రణయగర్భగిరశ్చభృత్యాః॥ వ
 ల్లంతిదంతినివహోస్తరళాస్తురంగాః॥ ఇతిచరణత్రయంరాజ్ఞోక్తం॥ చతుర్థ
 చరణంరాజ్ఞోముఖాన్ననిస్సరతి॥ సతదాచోరేణశుత్యాపూరితం॥ సం
 మీలనేనయంయోర్మహింశించిదప్రితతఃగ్రంథితోగ్రథః॥ రాజానోరంబీక్య
 తస్మైవీరవలయమదాత్॥ తతస్తసకరోవీరవలయమాదాయబ్రాహ్మణ్య
 హంగత్వాశయానంబ్రాహ్మణముత్థాయతస్మైదత్వాపాహావిప్రవిత్రదా
 జ్ఞఃపాణివలయంబహుమూల్యంలబ్ధముఃసేనసవిక్రేయం॥ తతోబ్రాహ్మ
 ణః పణ్యవీధ్యాంతద్విక్రేయదివ్యభూషణానిపట్టదుకూలాచజగ్రాహ॥ త
 తోరాజకీయాః కేచనఏవంచోరంషన్యమానాఃరాజ్ఞోనివేదయంతి॥ తతో
 రాజనికటేనీతః॥ రాజాప్రచ్ఛతి॥ విప్రధార్యం పటమపినాస్తిలద్యపా
 తరేవదివ్యకుండలాభరణపట్టదుకూలానికుతః॥ విప్రఃపాహా॥ *॥ భక్తైః
 కోటరశాయభిర్మృతమివత్సూంతర్గతంకచ్ఛపైః పాతీనైః పృథుపంకపీతలు
 తనాద్యస్త్రికముహుయాఽర్చితం॥ తస్మిన్ముషకసరస్యకాలజలదేనాగ
 త్యతచ్ఛేష్టితంయశాక్రూభనిమగ్నవన్యకరిణాంయూధైః పయఃపీయతే॥
 తుష్టోరాజాతస్మైవీరవలయంచోరవ్రదంతంనిచ్చిత్యస్వయంచలతుందదౌ॥
 అన్యధాకోపికవిశేఖరఃవిష్ణ్వాఖ్యఃరాజద్వారినమాగత్యతైః ప్రవేశితోరా
 జానంద్యష్వాస్వస్తిపూర్వకంపాహా॥ *॥ ధారాధీశధరామహేంద్రగ
 ణనాకౌతూహలీయామయంవేధాస్త్యగ్గణనాంచకారఘటిశాఖండేన
 రేఖాందివి॥ సైవేయంతిదశావగాసమభవత్తృతుల్లభామీధరాధావా
 త్తృత్యజతస్త్సోమమవసీపీతేతుషారాచలః॥ రాజాలోకోత్తరంశ్లోకమా
 కణ్యోకిందేయమితివ్యదంతయేత్॥ తస్మిన్మదేతదీయకవిత్వమప్రతద్యం
 ద్యమాకణ్యోసోమనాథాఖ్యకవేముఖంవిచ్ఛాయమాభవత్॥ తతస్సదౌ
 ప్రోదాద్రాజానంపాహా॥ దేవాసౌసుకవిగ్భవతివరమసేనకథాపీవీక్షితాస్తి
 రాజసభా - యతోదారిద్ర్యవారిధిరయం-అన్యచజ్జీవమపికౌపీనంనా
 స్తి॥ తతోరాజాసోమనాథంపాహా॥ *॥ సరవద్వానివద్వానియేద్యవా

భక్త్యా కృతః | భిక్షుశాకక్షుణ్ణి ప్రః కిమిత్తుర్నిరసోభవేత్ || తతస్సర్వే
 భ్యోశాంబూలందత్వా రాజాసఖాయాడవత్తిత్ - తతస్సర్వైరస్యవో
 న్యమిశ్యభిధాయ - అద్యవిష్ణుకవేకవిత్సమాకణ్యోసోమనాథేససంపద్య
 ప్ర్యసూకారి - తతస్సమత్తితావిద్యస్పరివత్ - తతోవిష్ణుకవిరేకంపద్యం
 పతేలిభిత్వాసోమనాథకపహసైవత్వాప్రణవ్యగంతుమారభత్ - అగ్రస
 భాయాంతస్యమేవచిరంనంద - తతోవాచయతిసోమనాథకవిః || * || ఏతే
 మృహతరుణమారుతధూయమానదావానలైః కబళితేమసుహీరుహేషు |
 అంభోనచేజ్జలదమంచసిమావిముంచవజ్రంపునః క్షిపసివిదాయకస్యహే
 తోః || తతస్సోమనాథకవిః నిఖిలగుపిపట్టమకూలవిత్తహిరణ్యమణితురం
 గమాదనంపత్తింకళిత్రవస్త్రావశేషందత్తవాక్ - తతోరాజామృగయార
 సప్రవృత్తోగచ్ఛకాతంవిష్ణుకవిమాలోక్యవ్యచింతయత్ - మయాస్త్వభోజన
 మపినప్రదత్తం - మామనాద్యత్యాయంసంపత్తిపూర్ణాస్సృజేశంప్రతియా
 న్యతి పృచ్ఛామి - విష్ణుకవేకుఃసంపత్తిఃపాప్తా - కవిరాహ || * || సోమనా
 థేనరాజేంద్రదేవత్వద్వహభిక్షుణ్ణా - అద్యశోచ్యతేమేపూర్ణంమయికల్ప
 ద్రుమాయితం || రాజాపూర్వంసభాయాంశుతస్యశ్లోకస్యఅక్షరలక్షందదౌ
 సోమనాథేనదయావద్దత్తంతావదపిసోమనాథాయదత్తవాక్ - సోమనా
 థఃపాహ || కింలయాగతుఃకుసుమాగవాక్వచఫలాగతథావసవీరుధాం
 అయమకారణకారుణికోయదానరేరతీహవయాంసిపయోధరః || తతః
 స్థుకవిసోమనాథదత్తేనరాజాదత్తేనదత్తువత్వా - తదాసీనుంతఃకవిఃపా
 హ || * || వహతిభువనశ్రేణింశేషఃఫణాఫలకస్థితాంకమతపతినామధ్యేవృష్టం
 సదాసచధార్యతే | తమపికురుతేకోడాధీనంపయోనిధిరాదరాత్ అహ
 హమహతానిస్సిమానశ్చరిత్రవిభూతయః || కదాచిత్సేధతలేరాజానమే
 ల్యభ్యున్యఃపాహ - దేవఅఖిలేవ్యపికోశేషుయద్విత్తజాతమస్త్రితత్సర్వం
 దేవేనకవిభ్యోదత్తం - పరంతుకోశగృహేధనలేశోపినాస్తి - కోపికవిః ప్రత్య
 హంద్యరితివృత్తి - ఇతఃపరంకవిర్విద్వాక్వాకోపిరాజ్ఞేనజ్ఞావ్యతత్త్వము
 భ్యామాత్యేనదేవసన్నిహౌవిజ్ఞావనీయమిత్యుక్తం - రాజాకోశస్థంసర్వంద
 త్రమితిజానన్సపిపాహ - అద్యద్వారస్థంకవింప్రవేశయ - తతోవిద్వానా
 గత్యస్సస్త్రీతవదాపాహ || * || సభసినిరవలంజేసంగతాదీఘకాలంతస్య
 దభిముఖవిస్ఫుర్జితానవంచూపుతేన | జలధరజలసారామూరతస్తావదా
 స్తాంధ్యనిరపిమధురస్సైశుతశ్చైతకేన || రాజాతదాకల్ప - ధిగ్వివిత

యద్విద్వాంసేకవయశ్చద్వారమాగత్యసేవంతి- తస్మైవిప్రాయసర్వా
 శ్యాభరణాన్యతార్థదా- తతోరాజాకోశాధికారిణమాప్నాయాహ-
 భాంధారికమంజరాజస్యనథామేపూర్వేమాంచయేకోశాస్సంతి తేమాం
 మధ్యేర్తుపూర్ణాణాకలశానాహర- తతఃకాశ్చిరదేశాన్తుచుకుండకవి
 రాగత్యస్స స్థిత్యుక్తాప్రామా ||*|| త్యద్ద్యశోజలభౌభౌజనభయో
 దివః సూర్యేందుబింబమిషతోధత్రైకుంభద్వయంనభః || రాజాతస్మైప్రత్య
 త్తరంలతుండదా-పునఃకవిరామా || *|| అనాకణానియావస్థితాతశాశ్రూ
 ణితేంబుదఃతావంతోపిత్యయోదారిసముక్తాజలబిందవః || తతస్సరాజాత
 స్మైశతతురగాపిదదా- తతఃభాంధారికోవిభతి||*|| ముచుకుందాయకవ
 యేజాత్యానశ్వాశతందదా | భోజఃప్రదక్షుక్తాపితేనాసాయాచితః
 పునః|| తతోరాజాసర్వానపివేత్తప్రేషయిత్వాంతర్గచ్ఛతి- తతోరాజ్ఞ
 శ్చానరగ్రాహిణీప్రామా || * || రాజన్తుంజకులప్రదీపసకలత్కూపాల
 చూడామణేయుక్తంసంవరణంతవాద్యతమణిచ్ఛత్రేణరాత్రానిపి మా
 భూత్వద్వననావలోకన వశాద్ద్విశ్రాభినమృశ్యశీమాభూచ్ఛేయమరుం
 ధతీభగవతీదుశ్శీలతాభాజనం || రాజాతస్మైప్రత్యత్తరంలతుండదా- అన్య
 దాకుండినగరాద్దాపాలానావకవిరాగత్యస్సస్థితౌర్వకంప్రామా*త్వ
 చ్చిత్రైభాజనిర్యాతంస్వయంతృణకణాయతే - కోధవిరోధినాంనైన్యం
 ప్రసాదేకసకోచ్ఛయః || రాజాశ్రుత్వాపిశుప్తోనదాస్యతిరాజపురుషైఃస
 హచర్చాంతుర్వాణస్త్యతి- తతఃకవిఃవ్యచింతయత్ - కిమురాజ్ఞోనాశ్రా
 వి-తతఃక్షణేనసమున్నతమేవావలోక్యరాజానంకవిరామా||*|| హేపాథో
 ధయథోన్నతంహిభవతా దిగ్వాప్యతాస్సర్వతః మన్యేధీరతథాకరిష్య
 సిఖలుక్తీరాభిశుల్యంరనః | కింత్వేషక్షణతేనహిక్షణమపిగ్రీప్యేన్యతా
 వ్యాకులఃపాతీనాదిగణస్త్యదేకశరణస్తద్వమతావత్కియత్ || రాజా
 కవిహృదయంవిజ్ఞాయగోపాలకవేదారిద్యాగ్నినానతాంతందగ్గోసీతివ
 దామోడశమణీనసఘామోడశదంతీద్రాశ్చదదా - ఏకదారాజాధా
 రానగరేవిచరణ క్వచిచ్ఛిచాలయేప్రసుప్తంపురుషద్వయమవశ్యత్ - త
 యోరేకోవిగతఃదోషక్తి-అశుభాత్వంమమాస్తరానన్నపవ- కస్త్యం
 ప్రసుప్తాసి - జాగృహ్నోవా- తతస్త్వపరతహాప్రప్రణతోస్తి - అహ
 మపిబ్రాహ్మణపుత్రః - త్వామత్రప్రథమరాత్రోశయానంవీక్ష్యప్రదీప్తే

ప్రదీపక మండలూపవీతాదిర్భిన్నాహ్లాత్యా భవదాస్తరాసన్న
 ఏవాహంప్రసుప్తః ఇదాసీంత్యద్ధిరమాకణ్యః ప్రబుద్ధోస్తి - ప్రథమః పా
 హ - వత్సయదిత్వం ప్రణతో సతతో దీక్షా యుగ్ధవ - వద - కుత ఆగమ్యతే
 కింతేనామత్రచకింకార్యం - ద్వితీయః పాహ - విప్రభాస్కర ఇతినామ
 పశ్యిమసముద్రతీరే ప్రభాసతీర్థ సమీపేవనతిహామ తత్రభోజన్యవితర
 ణంబహుభివ్యావణితం తతోయాచికుమహమాగతః త్వంమమన్యధ
 త్వాద్విత్వకలాప్సిత్యమపివద సతహ - వత్సక కల్యణిమీనామ - మయా
 ఏకశిలానగర్యా ఆగమ్యతేభోజంప్రతిప్రవణాశయావత్సత్వయానుక్రమ
 పిదుఃఖంత్యయిజ్ఞాయతే కీదృశంతద్వద - తతోభాస్కరః పాహ - తా
 తకింబ్రవీమిదుఃఖం * ॥ యుక్తామాశ్శిశవశ్శవాఇవభృశంమందాశయా
 బాంధవాలిప్రాజర్గురార్ఘుఘోరిజతులవైర్హంతథాబాధతే గేహీ
 న్యాకుటితాంశుకంఘటయితుం కృత్వాసకాకుస్తితంకువ్యంతీప్రతివేశ్మ
 లోకగృహిణీసూచింయథాయాచితా రాజాశ్రిత్యాసర్యాభరణాన్య
 త్రార్యతస్తేదత్వాపాహ - భాస్కరసీదంత్యతీవతేబాలాః ఝడితిదేశం
 యాహి - తతః శాక్యః పాహ ॥ * ॥ అత్యుద్ధృతావసుమతీదళితోరివగః
 క్రోడీకృతాబలవతాబలిరాజలక్ష్మీః - ఏకత్రజన్మనికృతం యదనేనయూ
 నాజన్మత్రయేతదకరోత్పురుషః పురాణః ॥ తతోరాజాశాకల్యాయలక్ష్మ
 త్రయందత్రవా - అన్యదారాజామృగయారసేనవిచరణ తత్రపురస్స
 మాగతహరిణ్యాంబాణేనవిధాయామపివిత్తాశయాకోపికవిరాహ ॥ * ॥
 శ్రీభోజేమృగయాంగతేపిసహసాచాపేసమారోపితేప్యాకణాంతగతే
 పిముష్టిగళితే బాణేంగలగ్నేపివ । స్థానాన్నైవవలాయితంనవలితంనో
 ల్కంపితంనోత్పలతం మృగ్యామద్వశగం కరోతి దయితం కామాయ
 మిత్యాశయా ॥ రాజాతస్మైలక్ష్మత్రయంప్రయచ్ఛతి - అన్యదాసింహాసన
 మలంకుర్వాణేశ్రీభోజన్యతౌ ద్వారపాలఆగమ్యతహ - దేవజాహ్నువీతీ
 రవాసనీకాచనవృద్ధబ్రాహ్మణీవిదుషీద్వారికస్థతి - రాజా - ప్రవేశయ - తత
 ఆగచ్ఛంతీంరాజాప్రణమతి పాతంచిరంజీవేత్సుక్త్యాహ ॥ * ॥ భోజప్రతా
 హగ్నిరపూర్వపక్షజాగతిభూభృతగటకస్థలీషు । యస్మిప్రవిష్టైరిపు
 పాథివానాంతృణానోహంతిగృహంకణేషు ॥ రాజాతస్మైరత్నపూ
 ణాంకలశంప్రయచ్ఛతి - తతోలిఖతిభాండారికః ॥ * ॥ భోజేనకలశోద
 త్తస్సువణామణీసంభృతః । ప్రతాపమైతుష్టేనవృద్ధాయైరాజసంసది ॥

అన్యదాదురదేశాదాగతః శ్చిచ్ఛా రోరాజానంప్రాహ - దేవసింహశ
 దేశేనుయా కావనచామండాలయేరాజకన్యాగృప్తే - సావమాంద్యప్యే
 మాశవదేశదేవస్యమహిమానం బహుధాశ్చుతంత్యమపివదేతివదన్చ -
 మయాచతప్యాదేవగుణావ్యావణికతాః - సాచాత్యంతతోమావృందనత
 రోనియవపంగభాఖండం దత్వా యథాస్థానంప్రసేదే - దేవగుణాభివ
 రణనప్రాప్తంతదేతన్యహాణ - ఏతన్మృన్మృతవరిమళభరణేభ్యంగభుజం
 గాశ్చసమాయాంతి - రాజాతన్యహీత్వాతుస్త్వస్తైలక్షందత్తవా -
 తతోదామోదరకపిస్తన్ద్రిషేణరాజానంస్తేతి || * || శ్రీమవృందనపుత్రన
 ద్విబహవస్తేశాఖనః కాననేయేపాంసారభమాత్రకంనివనతిప్రాయేణపు
 ష్పశ్రియా | ప్రణ్యంగంసుకృతేనతేనశుచినాఖ్యాతప్రసిద్ధాత్మనా - యో
 సౌగంధగుణస్త్వయాప్రకటితః క్వాసావిహపేత్క్యతే | రాజాస్వస్తుకిం
 బుధ్వా లక్షందదౌ - తతోద్వారపాలకత్యప్రాహ - దేవకాచిత్సూత్ర
 ధాతీప్రీచ్ఛార్వివతతే - రాజాప్రవేశయ - తతస్సగత్యరాజానంప్రణీవ
 త్యాహ || బలిపాతాశ్చలయోధాకృతశ్చిత్త్రవత్రకిం | అధఃకృతోదివి
 స్థోపచిత్రంకల్పదుమ్మస్త్వయా || రాజాతస్మైప్రణ్యక్షరంలక్షందదౌ - తతఃక
 దాచిన్మృగయావరిశాంతః రాజాక్వచిత్సహకారతరోరథస్తత్త్విత్త్వత
 త్రమన్ద్రినాథాఖ్యకవిరాగత్యప్రాహ || * || శాఖాశతశతవితతాస్సంతీయం
 తోనకాననేతరవః | పరిమళభరమిశ్వదళికులదళితదళాశ్చాఖనోవిరళాః || త
 తోరాజాతస్మేహస్తేషలయందదౌ - తత్రేవలసీనేరాజ్ఞికోపివిద్యానాగ
 త్యస్త్వస్తీక్ష్యక్వాప్రాహ - రాజకాశీదేశమారభ్యతీర్థయాత్రయా
 పరిభ్రాన్యతేదక్షిణదేశవాసినామయా - రాజాత్వాన్యశాంతీర్థవాసి
 నాందశనాతన్మతాథోస్తేసలహ - వయంమాంత్రిశాశ్చ - రాజావి
 పేషుపర్వంసంభాష్యతే - రాజాపునఃప్రాహ - విషమంత్రివిద్యాయా
 ధాపరలోకేఫలప్రాప్తితథాకిమహలోకేష్యస్తీ - విప్రఃరాజాసరస్వతీ
 చరణారాధనాద్విద్యావాప్తివిశ్వవిదితా - పరంధనావాప్తిభాగ్యాధీనా
 * || గుణాఃఖలుగుణా ఏవనగుణాభూతిహేతవః | ధనవంశయకర్తృణా
 భాగ్యాశ్చృధగేవహే || దేవవిద్యాగుణా ఏవలోకానాంప్రతిష్ఠాయోభవంతి
 నతుకేవలంసంపదః || దేవ || * || ఆత్మాయత్రైగుణగ్రామేనైగుణ్యం
 వచనీయతా | దైవాయత్రైమిత్తైమిపుంసాంకానామవాచ్యతా || దేవ
 మంత్రారాధనేప్రతిహతాశక్తిస్సాన్వితః || దేవవికంకురూహలంపశ్యమ

యాయస్యశిరసికరోనిధీయతేన వరస్వకీప్రపాదేనలప్థలితవిద్యా ప్రసూర
 ప్సృత్ - రాజాపాహ - సుమతేమహతీదేవతాశక్తిః - తతోరాజాకా
 మపిదాసీనూకార్యవిప్రంపాహ - ద్విజవరలప్సృవేశ్యాశ్శిరసికరం
 నిధేహ - విప్రస్తప్సృశ్శిరసికరంసిధాయతాంపాహ - దేవియదాజా
 జ్ఞావయతిత్వద - తతోదాసీపాహ - దేహహవచ్యసమస్తవాజ్ఞయ
 జాతంహస్తామలకవగ్నశ్యామి - దేవాదిశక్తింవణయామి తతోరాజా
 పురః ఖడ్గంవీత్యపాహ - ఖడ్గంమేవ్యావణాయేతి - దాసీపాహ -
 * || ధా రా ధర స్త్వదసి రేవన రేం ద్ర చిత్తంవవ్రాంతి వైరివని
 తాజనలోచనాని | కోశేనసంతతమసంగతిరాహ వేస్యదారిద్యమభ్యుద
 యతిప్రతిపాథివానాం || రాజాతస్యైరత్నకలశానఃపూర్ణాపంచద
 దా-తతస్తప్తాక్షణేకులశ్చిత్ పంచకవయస్సమాజన్తుః - తానవలోక్యఈ
 వద్విచ్చాయముఖం రాజానందృష్ట్వామహేశ్వరకవిః పృథుమిషేణాహ||
 * || కింజాతోసిచతుష్పథేసునతరచ్చా యోసికింఛాయయా | ఛన్నోశ్చే
 శ్చలితోసికింఛలభరైఃపూర్ణాసికింసన్నతిః | హేనద్వృక్షసహస్యసం
 ప్రతిచిరంశౌఖాశిఖాకవణా | క్షోభామోటనభంజనానిజనతస్సైర్వరేవ
 దుశ్చేష్టితైః || తతోరాజాతస్త్వైలక్షందదా-తతస్తేద్విజవరాః - పృథక్పృ
 థగాశీర్వచనముదీర్యయథాక్రమం రాజాజ్ఞయా కంబళఉపవిశ్యమంగ
 లంచక్రీః- తతః ఎకఃపఠతి || * || సూమణఃపాతాళగంగావయసివిహర
 తాంత త్తటిరూఢముస్తామాదత్తామాదిపోత్రీశిథిలయతు ఫణామండలంకుం
 డలీంద్రః | దిక్పాతంగామృతాళికబళనకలనాం కుర్వతాంపర్వతేంద్రాః
 సర్వేస్వైరంచరుతుత్వయివహతివిభోభోజదేవీంధరిత్రీం || రాజాచమ
 త్కృతఃతస్త్వైతాశ్వాదదా- తతోభాండారికోలిఖతి- క్షిప్తోద్యానేన
 రేంద్రేణశతవశ్వాఃపనోజవాః - ప్రదత్తాఃకామదేవాయసహకారతరో
 రథః- తతఃకాచాచిద్భోజోవిచారయతిస్త - మత్సర్పశోవదాన్యోకోపినా
 స్తీతి - తర్లగ్వంపిదిత్వాముఖ్యామాత్యోవిక్రమారూప్యపుణ్యవక్రంభోజా
 యప్రదశాయామాస- భోజస్తత్రపత్రేకించిత్ప్రస్తాపమవశ్యత్ - తథా
 పౌవిక్రమార్కః పిపాసయాపాహ || * || స్వచ్ఛంసజ్జనచిత్తవల్లభుత
 రందీనాథివచ్చితశం పుత్రాబింగనవత్తదైవమధురంతద్యులసంజల్పవ

త్ | ఏలోశీరలవంగచందనలసత్యరూపకస్తూరికాజాజీపాటలికేతనై
 స్సరభిశంపాసీయమానీయతాం || తతోమాగధఃపాహమ్ || * || వక్తాంభో
 జంసరస్వత్యథివసతిసదాశోణ వివాధరస్తేవాహుః కాకుష్ఠవీగ్యప్రతికర
 ణపటుసాక్షిణస్తేనముద్రః | వాహిన్యపార్శ్వమేతాఃకథనపిభవతోనై
 వముంచత్యభీష్టం స్వచ్ఛేచిత్రైకుతోభూతగ్రథయనరపతే తేంబుపాసాభి
 లావః || తతోవిక్రమారగఃపాహ్-తథాహి || * || అప్తాహోటకకోటయన్త్రి
 నవతిమూక్తాఫలానాంతులాపంచాశన్మధుగంధమత్తమధుపాఃక్రోధోద్ధ
 తాస్సింధురాః | అశ్వానామయుతప్రపంచవతురంవారాంగనానాంశ
 తందత్తంపాండ్యన్మపేణయాతకమిదం వైతాలికాయార్పితాం || తతో
 భోజఃప్రథమతేవలద్భుతంవిక్రమారగచరిత్రందృష్ట్వానిజగర్వంతత్యాజ
 తతఃకదాచిద్ధారానగరేరాతౌవిచరరాజాక్వచనదేవాలయేశీతాఘం
 బ్రాహ్మణమిథ్యంపతంతమవలోక్యస్థితః || శీలేనాధ్యుషితస్యమాఘజలవ
 చ్చింతాణామేవజ్జతశ్శాంతాగ్నేః స్ఫుటితాధరస్యధమతఃక్షుత్తామకు
 త్తైనుః | నిద్రాక్వాప్యవమానితేవదయితా సంత్యజ్యమారంగతాస
 త్ప్రప్రపతిపాదితేవకమలానోహీయతేశరర్చర || ఇతిశ్రుత్వా రాజాపా
 తస్తమాహూయపవ్రచ్చ - విప్రఃపూర్వేద్యుః రాతౌత్వయాదారుణశ్శీ
 తభారఃకథంసోధం || విప్రఆహ || * || రాతౌజానుదివాభానుఃకృశాను
 స్సంధ్యయోద్యయోః | ఏవంశీతంమయానీతంజా
 నుభానుకృశానుభీః || రాజాతస్మైసువణాకలశత్రయంపాదాత్ - తతః
 కవిఃరాజానంస్తౌతి || * || ధారయిత్వాత్వయాత్తానంమహాత్యాగధనా
 ధునామోచితాబకగ్లాద్యాస్త్వయశోగుప్తవేశ్మనః || రాజాతస్మైలతం
 ఒదా || ఏకచాక్రీడోద్యానపాలకగత్యేకమిత్తుదండంరాజ్ఞఃపురోముమో
 చ - తంచరాజాకరేగృహీతవా - తతోమయూరకవిఃసంతాంతవరిచ
 యవశాత్ ఆత్మనిరాజ్ఞాకృతామవజ్ఞాంషనసనిధాయఇత్తుమిషేణాహ ||
 * || కాంతోనినిత్యమధురోసరసాకులోసికించాసింపశరకాముకమద్వి
 తీయం | ఇత్తోతవాస్త్రీసకలంపరమేకమూనంయస్సేవితోభజసిరీరసతాం
 క్రమేణ || రాజాకవిహృదయంజ్ఞాత్వానుయూరంపన్ననితవా - తతః
 కదాచిద్రాతౌసాధాపరిక్రీడాపరోరాజాశశాంకమాలోక్యపాహ్ || * ||
 యదేతచ్చందాంతర్లలదలవలీలాం వితనుతేతదాచేష్టేలోకశ్శశకఇతివో
 మాప్రతితథా | తతశ్చాభోభూమాసాధాంతరంప్రవిష్టకశ్చిచ్ఛోరతహ

* । అహంత్విందుంను స్యేత్వదరివిరహాకాంతరుణే కటాక్షాలాపాపాత
 ప్రణకీణకళంకాంకితతనుం॥ రాజాతమ్యుత్తాపాహ-అ హేమానుహ
 భాగకస్త్యమధరాత్రేకోశగృహమధ్యేతివృత్తీనసతహ - దేవఅభయం
 నోదేహితి - రాజాతభేతి - తతోరాజానంసచోరఃప్రణమ్యస్తవృత్తాంత
 ముకథయత్ - తుష్టోరాజాచోరాయదశకోటిఃసువణాప్యాష్ట్రమత్తా
 గజేంద్రాంశ్వదదా-తతఃకోశాధికారిధమపత్రేలిఖతి ॥ * ॥ సతస్యైవో
 రాయప్రతిహతమృత్యుప్రతిభియేప్రభుః ప్రీతఃప్రాదాదుపరితనపాదద్వ
 యకృతే । సువణానాంకోటిర్దశదిశనకోటిశతగిరిగజేంద్రాన్వృష్టా
 మదముదితకూజస్తభులిహః ॥ తతఃకదాచిద్వారపాలకగత్యప్రాహ- జే
 వకాపీనావశేషవిద్వాద్ద్యురివతఃతథితిరాజా- ప్రవేశయేతి - తతఃప్ర
 విష్టస్సకవిర్ఘ్నజమాలోక్య అద్యమేదారిద్ర్యినాశోభవివ్యతీతిమత్తాత్మ
 య్మహాపాశునిమోచ - రాజాతమాలోక్యప్రాహ - కవేకింరోది
 షీతి-తతఃకవిరాహ- రాజకలకలయమగ్నహస్థీతి ॥ * ॥ అయేలా
 జాడచైవః పథివచనమాకల్యగృహిణీశిశోఃకణోయత్నాత్మపిహితవ
 తీదీనవదనా । మయిక్షీణోపాయయదకృతదృశాపశుంబహులైతదంతశ్శ
 ల్యం మేత్వమసిపునరుద్ధతుముచితః ॥ రాజాశివశివకృష్ణకృష్ణకుదీర
 యప్రత్యక్షరలతుండత్వాప్రాహ- సుకవెత్వరితంగచ్ఛగేనాం - త్వగ్న
 హిణీభిన్నావభూతి-తతఃకదాచిన్పుగయాపరిశ్రాంతోరాజా కస్యచి
 న్నహావృత్తస్య ఛాయామాశ్రిత్యతిష్ఠఃస్తతత్రశాంభవదేవోనామకవిః క
 శ్చిదాగత్యరాజానంవృత్తమిషేనాహ ॥ * ॥ ఆమోదైవకరతోమృగాః
 కిసలయోల్లాసైస్తవచాతాపసాః పుష్పైఃపట్పరణాఃఫలైశ్శకునయో ఘ
 మాదితాచాచయయా । సగంధైగంధగజాస్త్యయైవవిహితాఃసర్వే
 కృతాథాన్తరః త్వంవిశ్వోపకృతమోసిభవతా భగ్నావదోస్యేమ
 మాః ॥ కింవ ॥ * ॥ అవిదితగుణాపిసతకపిణితికదేమనవతిమధుధా
 రాం । అధిగతపరిమళాపివహరతిదృశంమాలతీమాలా ॥ తాభ్యాంశ్లో
 కాభ్యాంవనతకృతోరాజాప్రత్యక్షరంలతుండదౌ - అన్యదాశ్రీభోజిగ్రీ
 వస్తహాశ్వరంసంతుంశివాలయమభ్యగాత్ - తదాకోపిబ్రాహ్మణోరా
 జానంశివసన్నిధౌప్రాహ-దేవ ॥ * ॥ అర్థందానవవైరిణాగిరిజయాప్యధాం
 శివప్యాహ్మశందేవేన్ధంజతీతలేపురహరాభావేసమన్వీలతి । గంగాపాగ
 రమబరంశికలా నాగాధిపత్వైతలం సర్వజ్ఞత్వమధీశ్వరత్వ మగమ

త్వాంమాంతుభిక్షాటనం॥ రాజాఅక్షరలక్షందదౌ-తతఃకదాచిద్వారపా
 లలగత్యపాహ- దేవకోపివిద్వాద్ద్వారఃస్థితీ-రాజా - ప్రవేశయేతి-
 తతఃప్రవిష్టోవిద్వాద్-తతి॥ *॥ క్షణమప్యనుగృహ్లాతియందృష్టిపైనురాగ
 ణీ । ఈశ్వరయేవత్యజత్యాశుతంసరేంద్రదిగ్రతా ॥ రాజాలక్షందౌ-
 పునరపివతతికవిః ॥ కేచిన్ములాకులాశాః కతిదిదపిపునసగుంధసంబ-ధ
 భాజఃభాయాంకేచిత్ప్రపన్నాః ప్రపదవపిపరే పల్లవానన్నయంతి । అ
 న్యేపుష్పాణిపాణౌదధతితదపరేగంధమాత్రస్యపాత్రం వాగ్వల్యాఃకింతు
 మూఢాః ఫలమహాహసహిద్రష్టుమపుత్రహస్తై ॥ ఏతదాకల్యాణాః
 పాహ్ని ॥ * ॥ పరిచ్ఛిన్నస్వాదోమృతగుడమధుడౌద్రవయపాంకదాచి
 చ్చాభ్యాసాద్భజతిననువైరస్యమధికం । ప్రియాబింబోష్ఠైవారుచిరకవివా
 క్యేవ్యనవధిర్నవానందః కోపిఘ్నరతితురసోసౌగురుపమః ॥ తతోరాజాల
 త్తందత్రవాత్ - తతఃకదాచిత్సేవోసనమలంకుర్వాణేశ్రీభోజేద్వార
 పాలలగత్యపాహ - దేవవారాణసీదేశాదాగతః కోపిభవభూతిర్నా
 మకవిఃద్వారతిస్థితీ- రాజాప్రాహప్రవేశయేతి । తతఃప్రవిష్టస్సపిసభా
 మగాత్తతతస్సభ్యాస్సర్వేతదాగమనేనతుష్టాఅభవత్ - రాజాచభవభూ
 తింప్రేక్ష్యప్రణమతిస్త- సచస్వస్తీత్యుక్త్వా తదాజ్ఞయౌపనిష్ఠః భవభూః
 పాహ్ని॥దేవ॥ *॥ నానీయంలేమధునిమధుపాఃపారిజాతప్రసూనైః సా
 భ్యభ్యంలేతుహినరుచినాచంద్రికాయాంచకోరాః । అస్తద్వాక్తాధుని
 మధురమాపద్య పూర్వావతారాః పోల్లాపాన్మృస్సన్వయమిహవిబుధాః
 కింముదాభ్యథానాభిః ॥ నాస్తాకంశిబికానకాపికటకాద్యాలంక్రియాస
 తి, గ్రియావోత్తుంగస్తురగోనకశ్చిదమగోనేవాంబరంసుందరం । కింతుత్త్వా
 తలవర్త్యశేషపదుషాం సాహిత్యవిద్యాజుషాంచేతస్తోమకరీశిరోనతకరీ వి
 ద్యానవద్యాస్తినః॥ ఇత్యాకల్యాణాఃపండితప్రసాహ- ఆపాపధ
 రాధీశసభాయామహంకారంమాకృథాః *॥ నిశ్వాసోపివఃర్యాతిణాణే
 హృదయవతీని । కి పునఃప్రకటాటోపవదబద్ధాసరిస్వతీ ॥ తతోభవభూ
 తిఃపరాభవమచహమానః పాహ్ని ॥ * ॥ హతాచాక్ష్మస్తేసాంకతివయప

దానాంరచయితాజనస్సర్వాభ్యుదయహాకవివాసశ్యవచసా । భవే
దద్యశ్వోవాకిమిహబహునాపాపినకలౌఘటానాం నిమాతాత్మస్త్రిభువన
విధాతుశ్చకలహః॥ పునరాహ - కాళిదాసకవేర్వాణీకదావిన్నద్ధిరాస
హ- కలయత్యద్యసామ్యంచేద్భీతాభీతాపదెవదె- తతఃకాళిదాసః పా
హ నభేభవభూతేనుహాకవిరసి-అత్రకిమువక్తవ్యం॥ *॥ ఏషాధారేంద్ర
వరిషన్యహాపండితమండితా । ఆవయోరంతరంవేత్తిరాజావాశివసన్ని
భః॥ తచ్చుక్తిత్వారాజాపాహ- యువాభ్యంరత్యంతోవణానీశుభతి॥
భవభూతిః ॥ *॥ ముక్తాభూషణమిందుబింబనుజనివ్యాకీర్ణతారంనభః
స్ఫారం చాపమపేతచాపలమభూదిందీవరేముద్రితే । వ్యాలీనంకలకంఠ
మందరణితం మందానిలైర్ముండితం నివృందస్తబకాచచంపకలతాసా
భూన్నజానేతతః॥ తతఃకాళిదాసఃపాహ ॥ *॥ స్విన్నంనుండలమైంద
వంబిలితంసృగ్భారనద్ధంతహః పాగేవప్రథమానకైతకశిఖాలీలాయితం
సుస్త్రితం । శాంతంకుండలతాండవంకువలయద్వంద్వంతిరోమీలితంవీతం
విమృశసీతకృతంసహితతోజానేకిమాసీదితి॥ రాజాకాళిదాసంపాహ-
సుకవెభవభూతినాసహసామ్యంతవనవక్తవ్యం - భవభూతిరాహ - దేవ
కిమితివారయసి- రాజా- సర్వప్రకారేణవిరసి- తతోబాణఃపాహ- రా
జభవభూతికవిశ్చేత్కాళిదాసోవక్తవ్యోవా - రాజా - బాణకవెకాళి
దాసఃకవిర్నకింశువాగ్వత్యాః కశ్చిదవనౌపురుషావతారపవ - తతోభవ
భూతిరాహ- దేవకిమిత్రస్యాశస్త్ర్యంభాతి- రాజాపాహ - భవభూతే
కిమువక్తవ్యంపాశస్త్ర్యం - కళిదాసశ్లోకేయతః కైతకశిఖాలీలాయితం
సుస్త్రితమితివీతం- తతోభవభూతిరాహ- దేవపక్షపాతేనవదసీతి- తతః
కాళిదాసః పాహ- దేవఅపఖ్యాతిమాభూత్ భువనేశ్వరీదేవతాలయం
గత్వాతస్మిన్నిధౌతాంపురస్కృత్యథటాయాంసోధనీయంత్యయా-తతో
భోజిసర్వకవిబృందవందితస్సభాభువనేశ్వరీదేవాలయంప్రాప్యతత్రతత్స
న్నిధౌభవభూతిహస్తైరథటాం దత్వాశ్లోకద్వయం చతుర్భుజతద్వయైశ్చ
త్వాత్కలాయాంనుమోచ - తతోభవభూతిభాగే లఘుత్వోద్భూతాం

ఈషమన్నతింజ్ఞాత్వా దేవీభక్తవరాధీనానదసితస్పరిభవో మాభూదితి
స్వావతంసకీర్త్యారమకరందం వామకరనఖాగ్రేణగృహీత్వాభవభూతివ
తేచిత్తైవ-తతఃకాలిదాసఃప్రాహ॥ అహమామేసాభాగ్యమమచభవ
భూతశ్చేఫణితింధటాయామారోప్యప్రతిఫలతితప్యాం లఘుమని । గిరాం
దేవీసద్యశ్శ్రుతి కలితకల్పారకలికామధూలీమాధుర్యంక్షిపతిపరిపూర్వైశ్చ
భగవతీ - తతఃకాలిదాసపాదయోవశతిభవభూతిః - రాజానంచపశేష
జ్ఞంమనుతేన్న-తతోరాజాభవభూతికవయశతమత్తగజాదదదౌ-అన్యదా
రాజాధారానగరే రాత్రావెకాకీవిరచణ శాంచనస్వైరిణీంనంకేతంగ
చ్ఛంతీందృష్ట్యావప్రచ్ఛ- దేవికాత్యమేకాకీనీమధ్యరాత్రాక్రస్వచ్ఛనీతి - త
తశ్చతురాస్వైరిణీపాతంరాత్రావిచరంతంబ్రీభాజంశిశ్చిత్వప్రాహ॥ *॥
త్వత్తాపివిమమోరాజావిమమేషుక్షమాపతే శాసనంయస్యరుద్రాద్యః
దాసవన్తాద్భిశ్చతుర్వతే ॥ తతఃతుష్టోరాజాదోదగండాచాదాయలింగ
దంవలయంచతస్వైదత్తవాణ-పాచయథాస్థానంప్రాప- తతోవత్సానగ
చ్ఛాకృచ్ఛచిద్దృహేషకాకీనీరుదంతీంసారీందృష్ట్యాకషణమథరాత్రా
రోదితికిందుఃఖమేతప్యాగ్నివిచారగ్నిశుమేకమంగరక్షకంప్రాహిణోత్-
తతోంగరక్షకః పునరాగత్యప్రాహ- దేవమయాపృష్టాయదాహతచ్ఛృ
ణు ॥ * ॥ వృద్ధోమన్వతీరేవమంచకగత స్థూణావశేషంగృహం కాలో
యంజలదాగమఃకుశలినీ వస్సస్యవార్తాపినో యత్నాత్సంచితతైలవిందు
ఘటిగాభగ్నేతిపర్యాకులాదృష్ట్యాగర్భభరాలసాంజివధూంశ్వశూశ్చి
రంరోదితి ॥ తతఃకృపావారిధిఃక్షోణీపాలఃతస్వైలక్షుండదౌ-అన్యదా
కొంకణదేశవాసీవిప్రః రాజ్ఞైస్సస్త్రీత్యుక్త్యాప్రాహ ॥ * ॥ శుక్తివ్యయపు
తేభోజయశోభాతవరోదనీ మన్యేతమగ్ధవంముక్తాఫలంశీతాంశుమం
జలం ॥ రాజాతస్వైలక్షుండదౌ - అన్యదాకాశ్చీరదేశాఙ్గోపికాపీనావ
శేషోరాజనికటస్థకవీకనకమాణిక్యపట్టదమూలాలంకృతా ఆలోక్య
రాజానంప్రాహ ॥ * ॥ నోపాణీవరకంకణక్వణయతౌనోకణయోఃకుం
డలేతుభ్యక్షీరధిదుగ్ధముగ్ధమహసీనోవాససీభూవణా దంతస్తంభవికా

సికానశిఖికానాశ్చోపివిశ్చోన్నతోరాజః రాజసభాసుభాషితకలాకాశ
 ల్యమేవాస్తిసః॥ తతస్తత్త్వేరాజాలక్షండదౌ - అన్యదారాజారాత్రోచం
 ద్రమండలందృష్టౌశదౌతస్థస్థికళంకంవణాయతస్త్వ॥ *॥ అంకంకేపితశం
 కిరేజలనిధః పంకంపరేమేనిరేపారంగంకతిచిచ్ఛసంజగదిరే భూచ్ఛాయ
 మైచ్ఛన్వలే॥ ఇహరాజాపూర్వాధాంలిఖత్వాకాళిదాసహస్రైఃదౌ - త
 తస్సతస్తిన్నేవక్షణేడత్తరాధాంలిఖతికః॥ ఇందౌయద్దళితేంద్రసీలశక
 లశ్యానుందరీదృశ్యతే తత్సాంద్రంనివీతమంథతమసం కుక్షిస్థమావత్త్వ
 హే॥ రాజాప్రత్యక్షరలక్షముత్తరాధాన్యదత్తవాః - తతఃరాజాకాళి
 దాసకవితావధానంపీత్యచమత్సృతః పునరాహ - సఖైరికళంకంచంద్ర
 మసంవ్యావణాయెతి - తతఃకవితఃతతి॥ *॥ లక్ష్మీక్రీడాతటాకద్యుతికవ
 శగృహంపవణందిగృధూనాం పుష్పంశ్యామాలతాయాస్త్రైభువనజయి
 నోమన్తకప్యాశవత్రం । పిండిభూతంహరస్యస్త్రితమమరధునీ పుండరీకం
 మృగాంకోజ్యోత్స్నాపియ్యూపవాపీంజనయతికరస్తారకాగోళఃస్య॥
 రాజాపునఃప్రత్యక్షరలక్షందౌ - ఏకదాకశ్చిద్దూరదేశాదాగతఃవీణాకవి
 రాహ॥ *॥ తరగవ్యాకరణాద్వనీనధిపనానాహంసపాహిత్యోనోజా
 నామివిచిత్రవాక్యరచనాచాతుర్యమత్యద్భుతం । దేవీకాపిదిరించివల్లభను
 తాపానిస్థవీణాకళ్యాణాభిన్నవంతథాపికీమపి బూరేతమఖిస్థామమ॥
 రాజాతస్మైలక్షండదౌ - బాణితస్యసులలితప్రబంధంశ్రుత్వాప్రాహ - దే
 వ॥ *॥ మాతంగీమినమాధురీంభృనివిదో వైఎస్పృశంశ్యత్రమాంపుశ్చ
 తింకులకన్యకామివరసోన్మత్తానపశ్యంత్యమీ । కస్తూరీఘనపారసౌరభసు
 హృద్వశ్యైత్తిమాధుర్యయో రోగఃకణికారపాయసంసుకృశః కస్యాపి
 సంపద్యతే॥ అన్యదారాజాసీతాంపాఃకపాహ - దేవిప్రభాతంవ్యావ
 ణాయెతి॥ సీతాపాహ॥ *॥ విరళవిరళాస్థూలాస్తారాకలావివస్జనా
 మనభవమునేస్సగృతేన్ద్రప్రసన్నమభూన్నభః । అపసరతిచధ్వాంతంచి
 త్తాస్సతామివదూరతః ప్రజతిచనశాక్షిప్రంలక్ష్మీణాద్యమినామివ॥ రా
 జాలక్షండత్వాకాళిదాసంపాహ - సఖైరికవేత్సవపిప్రభాతంవ్యావ

యెతి. కాలిదాసః ||*|| ఆఘాద్వింగాప్రచీరసవతిరివప్రీత్యకన
 రాకంగతచ్ఛాయశ్చంద్రోబుధజనభవగ్రాన్తనదసి | తుణాక్షీణాపారా
 పతయతివాసుధ్యమపరానదీపారాజంతే వినియరహితానామివగుణాః ||
 జాతస్త్రైప్రస్యక్షరలక్షుండదౌ- అన్యదాద్వారపాలఆగ్ర్యప్రహదేవకా
 పిమాలాకారవన్నీద్వారిత్ప్రతీతి రాజాప్రవేశయేతి- తత్రప్రవేశితానా
 చనవాసర్పశ్చపతతి || * || సమున్నతఘనస్తనస్తబకచు బిశుంబీఫలకన్య
 స్తధుఃపీణయావిబుధలోకలోభుః || పృథీయముపగీయతేహరకిరీట
 కోటిస్ఫురత్ప్రపాంకిరకండలీ కిరణపూరగౌరవయశః || రాజాఅహమ్
 మహాతీపదపద్ధతిరితస్యాః ప్రస్యక్షరంలక్షుండదౌ- అన్యదారాత్రోరాజా
 ధారానగరేవిచరన్ కన్యచిన్యమేకామపికామినీ ములూఖలపరాయ
 ణాందదశరాజాశాంతరణీం పూణాచంద్రాననాం సుకుమారాంగీం
 విలోక్యతేగృహస్థముసలంప్రహ- మేముసలవితస్యాః కరచ్ఛల్లవస్త్వశే
 నాపిశ్వయికిసలయంనాసీత్ తహింససర్వధాకాప్తమేవశ్వమితి-తతో
 రాజావకంచరణః పతన్త ||*|| ముసలకిసలయం తేనతేక్షణాద్యన్నజాతం
 తతోరాజాప్రపాతస్సహాయాంసమాగతం కాలిదాసంపీక్ష్యముసలకిసలయం
 తేతత్క్షణాద్యన్నజాతంత్యఃపతిశ్వాసుకవేన్ద్రంచరణశ్రయంపతేత్యువా
 చ- తతఃకాలిదాసఃప్రహ-జగంబిదితమేతత్కాన్తమేవాసనూనంతదపి
 చకిలసత్యంకాననేవధితోసి | నవకుశలయవేత్రాపాణిసంగోత్సవేస్త్రి
 న్ముసలకిసలయం తేశ్శ్చణాన్యన్నజాతం || తతఃగాజాచరణత్రయస్యప్రస్య
 క్షరంలక్షుండదౌ- అన్యదారాజాదీఘకాలంజలకేళీంవిధాయపరిశ్రాన్త
 ప్రతీరస్థపటపిటపిఛాయాయాంనివన్ణః తత్రకిశ్చిత్రవిరాగత్యప్రహ
 ఛన్నంపైస్యరజోభరేణ భవశక్తిభోజదేవత్వమారత్నాక్షిణదక్షిణాక్షి
 తివతిః ప్రేక్ష్యాంతరిక్షంక్షణాత్ | నిశ్శంకోనరపత్రపీనిరసగోనిబాం
 ధవోన్ముహూన్మస్త్రీకోనిరసశ్చకోనిరసజోనిహాటకోనిగతః కించ ||
 * || అకాండధృతమానసవ్యవసితోత్సవైః పారపైరకాండపటుతాండవై
 రపిశిఖండినాంమండలైః | దిశస్సునవలోకితాస్సునసభారహ్నిసప్త

వద్వృతువరూఢినీరజనిభూరజశ్యామలాః || తతోరాజాలక్షద్వయందదౌః
 తదానీమేవతస్యశాఖాయా మేకంకాకంరటంతం ప్రేక్ష్యకోకిలంచాన్య
 శాఖాయాంకూజంతంవీత్యదేవజయనామాఃవిరాహః || * || నోచాయావ
 రణోనచాపిచతురా చంచూణవాచ్యంవచో నోలీలాచతురాగతినఃచ
 శుచిఃపక్షగ్రహణాయంశవ | క్రూరకేంకృత్తినిర్భరాంగరమిహస్థానేవృ
 థైవోద్ధిరః మూగధ్వాంక్షనలజ్జసేవ్యనదృశంపాండిత్యమున్నటయన్ ||
 తరిఃపనాందేవజయకవిగా కాకమిషేణవిరచితాం స్వగమాణాంమన్య
 మానస్తత్ స్పర్థాః ఘోః హరిశమానామకవిః కోపేనేద్వ్యాపూర్వం
 పాహ్ || * || తుల్యవణఃచచ్చదైక్యస్యఃకోకిలైస్సహసంగతః | కేనవాఖ్యా
 యతేకాకః స్వయంయదినభావతే || తతోరాజాతయోఃహరిశమదేవ
 జయయోః అనోన్యవైరంజ్ఞాత్వామిథళలింగనాదివస్త్రాలంకారాదిదా
 నేనచమిత్రత్వంవ్యధాత్ - అన్యదారాజాయానమారుహ్యగచ్ఛవత్క
 నికంచిత్తపోనిధిందృష్టాతంపాహ - భవాదృశానాందశశం భాగ్యా
 యత్తంభవతాంకన్యస్థితిః - భోజనార్థంకేవాప్రార్థ్యంతగతి || తతస్స
 రాజవచనమాకన్యోతపోఃఃఃః || * || ఫలంస్వేచ్ఛాచ్ఛలభ్యంప్రతివనమ
 ఖదంక్షీతరుహంపయఃస్థానేస్థానేశిశిరమధురంపున్యసరితాం - వృదుస్స
 శాశయామలలితలతాపల్లవమయీసహంతేసంతాపంతదపిథానాం
 ద్వారికృపణాః || రాజావయంకమపి నాభ్యథాయామఃనగృష్ణేమశ్చే
 తి రాజాతుష్టానమతి - తరిఃఉత్తిరదేశాదాగత్య కశ్చిద్రాజానం స్వ
 స్తీత్యాహ- తంచరాజావృచ్ఛతి - విద్వాక్కుత్రతేస్థితిరితి- విద్వానాహ ||
 * || యత్ప్రబునిందత్యమ్మతంఅంత్యజాశ్చసురేశ్వరాః | చింతామణి
 శ్చపాషాణాస్తత్రనోవసతిఃప్రభో || తదారాజాలక్షందత్వాపాహ- కా
 శీదేశేకావిశేషవాతేతి- సతహదేవతదానీంకాచిదద్భుతవాతాతత్ర
 లోకముఖనశ్చితా - దేవాదుఃఖనదీనాగతి - రాజా- దేవానాంకుతో
 ముఖంవిద్వా- సచాహ - నివాసః శ్వాద్యవోదత్తోభాజేనకనకాచల-
 ఇతివ్యగ్రధియోదేవాభోజనాతేతిసూతనా- తతోరాజాకుతూహలా

త్వోరుష్టస్సకాతస్తైపునఃలక్షందదౌ - తతోద్వారపాలఃపాహ్నా । దేవశీ
 శైలాదాగతః కశ్చిద్విద్వాబ్రహ్మచర్యనిష్ఠః ద్వారివతఃతథితి - రాజా
 ప్రవేశయేత్యాహ - తతఃకథ్యబ్రహ్మచారీదిరంజీవేతివదతి - రాజాతంపు
 చ్ఛతి - బ్రహ్మకబాల్యవీవకలికాలాననుయాపంకింనామప్రతంతే - అన్య
 హముపవాసేనకృశోసి - కస్యచిత్ బ్రాహ్మణస్యకన్యాంతుభ్యందాపయి
 ష్యామి - త్వంచేద్యహస్థనియమమంగీకరివ్యసీతి - బ్రహ్మచారీపాహ్నా - దే
 వత్వమీశ్వరస్త్యయాకిమసాధ్యం॥ *॥ సారంగాస్సహృదోగృహంగిరిగు
 హాశాఖిః ప్రియాగేహినీవృత్తివణ్యలతాఫలై నివవనం శ్రేష్ఠంతయా
 శాంత్యచః - త్వద్వాక్యామృతపూరమగ్నమనసాంయేషామియంనిర్వృ
 తిః తేషామిందుకథానతంసయమిహం మోక్షైపినోనస్పృహా ॥ రా
 జా - ఉద్దాయపాదయోః పతతిహిహచ బ్రహ్మకమయాకింకతకవ్యమితి
 సుతహ దేవవయంకాశీజగమివవఃతతః ఏకంవిధేహి - యేత్వత్సదనేపండి
 తవరాతానర్వాగపిసపత్నీకాకాశీంప్రతిప్రేషయతతోహంగోష్ఠీ
 తృప్తఃకాశీంగమిష్యామీతిరాజాతథాచక్రేతతస్సర్వేపండితవరాస్తదాజ్ఞ
 యాప్రస్థితాః - కాళిదాసఏకోనగచ్ఛతిస్త - తదారాజాకాళిదాసంపాహ్న
 హ - సుకవేత్వంకుతోనగతోసీతి - తతఃకాళిదాసోరాజానంపాహ్నా - దేవ
 సర్వజ్ఞోసి ॥ తేయాంఃతీర్థేషుబుధాయేశంభూదూరవర్తినః - యస్య
 గౌరీశ్వరశ్చిత్రేక్షణంభోజపరంహిసః - తతోవిద్వత్సుకాశీంగతేషురా
 జాకదాచిస్సభాయాం కాళిదాసంపృచ్ఛతిస్త - కాళిదాసఅద్యకిమపిశృ
 తంకింత్యయేతి - సుతహ - మేరౌమందరకందరామహిమవత్సానౌమహేం
 ద్రాచలేశైలానస్య శిలాతలేషుమలయపాగ్భారభాగేవపి - సహ్య
 ద్రావపి తేషుతేషుబహుశోభోజశుభితంతేమయా లోకాలోకవిచారచా
 రణగణై రిద్దీయమానంయశః॥ తతశ్చమిత్రతోరాజాప్రత్యక్షరలక్షంద
 దౌ - తతఃకదాచిద్రాజావిద్వద్భృందంగర్గతం కాళిదాసంచఅనవరతవే
 శ్యాలంపటంజ్ఞాత్యాప్యచింతయత్ - అహహబాణమయూరప్రభృతయో
 మదీయామాజ్ఞాంవ్యగధుః - అయంచవేశ్వరసంపటతయామమాజ్ఞాం

నాద్రీయతే - కింకుమభితి - తతో రాజాపావజ్ఞంకాళిదాసమవశ్యత్ -
 తతతత్తనిరాజా వజ్ఞాంజ్ఞాత్వా కాళిదాసః అల్లాభదేశంగత్వా తద్దేశా
 ధినాథంపాస్యపాహ- దేవమాభవేంద్రస్యభోజస్యావజ్ఞయాత్వదైశం
 పాస్త్తోహంకాళిదాసనామకవిరితి - తతో రాజాఅసనే ఉపవేశ్యపాహ
 నుక వేభాజసభాయాభిహంగతైః సండితైస్సముదితశ్శుశేస్తేషామ - సు
 కవేత్వాంసరస్వతీంవదంతితతఃకిమపిపఠేతి - తతః కాళిదాసఅహ || * ||
 అల్లాభక్షోణిపాలశ్చవహితనగరే సంచరంతీరీరాతీకణాన్ న్యాదాయర
 త్నాన్యునుతరః పరాం గారశంకాకులాంగీః క్షిప్తాన్త్రీఖండఖండంతదుప
 రిముకుళీ ధూరినేత్రాన్ధమంతీ శ్వాపామోదాను యాతైః సుధురనికరై
 ధూమశంకాంబిభిః || తతఃతస్మైప్రత్యక్షరలక్షందదౌ-తతఃకదాచిద
 ల్లాభరాజఃకాళిదాసంపప్రచ్ఛ - సుకవేషకశిలానగ్రింవ్యావణాయేతి- త
 తఃకవిరాహ || * || అపాంగపాతైరపదేశపూర్వై రేణీశ్వశామేకశిలాన
 గర్యాంః కీధీషువీధీషువిసాపరాధంపదేవదేశ్యంఖలితాయువానః || పున
 శ్చప్రత్యక్షరలక్షందదౌ-పునశ్చపతతికపిః - అంభోజపత్రాయితలోచనా
 నాంఅంభోధిధీపూన్స్విహాదీఘే కానుసమాగతానాంకుటితైరపాంక్షై
 రసంగబాణైఃప్రహతాయువానః || పునశ్చఅల్లాభనృపఃప్రత్యక్షరలక్షంద
 దౌ- ఏవంతత్రైస్స్థితఃకాళిదాసః - అత్రాంతరేథారానగర్యాంభోజం
 పాస్యద్వారపాలఃపాహ- దేవఘూజరదేశాత్ మాఘనామాపండిత
 వరఆగత్యనగరాద్బహిరాస్తేతేనచస్వపక్షీరాజద్వారిప్రేషితా- రాజా
 తాంప్రవేశయేత్యాహతతోమాఘుఃస్త్రి ప్రవేశితా పారాణహస్తేపత్రం
 పాస్యచ్ఛతే రాజాతదాదాయవాచయతి || * || కుముదవనమపశ్రిత్రీమ
 దభోజమండంశ్యజతిముదములూకః ప్రీతిమాంశ్చక్రవాకః - ఉదయసు
 హిమరశ్మిర్యాతిశీతాంశురస్తం హతవిధినిహానాం హావిచితోవిపా
 కః || ఇతిరాజాతదన్భుతంప్రభాతవర్ణనమాకన్యాలతత్రయందత్వా మా
 ఘుఃస్త్రినూహ-మాగరిదంభోజనాయదీయతే-పాత్రితహంమాఘపండిత
 మాగన్యనమస్కన్యత్రాణామనోరథంకరిష్యామీతి- తతస్సృతదాదాయ

గచ్ఛంతీ యాదకానాంముఖాన్వభర్తుశ్చారదచంద్ర కిరణగౌరాకాసు
 తాకాశుత్వా తేభ్యపవధనమఖిలంభోజదత్తం దత్తవతీమాఘపండితంస్వ
 భర్తారమాసాద్యపాహ-నాథరాజ్ఞాభోజేనాహంబహుమానితాధనం
 సర్వంయోచకేభ్యస్తస్త్వనానాకణ్యోదత్తవతీ-మాఘః పాహ-దేవిపా
 ధుకృతం-పరమేతేయాచకాస్సమాయాంతికిలతేభ్యఃకిందేయమిత-తతో
 మాఘపండితంవస్త్రావశేషంజ్ఞాత్వాకోవ్యభీకపాహ॥ *॥ ఆశ్వాస్యప
 ర్వతకులంతపనోష్ఠతప్రముద్దామదావవిధురాణిచకాననాని నానానదీన
 దశతానిచపూరయిత్వారిక్తోసియజ్జలదస్యైవతవోత్తమశ్రీః - ఇత్యేతదాక
 ణ్యోమాఘఃస్వపత్నీమాహ॥ దేవి॥ *॥ అథాననంతినచముంచతిమాండు
 రాశాత్యాగేరతింపహతిదుర్లభితంమనోమే యాచ్ఛాచలాఘవకరీస్వప
 దేవపాపంపాశాస్సయింద్రజితకింపరిదేవనేన॥ దారిద్ర్యసంసంతా
 వశ్మాంతస్సంతోషవారిణా యాదకాశావిఘాతాంతదాహః కేనోప
 శామ్యతీతి - తతస్తదామాఘపండితస్యతామవస్థాంవిలోక్యసర్వేయాచ
 కాః యథాస్థానంజన్తుః - ఏవంతేషుయాచకేషుయథాయథంగచ్ఛత్సు
 మాఘఃపాహ॥ *॥ వ్రజతవ్రజతపాశాఅధికభివ్యర్థతాంగతైః । ప
 శ్చాదపిచగంతవ్యంక్వపాథఃపురిదృశః॥ ఇతివిలపకామాఘపండితఃపర
 లోకమగాత్-తతోమాఘపత్నీస్వామినివరలోకంగతేసతిపాహ॥ *॥
 సేవంతేత్తగృహంయస్య దాసవహ్నాభుజస్సదా - సన్వభార్యాసహా
 యోయంమియతేమాఘపండితః॥ తతోరాజామాఘంవివన్నం జ్ఞాత్వాని
 జనగరాద్విప్రశతావృతఃమానీరాత్రావేవతత్రాగిత్-తతోమాఘపత్నీ
 రాజానంవీత్యపాహ- రాజకయితఃపండితవరస్తద్దేశంపాప్రఃసర
 లోకమగాత్ తతోస్యకృత్యశేషంసహ్యగారాధనీయంభవతేతి - తతోరా
 జామాఘంవివన్నంనర్తదాతీరంసీత్వా యథాక్తేనవిధినాసంస్కారశుక
 రోత్ - తత్రచమాఘపత్నీవహ్నింప్రఃష్టా- తయోశ్చపుత్రవత్సర్వంచకృ
 భోజః - తతోమాఘేవివంగతేరాజాశోకాకులోవిశేషేషణకాళిదాసవి
 యోగేనచపండితానాం ప్రవాసేనకృతో భూద్వినైవనైవహువత్సవత్సవీవ -
 తతోమాత్రైర్విత్తిత్వాచింతితం- అగ్లాభదేశేకాళిదాసోవసతితిసి.నాంగ

తెరాజానుభవవివృతతి - ఏవంవిచార్యామైక్యేషత్రేకిమపిలిఖత్వాత
 త్పత్రంచైకస్యామాత్యస్యహస్తేదత్వాప్రేషితం - సకాలక్రమేణకాళిదా
 సమాసాద్యరాజ్ఞోమాత్యైః ప్రేషితోస్తీతిసత్వాతత్ పత్రందత్తవాః-
 తతస్తత్ కాళిదాసోవాచయత్ || ౫ || సభవతిసభవతినచిరంభవతిచిరంచే
 న్భుతేవిసంవాదీ కోపస్సక్షుగుహాణాంతుల్యఃస్నేహేనబీచానాం || సహ
 కారేచిరంస్థిత్యాసలీలంబాలకోకిల - తంహిశ్వాద్యాన్యృత్యేషువిచర
 న్నవిలజ్జనే కలకంఠయథాశోభాసహకారేభవద్గిరః | ఖదరేవాపలాశే
 వాకింతిధాస్యాద్విచారయేతి || తతఃకాళిదాసఃప్రథాతేతంభూపాలమా
 పృచ్ఛ్యమాశ్రవదేశమాగత్యరాజ్ఞఃక్రీడోద్యానేనస్థితతోరాజాచతత్రా
 గతంజ్ఞాత్వాస్వయం గత్వామహతా పరివారేణ తమానీయసమ్మత
 వాఃతతః క్రమేణవిద్వంతండలేచసమాయాతేసా భోజపరిపత్నాగ్రివ
 రేజై - తతస్సంహాసనమలంకుర్వాణంభోజంద్వారపాలః - ఆగత్యప్రణ
 మ్యుసా-దేవకోపవిద్వాజాలంధరదేశాదాగత్యద్వారాస్తగ్ధిత-రాజా
 ప్రవేశయేత్త్యాహ- సచవిద్వానాగత్యసభాయాంతథావిధంరాజాసంజగ
 న్తాన్యాకాకాళిదాసాదీక విప్రుంగవాంశ్చవీక్ష్యబద్ధజిహ్వా భివాజాయ
 త-సభాయాంకిమపితస్యముఖాన్ననిస్సగతి- తదారాజ్ఞోక్తం- విద్వాకిమ
 పిపతేతి- సతిహ - ఆరసాశగళదాహశంకయామన్ముఖాదపగతాసరస్వతీ-
 తేనవైరికమలాకచగ్రహవ్యగ్రహస్తనకవిత్వమస్తిమే - రాజాతస్మైమహి
 షీశతందదౌ-అన్యదారాజాకౌతుకాకులస్సీతాంపాహ-దేవిసురతంపతే
 తి-సీతాపాహ || ౫ || సురతాయునమస్తస్మైజగదానందహేతవే-అనుషం
 గిఫలంయస్యభోజరాజభవాద్యశాం || తతస్తుస్తోరాజాతస్యైహారందదౌ-
 తతోరాజాచామరగ్రాహీణీంవేశ్యామవలోక్యకాళిదాసంపాహ - సుక
 పెవేశ్యామేనాంవణాయేతి-తామవలోక్యకాళిదాసంపాహ || ౫ || కచ
 భారాతుచభారఃకుచభారాద్భీతిమేతికచభారః - కచకుచభారాజ్ఞు
 సంకోయంచంద్రాసనేచమతాగరః || భోజస్తుప్తస్కన్వయమపివతతి || వ
 దనాశ్చనయగళీయం వచనాదధరశ్చదంతపంక్తిశ్చ - కచతఃకుచయగళీ
 యంబోచనయగళంచమధ్యతప్త్రసతి || అన్యదాభాజోధారానగరేపికా

కీచరకాకస్య చిద్విప్రవరస్యగృహంగత్వా తత్రకాంచనపతివ్రతాంస్వాం
 కేశయానంభ ద్ధారముద్వహంతీమపశ్యత్ తతఃతస్యాశ్శిశుస్సప్తాఙ్గితః జ్ఞా
 లాయాస్సమీపమగచ్ఛత్ - ఇయంచపశ్యద్వపరాయణాస్సపతింనోఢ్ధాప
 యామాస-తతశ్శిశుంచపహ్నావతంతంనాగృహ్లాత్ - రాజాచాశ్చర్యమ
 వలోక్యతిష్ఠత్ - తతస్సపతిధర్మపరాయణావై శ్వానంమపాగ్రిభామ
 త్ - యజ్ఞైశ్చరత్వంసర్వకమసాక్షీసర్వధర్మాకాజానాసి- మాంపతిధ
 ర్మపరాధీనాంశిశుమగృహ్లాంతీంచజానాసి - తతోమదీయశిశుమనుగ్రహి
 తుందక్షుఃత్వంమాదహేతి - తతశ్శిశుఃయజ్ఞైశ్చరంప్రవిశ్లగంచహస్తేనగృ
 హీత్వాధర్మఘటికావన్యంతంతత్రైవాతిష్ఠత్-తతోనారోదీత్ప్రసన్నము
 ఖశ్చశిశుఃపాచధ్యానాయాథాతిష్ఠత్ - తతోయగృచ్ఛయాసముత్థితేభ
 తారిపార్శ్వపితిశిశుంజగ్రహ- తంచవరమధర్మమాలోక్యవిష్టయావిష్టో
 న్యవతిరాహ- అహేలూమమభాగ్యంకస్యాస్తియదీదృశ్యఃపుణ్యస్త్రియో
 పిమన్నగరమధివసంతీతి || తతఃప్రాతస్సభాయామాగత్యసింహాసనేఉప
 విష్టఃరాజాకాళిదాసంప్రాహ - సుకవేషహదాశ్చర్యం మయాపూర్వే
 ద్యూరాతౌగృప్తమస్తీక్ష్మత్త్వారాజావతతి|| * || హుతాశనశ్చందనపంక
 శీతలఇతి- కాళిదాసస్తతశ్చరణత్రయంర్పుడివతతి || *|| సుతంపతంతం
 ప్రసమీక్త్యపాపకేనబోధయామాస పతింపతివ్రతా - తదాభవత్తత్పతిభ
 క్తిగౌరవాత్ హుతాశనశ్చందనపంకశీతలః - రాజాచస్వాభిప్రాయమా
 లోక్యవిస్మితఃతమానింగ్యపాదయోఃపతిస్త - ఏకదాగ్రీష్మకాలేరాజా
 అంతఃపురేచరకాఘర్మతావతప్తఃఆలింగనాదికమకుర్వకతాభిస్సహాస
 రససల్లాపాద్యుపచారమనుభూయతత్రైవనుస్తః - తతఃప్రాతరుత్థాయ
 రాజాసభాంపరివిష్టఃకురూహలాత్పరతి || *|| మరుదాగమవార్తయాపి
 శూన్యేసమయేజాగ్రతిసంప్రవృద్ధతాపి | భవభూతిరాహ|| * || ఉరగీశి
 శవేబుభక్తవెస్వామిశత్రుత్కృతిమాననానిలేన-రాజాప్రాహ- భవ
 భూతెలోకోక్తిస్సమ్యగుక్తేతి||తతోపాంగేనరాజాకాళిదాసంపశ్యతి- త
 తస్సతహ || * || అబలాసువిలాసిన్వభూవకానయనైరేవనవోపగూహ
 నాని-తదారాజా స్వాభిప్రాయంజ్ఞాత్వాతుష్టః కాళిదాసంవిశేషేణస

మ్నానితవా - అన్యదామ్యగయాపరవశోరాజాఅత్యంతమారణః కన్య
 చిత్సరోవరస్యతీరేః విషచ్ఛాయస్య జంబూవృక్షస్యమూలముపావిశత్ -
 తత్రశయానేరాజ్ఞిజంబూ ఉపరిబహుభిఃకపిభిః జంబూఫలానర్వాణ్య
 పిచాలితాని - తానినశబ్దంపతితాఃపశ్యత్సఖామిత్రంస్థితాస్త్రమంప
 రిహృతోఽథాయతురంగమవరమారుహ్యగతః - తతస్సభాయాంరాజాపూ
 ర్వానుభూతకపిచలిశఘోలపతనరవమనుకుర్వన్సమప్యమాహ || * || గు
 ణగున్దుగుగున్దుగు-తతఆహతాళిదాసః || * || జంబూఫలానిపక్వానిపతంతి
 విమలైజలై- కపికంపితశాఖాభ్యోగుగుగున్దుగుగుగున్దుగు - రాజాతుప్తఆహ-
 సుకవెలదృష్టమపివరహృదయంకథంజానాసి - సాత్రూచ్ఛారదాసీతిము
 హుముహూఃపాదయోఃపతతిన్న - ఏకదాధారానగరేప్రచ్ఛన్నవేషఃవిచ
 రన్కన్యచిద్వృద్ధబ్రాహ్మణస్య గృహంరాజామధ్యాహ్నసమయేగచ్ఛన్
 తత్రతిష్ఠతన్న - తదావృద్ధవిప్రోవైశ్వజేవంకృత్వాకాకబలింగృహ్లాగృహ
 నిర్గత్యభూమాజలశుద్ధాయాంనిక్షిప్యకాకమాహ్వా యతిస్త-తత్రహస్తవి
 ప్ఫాలసేనహాహేతిశబ్దేనవకాకాస్సమాయాతాః - తత్రకశ్చిన్తాకస్తారం
 రారటితన్న - తచ్ఛ్రోత్వా తత్పత్నీతరుణీభీతేపహస్తంజోరసి నిధాయఅ
 యేమాత ఇతిచక్రంద|| తతోబ్రాహ్మణఃప్రాహ-ప్రియపాథుశీలేకిమథాం
 విభేషీతి-సాప్రాహ- నాథమాదృశీనాంపతివ్రతాస్త్రీణాంకూరిభ్యనిత్ర
 వణంసహ్యంవా - సాథుశీలేతథాభవేదేవేతిప్రతాహ - తతోరాజాత
 చ్చరితంసర్వందృష్ట్వావ్యచింతయత్ - అహూఇయంతరుణీమశ్వీలా
 మానం - యతోనివ్యాజంవిభేతి - స్వపాతివ్రత్యంస్వయమేవకీలేయ
 తివ- మానమియంవిభేతాసతీ అత్యంతందారుణం కర్తృరాతౌకరోత్య
 వ - ఏవంనిష్ప్రేరాజాతత్రైవరాత్రావింశహేతవవాతిష్ఠత్ - అథనిశీ
 భేభతారి సుప్తేసామాంస పెటికాంవేశ్యాకరేణ వాహయిత్వాసర్వ
 దాతీరమగచ్ఛత్ - రాజాప్యాత్మానంగోవయిత్వాసుగచ్ఛతిన్న- తతస్సాన
 ర్నదాంప్రాప్యతత్రసమాగతానాం గ్రాహణాంమాంసం దత్వాసదీంతీ
 త్వాఅపరతీరస్థేన శూలాగ్రోరోపితేన స్వమనోరమేణ సహవమతే
 స్తు తచ్ఛరిత్రందృష్ట్వారాజాగృహం సమాగత్య ప్రాత స్సభాయాంకా

శిదానమాలోక్యప్రాచీన - సుకవేశ్యులు || * || దివాకాకరుతాద్భుతా
తతఃకాళిదాసాహ|| *|| రాతౌతరితనమదాం - తతఃతుష్టోరాజాపు
నఃప్రాచీన|| *|| తత్రసంతిజలేగ్రాహః - తతఃకవిరాహ - మమజ్ఞానై
వసుందరీ - తతోరాజాకాళిదానస్యపాదయోఃపతతి || ఏకదాధారానగ
రేవిచరణవేశ్యావీధ్యాంరాజాకంతుకలీలాన్యద్యునుని వేగేన
పాద పతితావతం సాంకాంచనసుందరీంద్యష్టాసభాయామాహ || కం
తుకంవణాయంతుకవయశ్శతి|| తదాభవభూతిరాహ|| *|| విదితంననుకం
తుకతేహృదయం ప్రమదాధరసంగమబ్ధిభవ - వసంతాకరతామరసాభి
హతః పతితఃపతితః పునరుత్పత్తి - తలోనరరుచిఃప్రాచీన|| * || ఏకోపిత్ర
యశ్చవధాతికండుకోయంశాంతాయాః కరతలరాగరక్తరక్తః - భూమా
తచ్ఛరణసఖాంశుగౌరగౌరఃఖస్థస్సన్నయనమరీచినీలనీలః || తతఃకాళిదా
సాహ|| *|| పయోధరాకారధరోహికంతుకఃకరేణరోమాదపిహస్యతేము
హుః - ఇత్రివనేత్రాకృతిభీతముత్పలంస్త్రీయః ప్రపాదాయపపాతపాద
యోః - తదారాజాతుష్టఃత్రయాణామక్షరలక్షందదౌ - విశేషణవకాళి
దాసమదృష్టావతంసకుసుమ పతనబోధారంసమ్మనితవా - తతఃకదా
చిచ్ఛిత్రకమానలోకనతత్పరఃరాజాచిత్రలిఖితంపహవిశేషందృష్టాన
మృగ్లిఖితమిత్యవదత్ తదాకన్పిచ్ఛివశమానామకవిః శేషమిషేణ
రాజానంస్తతి || *|| అనేకఫణినన్పంతిభేకభక్షణతత్పరాః - ఏకఎవహి
శేషోయంధరణీధరణక్షమః - తదానీంరాజాతదభిప్రాయంజ్ఞాత్వాతస్మై
లక్షందదౌ - కదాచిద్ధేమంతకాలేసమాగతేజ్వలంతీంహసంతీం సంసేవ
యరాజాకాళిదానంప్రాచీన - సుకవేహసంతీంవణయేతి || తతఃసుక
విరాహ - కవిమతిరివబహులోహామసుతితవక్రప్రథాతవేళైవ - హర
మూతిరివహసంతీభాతివిధూమానలోపేతా - రాజాఅక్షరలక్షందదౌ -
ఏకదాభోజరాజోంతగృహేభోగాహాన్త్రుల్యగుణాశ్చతస్సోనిజాంగ
గాఅపశ్యత్ - తాసుశకుంతలేశ్వరపుత్ర్యాంపద్మావత్యాం యుతుస్సా
నం అంగ రాజన్యపుత్ర్యాం చంద్రముఖ్యాం క్రమప్రాప్తిం కమలనా
మృగ్యంచ ద్యుతపణజయలభిప్రాప్తిం అగ్రమహిష్యాంచలీలాదేవ్యాం

దూతీప్రేషణముఖేనాహ్వానంచ- ఎవంచతురోగుణాః దృష్ట్వాతేషుగుణే
 మున్యానాధిక భావంరాజావ్యచింతయత్ - తత్రసర్వత్రదాక్షిణ్యనిధిః
 రాజరాజఃశ్రీభోజఃతుల్యభావేనద్విత్రిఘటికాపగ్యంతం ఏచింత్యవిశేషాన
 వధారణేనద్రాంగతఃప్రాతశ్చైత్రాయక్ష్మతాహ్నికస్సభామగాత్ - తత్ర
 చసించోసనమలంతుర్వాణశ్రీభోజః సకలవిద్వత్కావీమండలమండనంకా
 లిదాసమాలోక్యసుకవేదమాంశ్ర్యక్షురోనతురియచరణాంసమప్యాంశ్యణు
 త్తత్యక్త్వాపరతి॥ *॥ అప్రతిపత్తిమూఢమనసాద్విత్ప్రాస్థితానాడికాఃఇతి
 పరిత్వా రాజాకాలిదాసమాహ-సుకవేషితస్సమప్యారణంతుర్వితితతః
 కాలిదాసః తస్యహృదయంకరతలమలకవస్త్రిపశ్యత్ప్ర్యక్షరాధికచరణ
 శ్రయవిశిష్టాంతాంసమప్యాంపరతి॥ దేవ॥ ప్నాతాత్తివృత్తికుంతలేశ్వసు
 తావారోంగ రాజస్వసుః ద్యౌతేరాత్రిరియంజితాకమలయాదేవీప్రసా
 ద్యాధునా-ఇత్యంతఃపురసుండరీజనగుణేషునాధికంధ్యాయతాదేవేనా
 ప్రతిపత్తిమూఢమనసాద్విత్ప్రాస్థితానాడికాః - తదారాజాస్వహృద
 యమేవజ్ఞాతవతః కాలిదాసస్యపాదయోఃపరతిస్త - కవిమండలంచచమ
 త్కృతమజాయత - ఏకదారాజాధారానగరేవిచరత్ క్వచిత్పూణాకుం
 భంభృత్వాసమాయాంతీంపూణాచంద్రానసాంకాంబద్ధప్రస్తౌతతుం
 భజలేశబ్దంచకంచనశ్రుత్వాసమాయాంతీం పూణాచంద్రానసాంకాం
 చిద్బద్ధప్రస్తౌతతుంభజలే శబ్దంచకంచనశ్రుత్వామానమేవతప్యాఃకంతగ్ర
 హేయంఘటఃరతిరూజితమివ రూజితీతిమన్యమానః సభాయాంకాలిదా
 సంప్రాహః*॥రూజితంరతిరూజితమితి - కవిరాహ॥ *॥ విదగ్ధేసుముఖేర
 కైసితంబోపరిసంస్థితే - కామిన్యాశ్లిష్టమగ్రైరూజితంరతిరూజితం- తదా
 తుష్టారాజాప్రత్యక్షరలక్షుండదౌ- ననామచ- ఏకదానర్కదానద్యాంమహా
 చూడేజాలకైరేకఃశిలాఖండఃఈషద్భ్రంశితాక్షరఃకశ్చిద్బద్ధః- తైశ్చపరి
 చింతితం- ఇదమత్రలిఖతమివకించిద్భాగినూనమిదంరాజనికటం నేయమితి
 బుధ్యాభోజనదసనమాసితం-తదాకణ్ణభోజఃప్రాహ - పూర్వంభగవ
 తాచానుమతాశ్రీమద్రామాయణంకృతం- తదత్రహృదేనూతనైఃప్రత్యపి
 తమితిశ్రుతమస్తితతః - కిమిదంలిఖతమిత్యవశ్యంవిచార్యమితిపిజ్ఞానాకా

ర్యజతుపరీక్షయా క్త రాణిపరిక్షాయపఠతి - తత్రచరణద్వయమానుపూ
 ర్వాబ్జబంధం || * || అయిఖలువివమఃపురాకృతానాంభవతీహజంతుషుకర్మ
 కాంవిపాకః|తతోభోజఃప్రాహ-ఏతస్యపూర్వాధాంకభ్యతామితి - త
 ద్భాభవభూతిరాహ || * || క్వమలమకశంకమాయతాత్ర్యాంక్వమరజనీ
 చ|సంగమావవాదః - తతోభోజస్తత్రధ్వనిదోషం మన్వానస్తదేవపూ
 ర్వాధామన్యధావఠతిస్తు || * || క్వజనకతనయాక్వరామజాయాక్వచ
 దశకంధరమందరేనివాసః-అయిఖలువిపాకః||తతఃభోజఃకాళిదాసంప్రా
 హ-సుకవేత్వమపికవిహృదయంపఠతి|| సఆహ | శివశిరసిశిరాంసియాని
 రేజఃశివశివతానిలుతంఃగృధ్రపాదైః||అయిఖలువిపాకః- తతస్తస్యశిలా
 ఖండస్యపూర్వపుటేజతుశోధనేనకాళిదాసవతితమేవ దృష్టేరాజాభ్య
 శంతుతోష- కదాచిద్భోజేనవిలాసాధానూతనగృహంతరంనిమిత్తం-
 తత్రగృహంతరే గృహప్రవేశాత్పూర్వమేవకశ్చిచ్ఛ్చిహ్నరాక్షసప్రవిష్టః
 సచరాత్రోతత్రయేవసంతితాః భక్షయతితతోమాంత్రికాకాసమావహా
 యతమచ్చాటనాయరాజాయతలేస్త- సచఆగచ్ఛేవమాంత్రికానేవ
 భక్షయతి - కించస్వయంకవిత్వాఽఽకం పూర్వాభ్యస్తమేవతథాత్మతి-
 ఎవంస్థితేతత్రైవరక్షసిరాజా కథమస్యనిష్పత్తిరితివ్యచింతయత్ - తదా
 కాళిదాసఃప్రాహ - దేవనూనమయంరాక్షసఃసకలశాస్త్రప్రవీణస్సుకవి
 శ్చభాతి-అతస్తమేవతోవయిత్యాకార్యంసాధయామి-మాంత్రికాస్త్రివం
 తు - మమమంత్రంపశ్యేత్సుక్త్యాస్వయంతత్రరాత్రోగత్వా శేతేప్రతతః
 పరిధమయామేబిచ్ఛారాక్షసఃసమాగతః - సచపూర్వంపురుషందృష్టే
 ప్రతియామమేకై కాంసమప్యాంపాణిసూత్రమేవవఠతి - యేనోత్తరం
 తద్ధృదయంగతంనోక్తమయంసబాహ్నిహ్నా తోహంతవ్యగ్ధితి - నిశ్చిత్వ
 హంతి - తదానీమపిపూర్వవదయమపూర్వః పురుషఃఅతఃమయాసమ
 ప్యావఠనీయానచేద్వక్త్రసదృశముత్తరంతస్యాఃతదాహంతవ్యగ్ధిబుధ్వా
 పఠతి-సర్వస్యద్వెగ్ధితి-తదాకాళిదాసఃప్రాహ || సమటమచీసంపదావ
 త్రిహేతూ-ఇతితతస్సగతఃపునరపిస్వీతీయయామేసమాగత్యవఠతి || వృ
 దోయూగా- ఇతి-తదాకవిరాహ-సహపరిచయాత్త్యజ్యతేకామినీభిఃఇతి

వృతీయే మేసరాక్షుః పునస్సమాగత్యవతతి || ఏకాగ్రతే ఇతి-తతఃకవి
 రాహ-ప్రభవతిపుమాన్యకుటుంబంబిభతః-తతశ్చతుర్థయామేతగ-
 త్యసరాక్షుఃపతతి-స్త్రీపుంవచ్చ-ఇతి||తతఃకవిరాహ-ప్రభవతియదాతద్ధిగే
 హంబినష్టంఇతి-తతస్సరాక్షసోయామచతుష్టయేస్సాభిప్రాయమేవజ్ఞా
 త్వాతుష్టఃప్రభాతసమయేసమాగత్యతమాస్తిప్యప్రాయ-సునుతెతుష్టోస్తి
 కింతవాభీష్టమితి||కాళిదాసఃప్రాయ-భగవన్నైతన్యమాంబిహయాన్యత్ర
 గంతవ్యమితి-సోపితథేతిగతః-అనంతరంతుష్టోభాజికవింబహమూనిత
 వాన్-ఏకదాసింహాసనమలంకుర్వాణేస్త్రీభాజేనకలభూచాలశిరోఃసశౌ
 ద్వారపాలకగత్యప్రాయ-దేవదక్షిణదేశాంతోఽపిమల్లినాధనామాకవిః
 కౌషీనావశేషద్వారపతఃతే-రాజాప్రవేశయేత్యాహ-తతఃకవిరాగత్య
 స్సస్త్రీత్యుక్త్వాతదాజ్ఞయాచోపవిష్టః-పతతి||**||సాగ్రభాతమదేనఖంజల
 ధవైఃపూర్ణేంచునాశర్వరీశీలేనప్రమదాజవేనతురగోనిత్యోత్సవైః
 దిరం-వాణీవ్యాకరణేనహంసమిధువైసద్వ్యసభాపండితైఃసత్పుత్రేణ
 కులంత్వయావసుమతీలోకత్రయంభానునా||తతోరాజాప్రాయ-విద్వాన్
 తవోద్దేశ్యంకిమితి-తతఃకవిరాహ||*||అంబాకుప్యతినయనన్నవ
 యాపాపిసాంబయానమయా-అహమపినతయానతయావదరాజాకస్య
 దోషోయం||ఇతిరాజాచదారిద్ర్యదోషంజ్ఞాత్వాకవింపూర్ణామనోరథం
 చక్రే-ఏకదాద్వారపాలకగత్యరాజానంప్రాయ-దేవకవిశేఖరోనామ
 మహాకవిద్వారపర్వతే-రాజాప్రవేశయేత్యాహ-తతఃకవిరాగత్యస్సస్త్రీ
 త్యుక్త్వాపతతి||**||రాజాదౌవారికాదేవప్రాప్తవాసస్త్రివారణం-మద
 వారణమిచ్ఛామిత్వత్తోహంజగతీపతేతదాప్రాప్యఖితిష్ఠరాజాతినం
 తుష్టఃతంప్రాగ్దేశంసర్వంకపయేదత్తంమత్వాదక్షిణాభిముఖోభూత్త
 తతఃకవిస్త్రింతరతికిమిదంరాజాముఖంపరావృత్యమాంసపశ్యతీతితతోదక్షి
 ణదేశంసమాగత్యాభిముఖింకవింపతతి||*||అవూర్వేయంధమర్విద్యాభవ
 తాశిక్షితాకథం-మాగ్నౌఘస్సమాయాతిగుణాయాతిదిగంతరం-త
 తోరాజాదక్షిణదేశమపిమనపాకవయేదత్వాస్వయంప్రకృష్టముఖోభూ
 తే-కవిస్తత్యాగత్యప్రాయ||*||సర్వజ్ఞఇతిలోకోయంభవంతంభావతే

మృషా । వదమేకంసజానీషేవత్తంనాస్తితియాచకే ॥ తతోరాజాతమపి
 దేశంకవేదకత్తంసుత్వాఉదయ్యుభౌభూత్ - కవిస్తతాపిఆగత్యపాహా ॥
 *॥ సర్వదాసర్వదోసీతిమథ్యాత్సంకథ్యసేబుధైః । నారయోలెభిరేష్యంతం
 నవక్ష్యంసరయోషితః ॥ తతోరాజాసర్వాంభూమింకవేదకత్తంసుత్వా
 ఉత్తిష్ఠతిస్త - కవిశ్చతదభిప్రాయవజ్ఞాత్వాపునరాహ ॥*॥ రాజకనక
 ధారాభిఃత్వయిసర్వత్రవక్షతి । అభాగ్యశ్చత్రసంఘనైమయినాయాం
 తిబిందవః ॥ తదారాజాచాంతేపురంగత్వాలీలాదేవీంప్రాహ - దేవిసర్వం
 రాజ్యంకవయేదత్తంతతస్తపోవనంమయాసహగచ్ఛేతి - ఆస్త్రిన్నవసరేవి
 ద్వాకద్వారికగతః బుద్ధిసాగరేణముఖ్యామాత్యేనపుష్టవిద్వాకరాజ్ఞా
 కిందత్తమితిసతమా - నకిమపీతి ॥ తదాఅమాత్యఃప్రాహతత్రోక్తంశ్లోకం
 వర - తతఃకన్యోకచతుష్టయంవతతి - అమాత్యస్తతఃప్రాహ - సుకవేతవ
 కోటిద్రవ్యందీయతేవరంరాజ్ఞాయత్తవదత్తంభవతి తత్పునవిక్రయతా
 మితి - కవిస్తథాకరోతతఃకోటిద్రవ్యందత్వాకవింప్రేషయిత్వాఅమా
 త్యోరాజకటమాగత్యతిష్ఠతిస్త ॥ తదారాజాచతమాహ - బుద్ధిసాగరరా
 జ్యమిదంసర్వందత్తంకవయేవత్పీభిస్సహతపోవనంగచ్ఛామి - తత్రతపోవ
 నతనాపేత్రాయదిమయాసహగచ్ఛేతి తతోఅమాత్యఃప్రాహ - దేవ
 తేనకవినాకోటిద్రవ్యమూత్యేన రాజ్యమిసంవిక్రీతం - కోటిద్రవ్యంచవిదు
 షేదత్తం - తతోరాజ్యంభవదీయమేవభుంక్తువి ॥ తదారాజాచబుద్ధిసా
 గరంవిశేషేణ సమ్మానితవాక్ ॥ ఆస్యదారాజామృగయారసేనాటవీమ
 టకలలాటంతపేవనేమ్యానదేహః పిపాసాపర్యాకులస్తరగమారుహ్య
 ఉదకార్థేనకటతటభవమటకతదలభ్యాపరిశ్రాంతః కస్యచిస్తహాశరోః
 అభస్తాపవనిష్ఠః - తత్రకాచిన్తోవకన్యా సుకుమారమనోజ్ఞసర్వాంగాయ
 నృశ్చయారాధానగరం వ్రతితక్రంవిక్రీతు కామాతక్రభాంజంనోద్వహం
 తీసమాగచ్ఛత్ - తామాగచ్ఛంతీందృష్ట్వా రాజాపిపాసాపశాదేతద్భాం
 జస్తంపేయంచేత్ - పిబామీతిబుద్ధ్యాపృచ్ఛత్ - తదాశికిమావహసీతి ॥ సా
 చతన్మఖిత్రియాభోజంమత్వాతశ్చిపాసాంచజ్ఞాత్వాశ్మఖావలోకనవ
 శాచ్ఛందోరూపేనాహ ॥ * ॥ సోమకుందశశిప్రభశః ఖనిభంపరిషక్వకపిన్ధి

[illegible]

తూహలస్సభామాసాద్యతదాసమీపస్థాకవీంద్రాన్నిరీత్యసమప్యమే
 కామవదత్ ॥ *॥ చరమగిరినితంబెచంద్రబింబంబలంబె-తదాచాహభ
 వభూతిః ॥ *॥ అరుణకిరణజాలైరంతరిత్రైగళయైః - తతోదండఃపాహా ॥
 *॥ చలతిశిశిరవాతేమంసమందంప్రభాతే - తతఃకాళినాసఃప్రాహ ॥ *॥
 యువతిజనకదంబెనాథనుక్తోస్థబింబె - చరమగిరినితంబెచంద్రబింబంబలం
 బె ॥ తతోరాజాసర్వాసపిసమ్వానితవాక్ - తత్రకాళినాసఃపశేషతఃపూ
 జితవాక్ - అథకదాచిద్యోజనగరాద్బహిర్గంగాతఃసూతసేనతటాశాం
 భసాబాల్యసాధితకపాలశోధనాదిచకార - తన్ములేనకశ్చనశభరశాబక
 పాలంబ్రవిష్టువికటకరోటికానికటఘటితోననిగతః - తతఃరాజాస్వపురీమ
 వావ - తదారభ్యరాజ్ఞః కపాలవేదనాజాతా - తతస్తత్రత్యైభిశ్చగ్వ
 రైఃసమ్యక్ప్రీత్సితాపినశాంతా ॥ ఎవమహాశంఖితరామస్వస్థైరాజ్ఞల
 మానుషవిదితేమహారోగేణ ॥ *॥ త్రామంత్రామభూద్వపుగతసుఖం
 హేమంతకాలేబ్జవద్వక్త్రం నిగతకాంతిరామవదనాశాంతాబ్జబిం
 బోపమం । చేతఃకార్యవదేమతస్యవిముఖంకీల్లస్యనారీప్సితవ్యాధిఃపూ
 ణాతరోబధావపిసేశుష్కశిఖావావ ॥ ఎవమతీతేనంపత్నరేపికాలే-
 నకేనాపినివారితఃసర్వదః ॥ తతశ్శ్రీభూజోనానావిధసమయావధగ్రసనవ
 రోరోగదుఃఖితమనాస్సమీపస్థంశోకపాగరనిమగ్నం బుద్ధిపాగరంకథవపి
 సంయతాక్షరామివాచవాచం - బుద్ధిపాగరశ్శఃపరమస్తద్బవదేనకోపి
 భిషగ్వరోపనతిమాతనోతుతాహటాదిభేదజకోశానిఖిలాస్సోతసిని
 రప్యగచ్ఛమమదేవసమాగమసమయఃసమాగతఇతి - తచ్చృత్వాసర్వేపి
 పౌరజనాః కవయశ్చలవరోధసమాజాశ్చవిగళదస్యాసారసయనాబధూ
 వుః - తతఃకదాచిద్దేవసభాచూంపురందరః సకలమనీబృందమధ్యస్థఃవీణా
 మునిమాహ - మునేషివానీంభూలోకేకానామవాతేత-తతఃసారదఃప్రా
 హ - సురనాథసకీమప్యశ్చర్యంకింతుధారానగరవాసీభోజభూపాలః
 రోగవీడితోనతరామస్వస్థఃసతతే - ససస్యరోగఃకేనాపినివారితః - తద
 సేనభోజస్యపాలేనభిషగ్వరాఅపిస్వదేశామహిమితాః ప్రైశ్యశాస్త్ర
 మపిఅశ్శతమితినిరస్తమితి - ఏతదాకణ్యపురుషవాతస్సమీపస్తానానత్యా

విదమాహ- భాస్వయ్యైశ్వర్యకథమస్మతంభవ్యంతరీయంశాస్త్రంతదాతా
 వాహతురమరేశం దేవనవ్యతీకమిదం శాస్త్రంకింత్యమరవిదతేనరోగేణ
 బాధ్యతేసాభాజఇతి॥ ఇంద్రః-కోపావవార్యరోగః- కింభవతోవిదితః
 తతస్తానూచతుః- దేవకాపాలశోధనేక్యతేభాజేనతదాప్రవిష్టః పాతీనః
 తన్మూలోయంరొగఇతితదాఇంద్రః స్వయమానముఖఃప్రాహ- తదిదానీ
 మేవయువాభ్యాంగంతవ్యంనచేదితః పరంభూలోకేభివశాప్తస్త్రాప్యాసీద్ది
 భావేత్-సఖలుసరస్వతీవిలాసస్యనికేతనం- శాస్త్రాణాముద్ధతాచేతి
 తతఃసూరేంద్రాదేశేనతావుభావపివృతద్విజన్తవేషధారానగరంప్రాప్య
 ద్వారస్థంప్రాహతుః- ద్వారస్థఅవాంభివజౌకాశీదేశాదాగతాశ్రీభోజా
 యవిజ్ఞాపయతేనాన్యతమిత్యంగీకృతం-వైద్యశాస్త్రమితిశ్రుత్వా తన్వృతి
 స్థాపనాయతదోగనివారణాయచేతి- తతోద్వారస్థఃప్రాహభోః ప్రాస
 కోపిభివక్ష్త్రవరఃప్రవేష్టవ్యఇతిరాజ్ఞోక్తం - రాజాతుకేవలమస్పస్థః- నా
 యుమవనరోవిజ్ఞాపనస్యేతి-తస్మిన్ శ్రుతౌకార్యవశాద్భహిన్గతోబుద్ధి
 పాగరస్తాద్భక్త్యాకాభవంతావిశ్వప్రచ్ఛత్-తతఃతాయథాగతమూచతుః-
 తతోబుద్ధిపాగరేణతౌరాజ్ఞస్సమీసంసీతౌ- తతోరాజాతావవలోక్యముఖ
 శ్రియా అమానుషావతిబుధ్వా ఆభ్యాంశకృతేయం రొగోనివారితుమిని
 శ్చ్యోతౌపహుమానితవా- తతస్తానూచతుః- రాజన్నభేత్తవ్యంరొగో
 నిగతః కింతుకుత్రచిదేకాంతేత్వయాభవితవ్యమితి ॥ తతఃరాజ్ఞాపితథా
 కృతం- తతస్తావపిరాజానంమోహమాణేనమోహయిత్వాశిరఃకపాల
 మాదాయతతః-రొటికాపుటేస్థితం శఫరకులంగృహీత్వాకస్త్రిశ్చిద్భా
 జనేనిక్షిప్యసంధానకరణ్యాకపాలం యథావదారచద్యాసంజీవిన్యాచతం
 జీవయిత్వాతస్మైతదదర్శయతాం- తదాతద్భక్త్యా రాజావిప్లితఃకిమేతదితి
 తౌపృష్టవా-తదాతానూచతుఃరాజాత్వయాబాల్యాదారభ్యవరీచీతక
 పాలశోధనస్సంప్రాప్తమిదమితి- తతోరాజాతావశ్వినామత్వాతచ్ఛోధ
 నార్థమపృచ్ఛత్- కిమస్తాకంపథ్యమితి-తతఃతానూచతుః ॥ *॥ అశీతే
 నాంభసాస్నానంపయఃపానంపయఃస్త్రియః-ఏతద్వోమానుషాఃపథ్యమి
 తి-తతాగ్రంతరేరాజా ॥ మధ్యమానుషాఇతిపంబోధనంశ్రుత్వావయంచే

హ్మనుమాఃకాయవామితి - తతః హస్తాయుడిత్తిస్సహస్తాభ్యాంబ్రహ్మ
త్ తతస్తత్తదణవితావంత్యత్రాంబుజంతా వేవకాళిదాసేనపూరణే
యంతూరియచరణమితి - తతో రాజావిస్త్రితః సర్వానాహూయతద్వృ

త్తవబ్రహ్మత్ - తచ్చృత్వాసర్వేపిచమత్కృతాః విస్త్రితాచ్చబభూవుః -

సహస్రేనశురీ యచరణంపూరితం - సిద్ధమష్టంచభోజనంశ్రుతి - త

సంలీలామానుషమత్వావరంసమ్నానతవాక్ - అథ

సంసంజాతకందళతాః త్రివణ్యధే - ధారాధీశఃకృ

త్తవ - తతఃకదాచిస్సింహసనమలంకుర్యాణేత్రీభూజేకా

దండి బాణమాయూరవరిరుచిప్రభృతకపిలకకులాలంకృ

యాంద్వారపాలవత్సహ - దేవశ్చిత్ర విఃద్వారితృతి -

ప్రసితాగాధాసనాధావీటికాదేవ సభాయాంక్షివ్యతామి

దశయతి - రాజాగృహీత్వాతాంవాచయతి || * || కాచిద్బాలా

మణవసతింప్రేషయంతీంకరండందాసీహస్తాత్సభయమలిఖ్యైశ్వరమ

స్యోపరిస్థం - గౌరీకాంతంపవనతయంచంపకంచాత్రభావంపుచ్చత్వా

ర్యోనిపుణతిలకోమల్లి నాథఃకవీంద్రః - తచ్చృత్వాసర్వాపివిద్వత్పరషచ్చ

మత్కృతా - తతఃకాళిదాసఃప్రాహ - రాజ్మల్లి నాథశ్రీఘ్రమాకార

యితవ్యశ్రుతి - తతో రాజాదేశాద్వారపాలేనప్రవేతీతఃకవిరాజానంస్వ

స్త్రిశ్చృక్వాతదాజ్ఞయోపవిష్టః - తతో రాజాప్రాహతంకవీంద్రం - విద్వా

మల్లి నాథః వేపాధురచితాగాధా - తదాకాళిదాసఃప్రాహ కిముచ్యతేపా

ధ్యతి - దేశాంతగతశాంతాయాశ్చరిత్రవణానేన స్లాఘనీయోసివిశి

ష్టతస్తద్భావప్రతిభటవణానేనతదాభవభూతిఃప్రాహ - విశిష్టతేయం

గాధావంక్షికంతోద్యానవ్రోణావాతాత్తకస్యవణానాదితి - తతఃప్రీతే

సరాజ్ఞాతస్తేదత్తం సువణానాంలక్షం పంచగజాశ్చదశతురగాశ్చగ

త్తాః - తతఃప్రీతోవిద్వాప్రాతిరాజాసం || * || దేవభోజతవదానజలౌఘైః

సోయషభిగజవీతివిశంకే - అన్యధాతదదితేషుశిలాగోభూరుహేషుకథ

మీదృశదానం - తతోలోకోత్తరంశ్లోకంశుక్తిర్వారాజాపునరపితస్తైలక్ష

త్రయందదా - తతోలిఖితసభాండాగారికోధమవతే || * || ప్రీతశ్రీభో

జభూపస్సవసవిరహిణీగుణధనమోక్తిపద్యం శ్రుత్వాహేమామ్నంచలత్తు
 దశచనతురగాకపంచసాగానయచ్చత్ - పశ్చాత్తతైవసోయంవితరణ
 గుణస్తద్వణానాత్ ప్రీతచేతాః లక్షంలక్షంచలక్షంపునరపిచదదౌ హన్తి
 సాధాయతస్మైతతఃకదాచిద్భోజరాజఃకాళిదాసంప్రతిపాహాసుః వెత్స్వ
 మస్తాకంచరమగ్రంథంపఠ-తతఃకుర్ధ్వోరాజానంవినింగృహి- తదదాసి
 నతందేశంత్యక్త్వావిలాసవత్సాసహపీఠశిలానగరంపాశ్చమశ్చాస్త్రప్ర్యాసీద్ది
 వియోగేనశోకాకులస్తం కాళిదాసమ్మగయితుం రాజేణాముగ్ధతాచెతి
 ధృత్వాక్రమేణపీఠశిలానగరంపాశ్చ- తతఃకాళిదాసోయరానగరంపాశ్చ
 సామపూర్వంవప్రచ్చయోగికుత్రతేస్థితరితి-యోగీవదశాగతాశ్రీభోజా
 కంధారానగరేవసతిరితి-తతఃకవిరాహ-తత్రభోజఃకుశలీకిరీత్వా తస్మైతి
 పాశ్చిమా-కింమయాచవక్తవ్యమితి-తతఃకవిరాహ- తత్రాశ్రితయోః పాశ్చి
 చేత్సత్యంకథయేతితదాయోగీపాశ్చ-భోజోదవంగతఇతి-తతఃకవి- నా
 మానివశ్యశ్రీలవతి- దేవత్వాంవి నాస్తాకంక్షణమపిభూమానస్థితిః - అత
 స్త్వత్సమీపమహామాగచ్ఛామిఇతికాళిదాసః బహుశోవిలవ్యచరమశ్లోకం
 కృతవాః॥*అద్యధారానిరాధారానిరాలంబాసరస్వతీపండితాఃఖండి
 తాస్సర్వేభోజరాజేదవంగతే ॥ ఎవంయదాకవినాచరమశ్లోకంక్షస్తై
 వనయోగీమాతలేవిసంజ్ఞఃపపాత-తతఃకాళిదాసస్తథావిధంతమవలోక్య
 అయంభోజవీవేతినిశ్చితృహమహారాజ తత్రభవతాహంవంచితోస్త్యేగ్య
 భిధాయర్పుడితి తంశ్లోకంప్రకారాంతరేణవపాత ॥ .....*

అద్యధారానదాధారానదాలంబాసరస్వతీ- పండితామండితా
 స్సర్వేభోజరాజేభవంగతే - తతోభోజస్తమానింగ్యవ్రణమ్యధారానగ
 రంప్రతియయా - శైలంశైలవినిశ్చలంచహృదయంముంజస్యతస్త్రిక్షణే
 భోజేదీవతిహావనంచయసుధాధారాంబుధౌమజ్జతి । స్త్రీభిశ్శీలవతీభి
 రేవసహసాకతుకంతపస్తత్వరేముంజేముంచతి రాజ్యభారమభజత్వాగై
 శ్చభోగైర్నృపః ॥ .....*

10981

